

**Výročná správa o členstve Slovenskej republiky v Európskej únii – hodnotenie
a aktuálne priority vyplývajúce z Pracovného programu Európskej komisie**

ÚVOD.....	2
1. VŠEOBECNÉ ZÁLEŽITOSTI	4
2. VONKAJŠIE ZÁLEŽITOSTI.....	10
3. HOSPODÁRSKE A FINANČNÉ ZÁLEŽITOSTI.....	20
4. SPRAVODLIVOSŤ A VNÚTORNÉ ZÁLEŽITOSTI.....	26
5. ZAMESTNANOSŤ, SOCIÁLNA POLITIKA A ZDRAVIE	29
6. KONKURENCIESCHOPNOSŤ	36
7. DOPRAVA, TELEKOMUNIKÁCIE A ENERGETIKA	42
8. POĽNOHOSPODÁRSTVO A RYBNÉ HOSPODÁRSTVO	51
9. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	51
10. VZDELÁVANIE, MLÁDEŽ, KULTÚRA A ŠPORT.....	56
11. PERSONÁLNE ZASTÚPENIE SR V INŠTITÚCIÁCH EÚ	58
ZÁVER.....	62

ÚVOD

Európska únia (EÚ) predstavovala pre Slovensko aj v roku 2018 základný politický, ekonomický, sociálny a kultúrny priestor a hodnotové ukotvenie. Priestor slobody, bezpečnosti, prosperity a spoločné pravidlá, ktoré v sebe EÚ zahŕňa, zostávajú konštantnými výhodami členstva v EÚ. Rok 2018 bol pre Európsku úniu mimoriadne dôležitý, súčasná Európska komisia (EK) finalizovala svoj mandát a pokročila ďalej v dôležitých politikách, ako napríklad v **migračnej politike** (zníženie migračného toku) a posilnení mandátu Frontex v oblasti ochrany vonkajších hraníc a spolupráce s tretími krajinami, prinavrátení dynamiky procesu integrácie pre **Západný Balkán** (aktualizácia stratégie EÚ pre západný Balkán), pokrok v **ochrane životného prostredia** (dohody o znížení emisií CO₂ a napĺňaní cieľov Parížskej dohody). Zároveň sa na pôde EÚ začala diskusia v **oblasti zdaňovania digitálnej ekonomiky** a začali sa prijímať urýchlené a rozhodné kroky v oblasti **ochrany digitálneho priestoru** pred šírením dezinformácií. V záujme zabezpečenia slobodných a spravodlivých európskych a vnútroštátnych volieb EK predstavila **Akčný plán proti dezinformáciám**. V uplynulom roku prišlo aj k posilňovaniu európskej obrannej spolupráce a ďalšej integrácie EÚ v rámci Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ. Oblasť obrany sa tak stala jednou z oblastí, kde aktuálne najrýchlejšie napreduje európska integrácia a v roku 2018 sa takmer podarilo dokončiť zamýšľaný legislatívny rámec **PESCO (Stála štruktúrovaná spolupráca EÚ)**. V priebehu roku 2018 **pokračovalo konanie podľa čl. 7 Zmluvy o EÚ** vedené proti Poľsku a začalo sa konanie voči Maďarsku.

Vývoj v roku 2018 bol aj naďalej silne determinovaný komplikovaným priebehom rokovaní o **brexite**. Významným elementom rokovaní boli najmä otázky ochrany práv občanov EÚ, finančného vyrovnania a zabezpečenia otvoreného režimu hraníc na Írskom ostrove. Rokovania vyústili do prijatia dohody o vystúpení, ktorú schválila vláda UK a následne Európska rada spoločne s politickou deklaráciou o budúcnosti vzťahoch. Spojenému kráľovstvu sa však dosiaľ nepodarilo dohodu ratifikovať v parlamente.

EK v roku 2018 predstavila návrhy, ktoré výrazne ovplyvnia smerovanie SR v ekonomickej oblasti v nasledujúcom období. Jedným z nich je návrh nového **Viacročného finančného rámca EÚ (VFR)** na roky 2021-2027. Predložený návrh EK je z pohľadu SR mierne nepriaznivý, keďže čistá pozícia SR by sa mala zhoršiť. SR však aj v rámci budúceho 7-ročného obdobia **zostane čistým príjemcom prostriedkov z rozpočtu EÚ**. SR prispela do diskusie o budúcej podobe viacročného rozpočtu EÚ zorganizovaním samitu „**Skupiny priateľov politiky súdržnosti**“ v Bratislave 29. novembra 2018, na ktorom bola prijatá spoločná deklarácia k budúcemu VFR. SR presadzuje vyčlenenie dostatočných zdrojov na politiku súdržnosti a spoločnú poľnohospodársku politiku, ako aj jednoduché, flexibilné a užívateľsky priaznivé implementačné pravidlá. SR pristupuje k rokovaniam konštruktívne s cieľom dosiahnuť kvalitnú, rovnovážnu a ak to bude možné aj včasnú dohodu o VFR 2021-2027.

V rámci prehlbovania **Hospodárskej a menovej únie** sa výsledkom **Eurosummitu** stala dohoda na začatí rokovaní o tzv. **rozpočte eurozóny**, ktorého cieľom má byť podpora konvergenencie a konkurencieschopnosti štátov eurozóny. Prvé detaily tzv. rozpočtu eurozóny budú predstavené v priebehu roka 2019. Lídri tiež schválili referenčné podmienky vytvorenia spoločného zabezpečovacieho mechanizmu pre **Jednotný fond pre riešenie krízových situácií**, ktorého poskytovateľom bude **Európsky stabilizačný mechanizmus (ESM)**. Lídri prejavili vôľu na dosiahnutie pokroku v bankovej únii, ako aj na dosiahnutie ambiciózneho pokroku v oblasti únie kapitálových trhov v roku 2019. Európska rada vyzvala aj na pokračovanie v úsilí na **posilňovaní medzinárodnej úlohy eura**.

V oblasti **Jednotného digitálneho trhu** bola prijatá legislatíva, ktorá prispôsobuje EÚ súčasnej dynamike digitálneho prostredia a vytvára novú dimenziu spoločného jednotného trhu - voľný pohyb dát, s potenciálom podnecovať technologické inovácie a vytvoriť európsky dátový priestor. Prijatím legislatívy pre energetickú efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie bol skompletizovaný **Rámec EÚ pre klímu a energetiku do r. 2030**. V **klimatickej oblasti** bolo zámerom SR dosiahnuť naplnenie ambiciózných cieľov sociálne a ekonomicky udržateľným spôsobom. Pri rokovaní o znižovaní emisií z nových osobných a úžitkových automobilov (tzv. čistá mobilita) sa SR snažila o rovnováhu environmentálnej ambicióznosti a konkurencieschopnosti automobilového priemyslu ako kľúčového segmentu hospodárstva SR. Sociálne spravodlivá tranzícia bude východiskom SR aj pri kľúčovej diskusii o **Dlhodobej stratégii EÚ pre znižovanie emisií do r. 2050**, ktorá nastaví víziu prechodu EÚ na nízkouhlíkové hospodárstvo s presahom na všetky oblasti hospodárstva a života občanov.

Pracovný program Európskej komisie na rok 2019

Pracovný program Európskej komisie na rok 2019 bol v Európskom parlamente (EP) predstavený 23. októbra 2018. Správa má dva rozmery – prvým je dokončenie legislatívnych iniciatív do konca mandátu súčasnej Európskej komisie a druhým návrhy v kontexte diskusie o budúcnosti Európskej únie (Biela kniha Európskej komisie) s perspektívou ich prijatia do roku 2025. Legislatívny a pracovný program EK na rok 2019 **reflektuje iniciatívy predstavené** v prejave predsedu Európskej komisie (EK) J. - C. Junckera o **Stave únie** v pléne EP 12. septembra 2018. Zároveň berie do úvahy aj **diskusie EK s EP, Radou, Európskym hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom regiónov**.

Legislatívny a pracovný program EK na rok 2019 je potrebné vnímať **v kontexte blížiaceho sa ukončenia volebného cyklu EÚ**. Európska komisia preto predkladá len obmedzené množstvo nových legislatívnych návrhov. Je zrejmý dôraz najmä na dokončenie existujúcich legislatívnych iniciatív, na čom sa spolu s EK zhodli aj členské štáty Európskej únie. Napriek tomuto nastaveniu je prítomná aj snaha súčasnej EK o zohľadnenie diskusií o budúcnosti EÚ, čomu zodpovedajú návrhy s perspektívou do roku 2025, ktoré plánuje zverejniť do konca svojho mandátu.

Legislatívny a pracovný program EK na rok 2019 obsahuje 5 príloh (nové iniciatívy, REFIT, prioritné návrhy v štádiu schvaľovania, návrhy na stiahnutie, zrušenie).

Príloha obsahuje:

- **15 nových iniciatív, rozdelených do 8 prioritných politík;**
- **10 iniciatív v rámci programu REFIT;**
- **84 prioritných návrhov v štádiu schvaľovania**, ktoré EK predložila v posledných troch rokoch a pri ktorých je potrebné urýchlené prijatie EP a Radou;
- **návrh na stiahnutie 10 návrhov v štádiu schvaľovania**, pri ktorých nie sú vyhliadky na dosiahnutie dohody alebo ktoré už neslúžia svojmu účelu, príp. sú technicky zastarané a majú sa stiahnuť do šiestich mesiacov od vydania Legislatívneho a pracovného programu (apríl 2019);
- oznámenie o **zrušení 7 zastaraných právnych aktov, ktoré sa majú zrušiť**.

1. VŠEOBECNÉ ZÁLEŽITOSTI

Politika súdržnosti

Investície, štrukturálne reformy, hospodársky rast a zamestnanosť predstavujú jednu z hlavných výziev súčasnosti tak na národnej, ako aj na európskej úrovni. SR je od svojho vstupu do EÚ prijímateľom značného objemu finančných prostriedkov z fondov EÚ. Takmer 80 % všetkých verejných investícií v SR je financovaných z rozpočtu EÚ prostredníctvom európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF).

Dňa 29. novembra 2018 sa v Bratislave uskutočnil samit predsedov vlád **Skupiny priateľov politiky súdržnosti** (SPPS) – tzv. kohézny samit, ktorého sa zúčastnilo 16 krajín. Cieľom samitu bolo zviditeľniť skupinu, prezentovať jej jednotu a vyslať jasný politický signál na podporu spoločných záujmov skupiny pred decembrovou Európskou radou, ktorá má rokovať najmä o viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027. Spoločnú deklaráciu prijalo 14 krajín.

Dňa 13. decembra 2018 sa v Bruseli uskutočnilo pravidelné bilaterálne stretnutie s EK v rámci procesu európskeho semestra. Témami rokovania boli: investičné priority, vzdelávanie, proces európskeho semestra.

Návrhy legislatívy pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027 boli zo strany EK predstavené koncom mája 2018, čím sa začala intenzívna práca na procese vyjednávaní členských štátov (ČS) EÚ s EK o obsahu týchto legislatívnych návrhov.

Na úrovni pracovnej skupiny Rady pre štrukturálne opatrenia (SMWP) pokračovala počas bulharského predsedníctva v Rade EÚ (I. polrok 2018) diskusia k legislatívnemu balíku v rámci strednodobého preskúmania VFR, ktorého súčasťou bol aj návrh na zjednodušenie EŠIF (tzv. nariadenie Omnibus) ako aj trialógy s Európskym parlamentom. Počas rakúskeho predsedníctva v Rade EÚ (II. polrok 2018) začala diskusia k novým návrhom legislatívneho balíka EK pre politiku súdržnosti na roky 2021 – 2027, ktorá bude pokračovať aj počas rumunského predsedníctva v Rade EÚ (I. polrok 2019).

Pracovný program EK na rok 2019 obsahuje viaceré dôležité legislatívne návrhy v oblasti politiky súdržnosti EÚ na nové programové obdobie 2021 – 2027. V priebehu roku 2019 budú pokračovať negociácie k ďalším blokom legislatívneho balíka EÚ pre politiku súdržnosti na roky 2021 – 2027 počas rumunského predsedníctva v Rade EÚ (RO PRES). Jednou z kľúčových otázok pre SR v rámci negociácií bude lepšie nastavenie podmienok pre tematickú koncentráciu, s cieľom väčšej flexibility smerovať podporu z fondov EÚ do jednotlivých regiónov SR podľa ich špecifických potrieb.

Čerpanie prostriedkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov

V priebehu roka 2018 prebiehala intenzívna komunikácia s EK ohľadom uzatvárania programovacieho obdobia 2007 – 2013, boli doručené „pre-closure letters“ za OPIS, OPZ, OP BK, OP KaHR, ROP, OP VaV a PCS SR-ČR. Z toho výpočet záverečnej platby bol akceptovaný pri OPIS a OP KaHR, naopak pri OP BK, OP Z, ROP a PCS SR-ČR sa očakáva nová kalkulácia zo strany EK.

V aktuálnom programovom období 2014 – 2020 má SR k dispozícii pre všetky programy EŠIF 15,46 mld. eur (EÚ zdroj), z čoho SR k 31. 12. 2018 vyčerpala 3,31 mld. eur (EÚ zdroj), t. j. 21,37 % (predbežné údaje). V roku 2018 sa ukončil proces dezinácie - nastavenia fungovania systému riadenia a kontroly na úrovni riadiacich orgánov a certifikačného orgánu jednotlivých

operačných programov. Zároveň sa prijímajú opatrenia vo vzťahu k transparentnému prístupu širokej verejnosti k informáciám a k zjednodušeniu prístupu žiadateľov k eurofondom, nakoľko je vôľou všetkých zástupcov verejnej správy znížením administratívneho zaťaženia prijímateľov a žiadateľov zefektívniť celý proces čerpania eurofondov.

Právny štát

V priebehu roku 2018 **pokračovalo konanie podľa čl. 7 Zmluvy o EÚ vedené proti Poľsku**. Priebeh roka bol charakterizovaný viacerými **vypočutiami Poľska zo strany Rady v súvislosti s reformou súdneho systému**. **K hlasovaniu** podľa čl. 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ o tom, či situácia v Poľsku predstavuje existenciu jasného rizika vážneho porušenia hodnôt EÚ **neprišlo**. Úspešné **uzavretie konania zatiaľ nepriniesla ani bilaterálna komunikácia** medzi Európskou komisiou a Poľskom, aj keď **progres je zjavný**. Konanie tak **bude pokračovať** vypočutím Poľska **aj v roku 2019**.

Popri konaní proti Poľsku priniesol rok 2018 aj **návrh na začatie identického konania voči Maďarsku**. Toto inicioval **Európsky parlament**. Konanie je sprevádzané viacerými otázkami procesného charakteru. Prvou je otázka samotného návrhu a jeho súladu s právom EÚ (na prelome rokov 2018/2019 je riešená Súdny dvorom EÚ), druhou otázka zapojenia Európskeho parlamentu do procesu vypočutia. **K samotnému vypočutiu Maďarska na úrovni Rady v r. 2018 nedošlo**.

Konania o porušení zmlúv

K **31. decembru 2018** bolo voči SR vedených 52 **konaní o porušení zmluvy** v zmysle článku 258 a 260 Zmluvy o fungovaní EÚ. Z celkového počtu 52 konaní bolo **37 prípadov v štádiu vydaného formálneho oznámenia, 1 prípad v štádiu doplňujúceho formálneho oznámenia, 11 prípadov v štádiu vydaného odôvodneného stanoviska a v 2 prípadoch bolo vydané doplňujúce odôvodnené stanovisko** (z toho v jednom prípade bola žaloba EK postúpená na súdny dvor EÚ). Zároveň jedno konanie je vedené podľa článku 260 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Z celkového počtu 52 konaní bolo celkovo 21 konaní vedených z dôvodu nesplnenia povinností transpozície smerníc, 7 konaní pre nesprávnu aplikáciu sekundárneho práva EÚ, 13 konaní z dôvodu nesprávnej transpozície smerníc a 11 konaní bolo vedených z iných dôvodov.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom, kedy bolo k **31. decembru 2017** proti SR vedených **48 konaní**, došlo k miernemu nárastu počtu konaní, no napriek tomu SR patrí k štátom s menším počtom konaní o porušení zmluvy v zmysle článku 258 a 260 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Harmonizácia práva

Jednou z podmienok, aby občania a podniky mohli naplno benefitovať z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii, je okrem iného aj harmonizácia právneho poriadku Slovenskej republiky s európskou legislatívou, jeho eurokonformný výklad a náležitá aplikácia. Množstvo agendy Európskej únie je totiž uvádzaných do života prostredníctvom právnych aktov.

Slovenská republika sa v duchu zásady lojálnej spolupráce, ktorá je zakotvená v primárnej legislatíve Európskej únie, zaviazala (1)prijať všetky potrebné opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zakladajúcich zmlúv alebo z aktov inštitúcie Európskej

únie a zároveň (2) neprijat' nijaké opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Európskej únie.

Z tohto pohľadu je slovenský právny poriadok (a každý právny predpis) absolútne – v celom rozsahu ovplyvnený členstvom Slovenskej republiky v Európskej únii a záväzkami z toho plynúcimi. Okrem právne záväzných aktov Európskej únie sú limitujúcimi faktormi pre slovenský právny poriadok aj všeobecné zásady a princípy práva Európskej únie a judikatúra Súdneho dvora Európskej únie.

Čo sa týka právnych aktov Európskej únie, ktoré majú zásadný vplyv na náš právny poriadok, bolo v roku 2018 publikovaných v Úradnom vestníku Európskej únie **42 smerníc, približne 900 nariadení a približne 1200 rozhodnutí.**

Neformálne riešenie problémov súvisiacich s nesprávnou transpozíciou alebo aplikáciou právne záväzných aktov Európskej únie, či všeobecných zásad a princípov práva Európskej únie, prebieha medzi členskými štátmi a Európskou komisiou aj na úrovni systému EU Pilot a siete SOLVIT. Vďaka fungovaniu týchto platforiem sa podarilo identifikovať a iniciovať korekcie nesúladnej vnútroštátnej legislatívy vo viacerých prípadoch

Medzinárodné zmluvy

V priebehu roku 2018 nadobudla platnosť jedna zmiešaná zmluva, a to:

- **Dohoda o partnerstve a spolupráci medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Irackou republikou na strane druhej**, podpísaná v Bruseli dňa 11. mája 2012. Platnosť nadobudla 1. augusta 2018, pričom postup nadobudnutia platnosti ustanovený v článku 116 ods. 1 uvedenej dohody o partnerstve a spolupráci sa ukončil 20. júla 2018.

V priebehu roku 2018 boli podpísané:

- **Dohoda o partnerstve a spolupráci medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Singapurskou republikou na strane druhej**, podpísaná za SR s výhradou ratifikácie. Slávnostný podpis dohody v mene EÚ sa uskutočnil v rámci ASEM samitu dňa 19. októbra 2018 v Bruseli. *Súčasne s touto dohodou bola podpísaná aj Dohoda o ochrane investícií medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Singapurskou republikou na strane druhej, a tiež Dohoda o voľnom obchode medzi Európskou úniou a Singapurskou republikou v mene Európskej únie.*
- **Dohoda o strategickom partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Japonskom na druhej strane**, podpísaná za SR s výhradou ratifikácie. Slávnostný podpis dohody sa uskutočnil dňa 17. júla 2018 v Tokiu.

Strategická komunikácia

Európska komisia zverejnila v septembri a v októbri 2018 hlavný balík opatrení **Zabezpečenie slobodných a spravodlivých európskych volieb**. Následne Európska komisia spolu s vysokou predstaviteľkou pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej EK a HR/VP) F. Mogherini 5. decembra 2018 predstavili **Akčný plán proti dezinformáciám** v spoločnom oznámení Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Akčný plán kladie osobitný dôraz práve na mobilizáciu inštitúcií EÚ a členských štátov v 1. polroku pred európskymi voľbami v máji 2019. Zároveň Európska

rada vyzvala na rýchle a koordinované zlepšenie spôsobilostí EÚ, posilnenie koordinovanej a spoločnej reakcie Únie a členských štátov, mobilizáciu súkromného sektora a zvýšila odolnosť spoločnosti voči dezinformáciám a vyzýva na urýchlené a rozhodné kroky na európskej i vnútroštátnej úrovni v záujme zabezpečenia slobodných a spravodlivých európskych a vnútroštátnych volieb. Rada v tejto otázke predloží v tejto veci správu Európskej rade v marci 2019.

SR aktívne podporuje koordináciu úsilia ČŠ pri ochrane **európskych volieb** vzhľadom na zvýšenú pravdepodobnosť hrozieb. Na MZVEZ SR bolo vytvorené **Oddelenie pre strategickú komunikáciu**, ktoré je pre SK kontaktným bodom v celoeurópskej sieti. Pre EÚ27 je nevyhnutné **zabezpečiť čo najvyššiu účasť voličov vo voľbách**, čo sa pretaví do väčšieho pocitu legitimity volených zástupcov v EP. Ide o **prioritu číslo jedna pre SR**. V záujme mobilizácie verejnosti MZVaEZ SR už v roku 2017 iniciovalo občianske diskusie o EÚ pod názvom „**Slovensko diskutuje o EÚ**“, ktoré sa v roku 2018 **pretransformovali do „Národného konventu o EÚ“**, resp. #MYSMEEU (jedným z dôvodov tejto zmeny bolo reflektovať FR návrh o organizovaní verejných diskusií o budúcnosti EÚ v ČŠ EÚ). **Doteraz sa uskutočnilo 10 podujatí (vrátane podujatia na bratislavskom hrade, ostatné v regiónoch) s účasťou viac ako 3500 ľudí.** Jednotlivé podujatia pozostávajú z diskusných panelov, ktorých účastníkmi sú študenti hostiteľskej univerzity, ako aj politici, odborníci a osobnosti z regiónu. Hlavným cieľom podujatí je zabezpečiť lepšiu informovanosť širokej verejnosti o členstve SR v EÚ a jeho výhodách, podporiť budovanie európskej identity, zvýšiť orientáciu občanov v európskych politikách a získať od nich spätnú väzbu. V roku 2019 budú aktivity v tejto oblasti pokračovať a informačné aktivity v koordinácii s IKEP Bratislava a ZEK Slovensko cez sociálne siete, najmä Facebook. Profil „Zahraničná politika sa nás týka“ bude intenzívne propagovať eurovoľby cez #Tentokrátidemvoliť a cez pravidelné publikovanie infografík, videoblogov a ďalšieho obsahu, v ktorom budeme zdôrazňovať dôležitosť volieb a potrebu zúčastniť sa ich. Zameriavať sa budeme hlavne na komunikáciu s mladými voličmi. MZVaEZ SR bude aj naďalej pokračovať v diskusiách #MYSMEEU v regiónoch. Zároveň sa budú organizovať diskusie o Európskej únii na stredných školách a podporovať komunikačné aktivity regionálnych MVO a informačných kancelárií Zastúpenia Európskej komisie Europe Direct.

MZVEZ SR tiež v marci 2019 predloží **na schválenie vlády SR implementačný materiál k Akčnému plánu proti dezinformáciám a k príprave SR na európske voľby**, prostredníctvom ktorého sa má vytvoriť v marci 2019 **medzirezortná koordinačná skupina pre prípravu európskych volieb vo vzťahu k téme boja proti dezinformáciám a strategickej komunikácii** v období pred európskymi voľbami aj po nich. Medzirezortná koordinačná skupina by tiež mala pripraviť na schválenie vláde **spoločný projekt ÚOŠS SR v tejto problematike v reakcii na príslušnú grantovú výzvu Európskej komisie**, ktorý je potrebné predložiť Európskej komisii do 11. apríla 2019.

Rozširovanie

Z hľadiska politiky rozširovania EÚ bol rok 2018 poznamenaný troma hlavnými udalosťami. Vo februári 2018 Európska komisia predstavila očakávanú **stratégiu pre rozširovanie** pod názvom *Kredibilná perspektíva členstva krajín západného Balkánu v EÚ a zvýšená angažovanosť EÚ na západnom Balkáne*. Stratégia uvádza aj ďalšie podnety pre lepšiu realizáciu potrebných reforiem kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov, zlepšenie

angažovania sa EÚ na západnom Balkáne s osobitým dôrazom na pomoc pri zlepšovaní fungovania právneho štátu, demokracie, pri posilňovaní výkonu ekonomík, ako i na zlepšovanie implementácie štandardov EÚ. Slovensko ocenilo, že stratégia pokladá rozširovanie za investíciu do bezpečnosti EÚ, jej hospodárskeho rastu, vplyvu a schopnosti chrániť svojich obyvateľov. Stratégia potvrdzuje princíp regaty a nevyhnutnosť plniť všetky stanovené podmienky pre získanie členstva, čo sú princípy, ktoré presadzuje aj SR.

V máji 2018 sa v Sofii počas Bulharského predsedníctva uskutočnil **samit EÚ – západný Balkán**. Šlo o prvý samit v tomto formáte po 15 rokoch, keď sa predchádzajúci samit uskutočnil v r. 2003 v gréckom Solúni. Slovensko sa počas prípravy obsahovej náplne samitu vyslovovalo za adekvátnu politickú dimenziu podujatia s cieľom vyslať presvedčivý signál spolupatričnosti a spoločnej vízie pre budúcnosť. V rámci týchto aktivít Slovensko pripravilo aj národný non-paper. Samit medzi EÚ a Tureckom, ktoré je kandidátskou krajinou, sa na úrovni inštitúcií uskutočnil v marci 2018 vo Varne. V nadväznosti na zverejnenie pravidelných správ Európskej komisie o pokroku kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov rokovala Rada EÚ vo formáte všeobecné záležitosti o **záveroch rady k rozširovaniu**. Napriek odporúčaniu Európskej komisie otvoriť prístupové rokovania s Albánskom a Macedónskom, ktoré pre otvorenie splnili v minulosti určené podmienky, sa z dôvodu postoja niekoľkých členských krajín nepodarilo dosiahnuť súhlas s otvorením rokovaní. Slovensko sa zasadzovalo za akceptovanie odporúčania Európskej komisie a za otvorenie rokovaní s cieľom posilniť hodnovernosť rozširovacieho procesu a udržať jeho dynamiku. Slovensko aj v spolupráci s ďalšími krajinami V4 podporovali zvyšovanie profilu **Západobalkánskeho fondu**, ktorý bol vytvorený na základe vzoru Medzinárodného vyšehradského fondu. Význam fondu spočíva v posilňovaní vzájomnej spolupráce občianskej spoločnosti na západnom Balkáne a prostredníctvom nej aj napomáhanie vzájomného zmierenia. Fond bol vďaka pretrvávajúcemu úsiliu SR zahrnutý aj do dokumentu zo samitu v Sofii. Hoci v niektorých ČŠ EÚ pokračuje posilňovanie unilateralizmu a oslabuje sa podpora pre rozširovanie, SR je presvedčené, že perspektíva členstva v Únii založenej na zdieľaných hodnotách a dodržiavaní spoločných štandardov je najlepšou motiváciou pre pokračovanie reformných a modernizačných procesov v tých krajinách, ktoré o členstvo majú záujem. Pritom Slovensko trvá na tom, aby každý nový člen EÚ splnil požadované podmienky členstva.

Aj v r. 2018 Slovensko pokračovalo v **prenose svojho know how** v oblastiach relevantných pre modernizáciu, reformy a integračný proces a to vo vzťahu ku všetkým západobalkánskym partnerom. Nepočítajúc pokračujúce konzultácie a aktivity na úrovni štátnych orgánov sa napríklad v rámci programu CETIR pre odovzdávanie slovenských skúseností uskutočnilo 8 bilaterálnych aktivít na expertnej úrovni. Slovensko tiež presadzovalo zvýšenie dynamiky rokovaní s rokujúcimi krajinami – Srbskom a Čiernou Horou. V záujme pomôcť krajinám čeliť výzvam vyplývajúcim z migračných tlakov vyslalo Slovensko **60 policajtov do Macedónska a 40 do Srbska**. So Srbskom boli podpísané 2 memorandá pre spoluprácu v oblasti inovácií. V Macedónsku pokračovala realizácia projektu Národného konventu o EÚ. Vo vzťahu k BaH sa SR zasadzovala za zlepšovanie prostredia pre realizáciu reforiem a slovenský diplomat pokračoval vo vedení Úradu Rady Európy v Sarajeve, čím prispieval k zlepšovaniu implementácie záväzkov v oblasti ľudských práv. Vo vzťahu k Čiernej Hore sa SR zamerala na pomoc a posilnenie odborných kapacít v oblasti riadenia verejných financií.

Vo vzťahu k Turecku sa SR **podarilo udržať otvorenú komunikáciu založenú na dôvere a potrebe politického dialógu** a tento prístup podporovala aj na pôde EÚ. Vzťahy EU – TR v roku 2018 je však možné označiť za stagnujúce. K pokroku v prístupovom procese Turecka, resp. k otvoreniu nových rokovacích kapitol nedošlo. Úspešne však pokračovala implementácia

migračnej dohody z marca 2016, čo prispelo k zníženiu prílevu utečencov a ekonomických migrantov do krajín EÚ cez územie TR.

V roku 2019 bude SR pokračovať **v podpore hodnoverného rozširovacieho procesu** založeného na plnení kritérií a bude pokračovať v zdieľaní svojej expertízy s partnermi. Zameria sa na dosiahnutie takých záverov rady EÚ k rozširovaniu, ktoré budú stimulom pre reformné procesy. Po voľbách do Európskeho parlamentu a vytvorení novej Európskej komisie sa bude zasadzovať za to, aby si agenda rozširovania uchovala svoje náležité miesto medzi strategickými úlohami EÚ.

Oblasť kybernetickej bezpečnosti

Kybernetická bezpečnosť je vo svojej podstate cezhraničná, a preto musí EÚ dôrazne a koordinovane reagovať na vzniknuté kybernetické hrozby a incidenty. Okrem vnútorných bezpečnostných otázok sa únia zaoberá vonkajšími hrozbami, ktoré žiadny členský štát nemôže vyriešiť sám a v tomto duchu sa prispôsobila aj bezpečnostná politika únie, ktorá si kladie jednu zo základných úloh kybernetickú bezpečnosť a odolnosť únie voči kybernetickým hrozbám.

Život občanov únie, ako aj samotné hospodárske menovatele ich prosperity sú stále závislejšie od digitálnych technológií. Občania sú čoraz viac vystavovaní kybernetickým hrozbám a incidentom. Ich bezpečnosť závisí od posilnenia schopnosti chrániť úniu pred týmito hrozbami, keďže civilná infraštruktúra aj vojenské kapacity sa spoliehajú na bezpečné digitálne systémy. S cieľom riešiť rastúce problémy únia postupne rozširuje svoje kompetencie v tejto oblasti. V roku 2016 únia prijala svoje prvé opatrenia v oblasti kybernetickej bezpečnosti v podobe **smernice o bezpečnosti sietí a informačných systémov** (ďalej len “smernica NIS”). S ohľadom na riadnu implementáciu smernice NIS do vnútroštátneho práva Komisia na začiatku tohto roka prijala Vykonávacie nariadenie komisie (EÚ) 2018/151, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1148, pokiaľ ide o bližšiu špecifikáciu prvkov, ktoré musia poskytovatelia digitálnych služieb zohľadňovať pri riadení rizík v oblasti bezpečnosti sietí a informačných systémov, a parametrov na posudzovanie toho, či má incident závažný vplyv. **Slovenská republika** bola jednou z členských krajín, ktorá proces implementácie práva EÚ pri oboch právnych aktoch **zavŕšila ešte v úvode** roka a bola medzi prvými členskými štátmi, ktoré smernicu **NIS implementovali**.

Aktívnu pozíciu v tomto procese zastáva aj **Skupina pre spoluprácu** (Cooperation Group) a **Sieť jednotiek pre riešenie počítačových bezpečnostných incidentov** (CSIRT's Network). Hlavnou úlohou týchto pracovných platforiem, za aktívnej expertnej účasti príslušníkov úradu, je zabezpečiť a zintenzívňovať vzájomnú strategickú a operačnú spoluprácu a zdieľať informácie medzi orgánmi kybernetickej bezpečnosti členských štátov a medzi ich jednotkami pre riešenie incidentov. Tieto platformy v súčasnosti pracujú na periodickej báze, prijímajú pravidlá a procesné postupy potrebné pre ich formálne fungovanie. Boli zadefinované kľúčové priority práce Skupiny pre spoluprácu a úlohy Siete CSIRT pre operačné spôsobilosti EÚ, spoločná koordinovaná reakcia EÚ na kybernetické bezpečnostné incidenty a krízy veľkého rozsahu.

Hlavnou témou sledovaného obdobia bola okrem iného aj legislatíva pre oblasť kybernetickej bezpečnosti. Prioritou pre bulharské a rakúske predsedníctvo bolo schválenie “**Aktu o kybernetickej bezpečnosti**”. Rada ministrov pre telekomunikácie (TTE) sa v júni 2018 dohodla na všeobecnom smerovaní k návrhu nariadenia tak, aby na jeseň mohla vstúpiť spolu

s Európskym parlamentom a Komisiou do politického dialógu. Výsledkom tohto dialógu bolo, že Výbor stálych predstaviteľov **schválil konečný kompromisný text návrhu nariadenia** na základe politickej dohody medzi Radou, Európskym parlamentom a Komisiou.

Komisia v druhej polovici roka 2018 navrhla príslušný právny nástroj na vykonávanie iniciatívy na posilnenie postavenia EÚ tak, aby sa stala „globálnym lídrom v oblasti kybernetickej bezpečnosti s cieľom zabezpečiť dôveru, spoľahlivosť a ochranu našich občanov, spotrebiteľov a podnikov online a umožniť bezplatný a zákonný internet“. Do legislatívneho procesu tak bol predložený právny akt EÚ: **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európske centrum odvetvových, technologických a výskumných kompetencií v oblasti kybernetickej bezpečnosti a sieť národných koordinačných centier**, o ktorom sa v súčasnosti rokuje na pôde Rady EÚ.

V sledovanom období pokračovala aj diskusia o implementácii tzv. „diplomatického toolboxu“ z r.2017 (Cyber diplomacy toolbox), ktorá viedla k otvoreniu myšlienky uplatňovania reštriktívnych opatrení ako nástroja na odstrašenie a odpovede ČK EÚ voči vykonávateľom (jednotlivcom a skupinám) škodlivých aktivít.

Štatistika

V novembri 2018 prijala **Rada ECOFIN „Záver o štatistike EÚ“**, v ktorých schválila tzv. štatistický balík. Štatistický balík definuje politické oblasti, identifikuje smerovanie a nastavenie priorít v oblasti štatistiky. Na národnej úrovni to boli najmä aktivity vykonávané v spolupráci s Ministerstvom financií SR a NBS - rozvoj indikátorov štatistiky nehnuteľností v rámci ukazovateľov cien obchodného vlastníctva (CPIs), implementácia **Memoranda o porozumení** medzi ECB a Komisiou (Eurostatom) v oblasti štatistiky postupov pri makroekonomickej nerovnováhe (MIP), a pokračovanie prác na rozšírení súboru údajov, o ktoré sa opiera stratégia Európa 2020. V rámci využívania Big Data sa Slovensko zapojilo do pracovného balíka týkajúceho sa Smart Tourism, ktorého cieľom je prepojenie Big Data s existujúcimi údajmi zo štatistických zisťovaní.

V schvaľovacom procese na úrovni EÚ bola pozornosť venovaná najmä dvom rámcovým nariadeniam, ktoré Komisia predložila v rámci programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti **REFIT**, a to Integrovanému nariadeniu pre európsku štatistiku týkajúcu sa osôb a domácností a rámcovému nariadeniu v oblasti podnikových štatistík, ktoré umožní zaviesť nový systém zberu údajov o podnikovej štatistike, ako aj o obchode s tovarom v rámci EÚ.

2. VONKAJŠIE ZÁLEŽITOSTI

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

Základným rámcom angažovanosti EÚ v medzinárodnom prostredí je Globálna stratégia EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku z roku 2016. SR podporuje jej implementáciu v piatich definovaných oblastiach¹. Prioritou na toto obdobie (druhý rok implementácie) bola **podpora efektívneho multilateralizmu** a spolupráca s regionálnymi organizáciami.

¹ budovanie odolnosti východného a južného susedstva a integrovaný prístup ku konfliktom a krízam; posilňovanie európskej bezpečnosti a obrany; posilňovanie prepojenia vnútorných a vonkajších politik únie; revízia existujúcich a príprava nových regionálnych a tematických stratégií a posilňovanie strategickú komunikácie

SR podporuje novú **Stratégiu EÚ pre západný Balkán**, ktorá bola prijatá v apríli 2018. Stratégia hodnotí dosiahnutý pokrok vo všetkých oblastiach, ktoré sú podstatné z hľadiska európskej integrácie a zároveň slúži ako základ pre diferenciaciu krajín západného Balkánu na základe ich úsilia a dosiahnutých výsledkov. SR oceňuje, že Stratégia obsahuje konkrétne opatrenia, iniciatívy a vysvetľuje kroky, ktoré je potrebné podniknúť zo strany **Čiernej Hory a Srbska** na dokončenie prístupového procesu do roku 2025.

Rada EÚ v júni 2018 prijala závery k politike v oblasti rozširovania a procese stabilizácie a pridruženia, v ktorých potvrdzuje svoje odhodlanie podporovať európsku perspektívu krajín západného Balkánu. Región západného Balkánu bude prioritou aj v roku 2019 a to aj v kontexte otázky rozširovania a **očakávaného otvorenia rokovanií o vstupe do EÚ so Skopje a Tiranou**.

Vývoj v krajinách západného Balkánu bol v uplynulom roku predmetom pozornosti nielen z hľadiska rozširovania EÚ, no i v kontexte vnútropolitického vývoja v týchto štátoch. V tejto súvislosti sa jednalo najmä o všeobecné voľby v **Bosne a Hercegovine** (7. október 2018), ktoré poukázali na potrebu čo najskoršej reformy volebného zákona. Prišlo taktiež k zhoršeniu vzťahov medzi Belehradom a Prištinou sprevádzané zablokovaním spoločného dialógu.

Najvýznamnejším výsledkom je však prijatie **Dohody medzi Skopje a Aténami** (17. jún 2018), na základe ktorej po ratifikovaní macedónskym aj gréckym parlamentom vznikne **Severomacedónska republika**. Vyriešenie dlhoročného sporu o názov krajiny je príkladom konštruktívneho prístupu a tiež schopnosti politického vedenia zamerať sa na budovanie úspešnej budúcnosti nielen priamo zainteresovaných krajín, ale aj susedov a ďalších partnerov v juhovýchodnej Európe.

Aj v roku 2018 bol zo strany SR záujem upriamený na úspešný projekt **Východného partnerstva**. Vďaka tejto politike sa darí naplniť víziu politického pridruženia krajín s EÚ, ich hospodárskej integrácie a celkovej modernizácie. Úspešnosť VP bola potvrdená aj počas ministerského stretnutia s krajinami VP v októbri 2018, počas ktorého bol skonštatovaný pokrok predovšetkým v reformách v oblasti ekonomiky a posilňovania spoločnosti. Zároveň však bola pripomenutá potreba pokroku v oblasti reformy súdnictva a boja s korupciou či na posilnenia nezávislosti médií v jednotlivých krajinách VP. SR oceňuje dosiahnuté výsledky, ku ktorým sme kontinuálne prispievali, aj vďaka multilaterálnej štruktúre „20-ich cieľov do roku 2020“. Východné partnerstvo oslávi v roku 2019 svoje 10. výročie, ktoré bude príležitosťou na vyhodnotenie doterajšej spolupráce a pokroku, ako aj **na rozpracovanie stratégie po roku 2020**. Od partnerov naďalej očakávame efektívnu implementáciu reforiem a dodržiavanie spoločných hodnôt a princípov.

SR pokračovala v presadzovaní politiky podpory suverenity a územnej celistvosti **Ukrajiny**. Politika reštriktívnych opatrení zo strany EÚ voči Ruskej federácii pokračovala aj v roku 2018 a to kvôli absencii pokroku v implementácii Minských dohôd, za ktorú nesie Rusko osobitnú zodpovednosť. V roku 2018 nasledovali ďalšie agresívne aktivity Ruskej federácie, ktoré mali za následok eskaláciu napätia v Kerčskej úžine a zajatie 24 ukrajinských námorníkov. O pevnom partnerstve s Ukrajinou svedčí aj usporiadanie samitu **EÚ-Ukrajina v júli 2018**, na ktorom EÚ opätovne potvrdila pevné odhodlanie podporovať nezávislosť, zvrchovanosť a územnú celistosť Ukrajiny. Podporu vyjadrila aj jej ambicióznemu programu reforiem v kontexte volebného cyklu v roku 2019.

Prioritným záujmom SZBP zostáva podpora rozvoja **spolupráce medzi EÚ a NATO**, ako aj strategického **transatlantického partnerstva** v rôznych oblastiach, a to napriek súčasným názorovým rozdielom v niektorých oblastiach.

Záujmom EÚ je mierové vyriešenie konfliktu v **Sýrii**, realizácia sýrskeho politického procesu pod záštitou OSN a rešpektovanie demokratických princípov a ľudských práv. SR podporuje komplexnú obnovu krajiny i s pomocou projektov EÚ za podmienky politickej tranzície a posilňovanie odolnosti susedných krajín, ktoré nesú bremeno prítomnosti sýrskych utečencov. EÚ v apríli 2018 usporiadala 2. Bruselskú konferenciu o Sýrii, zameranú na riešenie urgentnej humanitárnej krízy a s ňou spojenú migráciu do okolitých krajín regiónu. V marci 2019 je naplánovaná v poradí tretia Bruselská konferencia o Sýrii. Bude mimoriadne dôležité, aby mala konferencia aj politický komponent, najmä z hľadiska správneho pochopenia podmienok angažovania EÚ.

Jadrová dohoda s Iránom (JCPOA) je potvrdením významu efektívnej medzinárodnej spolupráce. Zostáva dôležitým nástrojom nielen pre regionálnu bezpečnosť, ale aj pre globálny režim nešírenia jadrových zbraní. SR znepokojilo odstúpenie USA od JCPOA a následné znovuzavedenie sankcií USA voči Iránu, na ktoré EÚ reagovala protipatreniami. SR bude naďalej zdôrazňovať potrebu citlivej rovnováhy medzi napĺňaním jadrovej dohody Iránom a reakciou na jeho aktivity regiónu.

Súčasný vývoj na medzinárodnej scéne si vyžaduje rýchle a efektívne reakcie jednotlivých aktérov, ďalšie posilňovanie a zefektívňovanie metód a nástrojov Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP). Práve v tomto kontexte predstavila EK návrh na **rozšírenie hlasovania kvalifikovanou väčšinou**. EK navrhuje zmenu hlasovania na základe existujúceho právneho rámca len vo vybraných troch oblastiach SZBP: pozície EÚ v oblasti ľudských práv na multilaterálnych fórach; prijímanie a zmena sankčných režimov EÚ a civilné misie v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky. Téma bude politicky rezonovať aj v kontexte prípravy summitu v Sibiu 9. mája 2019.

Spoločná bezpečnostná a obranná politika (SBOP) EÚ

Obrana a bezpečnosť je v poslednom období vysoko na zozname priorít európskych politík. Je to prirodzená reakcia na zásadné zmeny bezpečnostného prostredia v európskom susedstve. Anexia Krymu, destabilizácia východnej Ukrajiny, nestabilné štáty, terorizmus, nelegálna migrácia, hybridné hrozby, kybernetické útoky či použitie chemických zbraní predstavujú vážne bezpečnostné riziká, ktoré majú zásadný dopad na bezpečnostné prostredie Európy, ako aj Slovenska.

V roku 2018 došlo k zásadnému pokroku v posilňovaní SBOP. Medzi európskymi krajinami existuje zhoda o potrebe posilnenia obranných spôsobilostí, pričom EÚ poskytuje vhodný rámec pre zvýšené spoločné úsilie v tomto smere.

Jedným z najvýznamnejších momentov bolo spustenie implementácie stálej štruktúrovanej spolupráce (**PESCO**) v oblasti obrany a budovania vojenských spôsobilostí. V priebehu roka Rada postupne schválila základné dokumenty potrebné pre špecifikáciu a načasovanie plnenia záväzkov a pravidiel riadenia projektov PESCO. Počiatočný zoznam projektov PESCO bol rozšírený o nové projekty a pokročili diskusie o podmienkach účasti tretích štátov v projektoch. **Slovensko je vedúcou krajinou delostreleckého projektu EuroArtillery**, ktorý prispeje k využitiu obranného priemyslu malých členských štátov. Okrem toho sa Slovensko zúčastňuje na ďalších projektoch prispievajúcich k celoeurópskemu riešeniu zdravotníckej a logistickej

podpory v operáciách, výstavbe ľahkého obrneného vozidla, cezhraničnej preprave vojenskej techniky a personálu (*Military Mobility*), a testovacích a hodnotiacich centier.

Koncom roka bol prijatý „**Civilný kompakt**“, ktorý formuluje konkrétne ciele a záväzky pre posilnenie a rozvoj civilných kapacít SBOP. Jeho hlavným cieľom je posilniť spôsobilosti EÚ pre vedenie civilných misií. Kompakt reaguje aj na nové bezpečnostné výzvy, akými sú nelegálna migrácia, hybridné a kybernetické hrozby, terorizmus, radikalizácia, organizovaný zločin, námorná bezpečnosť, manažment hraníc a ochrana kultúrneho dedičstva. ČS sa v jeho rámci zaväzujú poskytnúť zvýšené príspevky do civilných misií formou personálu, vybavenia, výcviku, finančnej podpory, či iným spôsobom a podľa potreby prehodnotiť národné rozhodovacie procedúry, financovanie a legislatívu, s cieľom podporiť sekondovanie personálu do misií. Kompakt stanovuje naštartovanie ročného hodnotiaceho procesu na základe národných implementačných plánov ČS. Prvá pravidelná hodnotiacia konferencia o civilnej SBOP sa uskutoční v 2. polroku 2019. Proces implementácie kompaktu je naplánovaný do r. 2023.

Ako ďalšie konkrétne oblasti, v ktorých bol dosiahnutý pokrok, možno spomenúť **hybridné hrozby a koordinované cvičenie EÚ - NATO PACE HEX 18, strategickú komunikáciu, kybernetickú bezpečnosť a prepájanie pôsobenia aktérov vonkajšej a vnútornej bezpečnosti** v reakcii na nelegálnu migráciu. Pokrok bol dosiahnutý aj ohľadom **posilnenia vojenskej mobility a spolupráce medzi EÚ a NATO**. Rada EÚ schválila vojenské požiadavky na dopravnú infraštruktúru, ktoré sú v súlade s predmetnými požiadavkami na strane NATO. V lete bol schválený nový program rozvoja európskeho obranného priemyslu (**EDIDP**), ktorý je pre Slovensko dôležitý z pohľadu malých a stredných podnikov a rozvoja obranného priemyslu.

Zo strany EK došlo k značnému nárastu jej aktívneho angažovania sa a podporovania rozvoja obranných spôsobilostí EÚ (napr. finančná podpora výskumu, vývoja a nadobúdania spôsobilostí, či plánovaná finančná podpora pre rozvoj infraštruktúry ČS v rámci zvyšovania vojenskej mobility). Pozitívne je, že **návrh nového Viacročného finančného rámca na obdobie 2021-2027 počítá s celkovým navýšením rozpočtu na vonkajšie aktivity EÚ**, čo je dôležité z hľadiska podporovania bezpečnosti a stability najmä v susedstve EÚ. Súčasťou procesu je aj **návrh na nový Európsky mierový nástroj**, ktorý by mal priniesť zvýšenú flexibilitu a lepšie možnosti financovania poskytovania podpory partnerským krajinám.

EÚ má v súčasnosti nasadených 6 vojenských a 11 civilných misií a operácií SBOP. **Civilní a vojenský príslušníci SR sú nasadení v misiách a operáciách v Bosne a Hercegovine (vojenská operácia EUFOR ALTHEA), Kosove (civilná misia EULEX Kosovo), na Ukrajine (civilná asistenčná misia EUAM Ukrajina), v Gruzínsku (monitorovacia misia EUMM Gruzínsko) a na hranici Moldavska a Ukrajiny (civilná misia EUBAM Moldavsko - Ukrajina).**

V ďalšom období bude dôležité udržať vysoký moment napredovania v rozvoji spôsobilostí SBOP v spolupráci ČS a inštitúcií EÚ, v duchu integrovaného prístupu EÚ. **Slovensko bude v roku 2019, aj ako člen PESCO, pokračovať v posilňovaní civilnej aj vojenskej SBOP, národných spôsobilostí a schopnosti a naplňaní stanovených cieľov. SR bude podporovať rozvoj spolupráce EÚ a NATO v oblasti bezpečnosti a obrany tak, aby úsilie oboch organizácií bolo čo najväčším príspevkom k udržaniu bezpečnosti a stability v Európe.**

Stála štruktúrovaná spolupráca

Základným kameňom európskej obrannej spolupráce je od svojho vzniku v decembri 2017 **Stála štruktúrovaná spolupráca EÚ** v oblasti obrany (PESCO). Zúčastnené členské štáty EÚ prijali v roku 2018 tri rozhodnutia Rady a dve odporúčania Rady, čím sa takmer podarilo dokončiť zamýšľaný legislatívny rámec PESCO. Rozhodnutia Rady boli prijaté v pre stanovenie zoznamu prvých 17 projektov PESCO (marec 2018), pravidiel pre riadenie projektov PESCO (jún 2018) a zoznamu ďalších 17 projektov PESCO, čím sa ich počet zvýšili na 34 (november 2018). Odporúčania Rady boli prijaté s cieľom stanoviť plán implementácie PESCO na najbližšie roky (marec 2018), ako aj bližšie špecifikovať záväzky PESCO a ich vyhodnocovanie (október 2018). Počet právnych aktov EÚ týkajúcich sa PESCO sa tak pozastavuje na počte sedem, vrátane samotného rozhodnutia Rady o vzniku PESCO (december 2017) a aktuálne prijímaného rozhodnutia Rady o účasti tretích štátov v projektoch PESCO (predpoklad prijatia začiatkom roka 2019).

Slovensko sa v roku 2018 stalo **členom 6 projektov PESCO** týkajúcich sa rozvoja obranných spôsobilostí (delostrelectvo, obrnené bojové vozidlo, skúšobné priestory), podpory pre operácie a misie EÚ (logistické centrá, európske zdravotnícke velenie) a zlepšenia vojenskej mobility. Okrem toho sa SR stala pozorovateľom 2 projektov PESCO týkajúcich sa zlepšenia spôsobilosti pre elektronické vedenie vojny a služby dozoru v chemickej, biologickej, rádiologickej a nukleárnej oblasti. Slovensko taktiež úspešne koordinovalo projekt nepriamej palebnej podpory (**EuroArtillery**) týkajúci sa rozvoja spoločnej európskej platformy pre delostrelectvo, ktorý v roku 2017 navrhlo spolu s Talianskom a do ktorého počas roka 2018 vstúpilo aj Maďarsko, pričom v ňom figurovalo aj ďalších 7 pozorovateľov (Bulharsko, Česká republika, Francúzsko, Grécko, Poľsko, Slovinsko, Španielsko). Počas roka 2018 zorganizovala SR dve medzinárodné odborné konferencie venované rozvoju projektu **EuroArtillery**, ktoré sa uskutočnili v Bratislave.

Pokiaľ ide o záväzky PESCO, SR im v roku 2018 prikladala patričnú pozornosť a prijímala kroky s cieľom postupne ich plniť. Vyvrcholením tejto snahy bola aktualizácia a prijatie nového Národného plánu vykonávania účasti SR v PESCO vládou SR v decembri 2018, pričom tento plán nahradil pôvodný národný implementačný plán PESCO z roku 2017. Slovensko plánuje svoj národný plán v roku 2019 ďalej rozpracovať s cieľom zaistiť plnenie záväzkov, ktorých plnenie bude na úrovni EÚ prvýkrát zhodnotené v druhom štvrtroku 2019 a následne každoročne v rovnakom období.

Záväzky PESCO sa týkajú rôznych oblastí a majú presah na viaceré novšie obranné iniciatívy, ktoré na úrovni EÚ vznikli v posledných rokoch, resp. vznikajú, a ktorých vznik Slovensko podporovalo a podporuje – Európsky obranný fond (EDF), Program rozvoja európskeho obranného priemyslu (EDIDP), Koordinované výročné preskúmanie v oblasti obrany (CARD), Európsky mierový nástroj (EPF), Útvar pre plánovanie a vedenie vojenských operácií (MPCC), Pakt o civilnej Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politike.

Keďže európska obranná spolupráca v poslednom období rýchlo napreduje, čo predstavuje aj citeľný nápor na personálno-administratívne kapacity MO SR a OS SR, Slovensko počas roka 2018 opakovane zdôrazňovalo na pôde EÚ dôležitosť súladu (koherencie) medzi iniciatívami EÚ. SR ďalej pripomínala, že každý ČŠ EÚ má len jeden súbor síl (tzv. single set of forces), teda jedny ozbrojené sily, ktorých kapacity môže ponúknuť na plnenie svojich záväzkov v rámci rôznych medzinárodných zoskupení, aliancií a organizácií, ktorých je členom, teda EÚ, NATO, OSN, OBSE alebo V4. Z rovnakého dôvodu Slovensko kládlo dôraz na pokračovanie

spolupráce medzi EÚ a NATO, ktorá pomôže európskym štátom vyhnúť sa možným duplicitám v oblasti obrany. V tejto súvislosti je dôležité uviesť, že obranné spôsobilosti, ktoré členské štáty EÚ vrátane SR nadobudnú v rámci PESCO a EÚ, ostávajú v národnom vlastníctve, a teda je možné využiť ich nielen v medzinárodnom krízovom manažmente EÚ, ale aj OSN a NATO.

Pokiaľ ide o samotné operácie a misie EÚ, SR sa v roku 2018 naďalej zúčastňovala operácie **EUFOR Althea** v Bosne a Hercegovine v počte 42 PrV, pričom sa rozhodla rozšíriť svoje pôsobenie v operácii vyslaním tímu **HUMINT** v počte 2 PrV s predpokladaným termínom nasadenia v apríli 2019 (celkový počet nasadených PrV sa nezmení). SR sa ďalej v roku 2018 podarilo obnoviť svoj príspevok v pozorovateľskej misii **EUMM Georgia** v Gruzínsku v počte 1 PrV. Naopak, v máji 2018 SR ukončila pôsobenie v námornej operácii **EUNAVFOR MED Sophia** v Stredozemnom mori v počte 10 PrV, avšak súčasne bol prijatý plán na obnovenie rovnakého príspevku počas roka 2020.

V súvislosti s operáciami a misiami EÚ došlo v roku 2018 k posunu diskusie ohľadom financovania spoločných nákladov (aktuálne realizovaného prostredníctvom mechanizmu Athena), ktorá sa niesla v znamení návrhu na zriadenie Európskeho mierového nástroja, ktorého vznik je možné predpokladať počas roka 2019, čo si na vnútroštátnej úrovni vyžiada spoluprácu rezortov obrany, financií a zahraničných vecí a európskych záležitostí.

K pokroku došlo v roku 2018 aj v oblasti vojenskej mobility, ktorá rýchlo napreduje nielen na úrovni EÚ, ale aj NATO, a je tak dobrou ukážkou, ako sa EÚ a NATO dokážu vzájomne dopĺňať. SR sa v roku 2019 zameria na plnenie prvých záväzkov v rámci vojenskej mobility, ktoré deklarovala na úrovni EÚ a NATO, čo si taktiež vyžiada širokú medzirezortnú koordináciu viacerých rezortov – obrany, vnútra, dopravy a výstavby, financií a zahraničných vecí a európskych záležitostí.

SR ďalej v roku 2019 očakáva realizáciu plánovaného odchodu Spojeného kráľovstva z EÚ, čo bude mať dopad aj na európsku obrannú spoluprácu. Z pohľadu SR je potrebné venovať pozornosť najmä otázke zmeny financovania, najmä v súvislosti s mechanizmom Athena, Európskou obrannou agentúrou (EDA) a Satelitným strediskom EÚ (SatCen).

Pokiaľ ide o ďalšie celoeurópske výzvy, SR bude v roku 2019 pozorne sledovať hybridné hrozby a dbať na zlepšovanie kybernetickej obrany, a to aj v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu v máji 2019. Na úrovni EÚ taktiež Slovensko očakáva otvorenie témy umelej inteligencie, ktorá má vo svete okrem civilného čoraz častejšie aj vojenské využitie, čo do budúcnosti môže prinášať nielen pozitíva v podobe modernizácie techniky a lepšej ochrany života PrV, ale aj nové bezpečnostné riziká pre SR.

Rozvojová spolupráca

EÚ a jej členské štáty v roku 2018 naďalej upevňovali svoje postavenie vedúceho svetového poskytovateľa pomoci. Údaje OECD ukazujú, že **oficiálna rozvojová pomoc, ktorú poskytl EÚ a jej členské štáty, za rok 2017 je 75,7 miliárd EUR**. Údaje za rok 2018 neboli v čase prípravy správy dostupné.

SR sa v roku 2018 aktívne podieľala na formovaní a realizácii rozvojovej politiky EÚ. Dôraz bol kladený na **boj proti chudobe, dosiahnutie udržateľného rozvoja, dodržiavanie ľudských práv, princípov demokracie a právneho štátu**. Na európskej úrovni pokračovali aktivity zamerané na implementáciu **novej rozvojovej Agendy 2030 v externom prostredí, vrátane financovania rozvoja a zahraničnej činnosti EÚ**, najmä v súvislosti s prípravou nového viacročného finančného rámca (VFR) EÚ na roky 2021-2027. Kľúčovým momentom

bolo zverejnenie **návrhu nariadenia Rady EÚ a Európskeho parlamentu na zriadenie finančného nástroja pre susedstvo, rozvoj a medzinárodnú spoluprácu (NDICI)**, ktoré schválila Európska komisia 14. júna 2018.

Osobitná pozornosť bola venovaná **budúcnosti partnerstva EÚ s krajinami Afriky, Karibiku a Tichomoria (ACP)**, v rámci procesu „post-Cotonou“. Medzi tematické priority naďalej patrila migrácia, Externý investičný plán, prepojenie humanitárnej a rozvojovej intervencie, rodová rovnosť, budovanie odolnosti, digitalizácia v rozvoji a väčší dôraz na lepšie zapojenie ČS do implementácie vonkajšej činnosti EÚ, čo je zhrnuté pod konceptom inkluzívnosti.

SR sa aktívne zapájala do prvého legislatívneho čítania **návrhu nariadenia NDICI**, pri ktorom kontinuálne vyjadrovala svoje výhrady a pochybnosti k zlučovaniu Nástroja pre susedskú politiku (ENI) a mimorozpočtového Európskeho rozvojového fondu (EDF). Dôvodom sú politické špecifiká a lepšie ukotvenie európskej susedskej politiky ako hlavnej zahranično-politickej priority EÚ. Výsledkom tohto úsilia bolo dosiahnutie zavedenia týchto dvoch elementov do negociačného boxu VFR, ktoré sú ponechané na rozhodnutie politických lídrov EÚ. Týmto bude SR môcť lepšie obhájiť svoje národné a zahranično-politické záujmy v kontexte rokovaní budúceho rozpočtu EÚ na roky 2021-2027. SR obhajovala tieto záujmy aj na politickej úrovni napríklad na rozvojovom segmente Rady EÚ pre zahraničné veci.

Kľúčovým momentom v procese nastavenia vzťahov v rámci procesu „post-Cotonou“ bolo **schválenie negociačných mandátov EÚ** (jún 2018) a ACP a následné spustenie vyjednávania novej dohody post-Cotonou. Oficiálne **spustenie negociácií** sa uskutočnilo 28. septembra 2018 v New Yorku na okraj 73. Valného zhromaždenia OSN za prítomnosti komisára pre medzinárodnú spoluprácu a rozvoj N. Mimicu za EÚ stranu a ministra zahraničných vecí Toga R. Dusseyho za ACP stranu. Po oficiálnom spustení negociácií sa pristúpilo k rokovaniam na technickej úrovni, ktoré boli ukončené 14. decembra 2018 zasadnutím na politickej úrovni v Bruseli. Výsledkom je **dohoda na štruktúre budúceho textu novej dohody post-Cotonou**. V roku 2019 bude tak v rámci rozvojovej spolupráce aj naďalej dominovať téma **nastavenia partnerstva EÚ s ACP**. Účelom rokovaní je prispieť k posilnenému a plnohodnotnému partnerstvu, ktoré bude prehĺbením spolupráce v politickej, ekonomickej a rozvojovej oblasti. Proces by mal byť zavŕšený prijatím novej dohody post-Cotonou tak, aby mohla do platnosti vstúpiť k 1. marcu 2020. V roku 2018 zároveň začal **proces revízie vzťahov EÚ so zámorskými teritóriami členských štátov a Grónskom**. Proces bude pokračovať v roku 2019 s cieľom jeho finalizácie v súvislosti s nastavovaním nového finančného rámca.

Vo vzťahu k Afrike bola naďalej zdôrazňovaná o.i. aj otázka **dofinancovania Núdzového fondu EÚ pre Afriku (EUTF Afrika)**. SR v súlade s jej prioritou riešenia koreňových príčin migrácie v krajinách pôvodu a tranzitu poskytla dodatočný príspevok v rámci V4 do EUTF Afrika na projekt integrovaného riadenia hraníc v Líbyi, ktorý manažuje MV IT a MO IT. Celková výška príspevku V4 je 35 mil. eur, každý zo štátov V4 prispelo rovným dielom. Vďaka úsiliu SR v kapacite predsedníckej krajiny V4 sa predmetná iniciatíva schválila včas operačným výborom EUTF Afrika 13. decembra 2018. Ide pri tom o druhú intervenciu Vyšehradskej skupiny vo fonde EUTF Afrika po spoločnej iniciatíve v Keni, ktorú manažuje Slovenská agentúra pre medzinárodný rozvoj a spoluprácu (SAMRS). SAMRS sa týmto stala prvou implementačnou agentúrou z „EÚ 13“, ktorá získala možnosť administrovať prostriedky EÚ.

Ďalším dôležitým momentom bolo spustenie novej iniciatívy Európskej komisie o vytvorení africko-európskej aliancie pre udržateľné investície a pracovné príležitosti, ktorej cieľom je

strategicky využiť všetky dostupné nástroje EÚ na podporu rozvoja afrického kontinentu v súlade s cieľmi Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj (SDGs), Európskym konsenzom o rozvoji a Agendou 2063 Africkej únie. Rozvojová spolupráca rovnako ako mobilizovanie súkromných investícií pomocou Externého investičného plánu budú kľúčovými elementmi tejto novej aliance.

V oblasti **humanitárnej a potravinovej pomoci** sa diskusia orientovala na plnenie záväzkov zo Svetového humanitárneho samitu a strategické nastavenie efektívnej humanitárnej intervencie. **Osobitná** pozornosť bola venovaná problematike prepojenia humanitárnej pomoci a rozvojovej spolupráce. **Proces implementácie humanitárno-rozvojového nexu**, ktorý zahŕňa 6 vybraných pilotných krajín (Čad, Irak, Mjanmarsko, Nigéria, Sudán a Uganda), bol spustený s cieľom otestovať koordinovaný a koherentný prístup medzi vonkajšími nástrojmi, inštitúciami EÚ a členskými štátmi. Hlavným zámerom je zvýšenie vplyvu vonkajšej činnosti EÚ a napredovanie pri napĺňaní ambícií rozvojovej, humanitárnej, zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ. Efektívna koordinácia si vyžaduje zvýšenie kolektívneho úsilia v oblasti prevencie, včasnej reakcie (early action), budovania mieru a reakcie na krízy. Zároveň je nutné dbať na zachovanie rôznych mandátov zúčastnených aktérov a humanitárnych zásad. **Integrácia citlivosti voči konfliktu** (conflict sensitivity) vo všetkých vonkajších činnostiach EÚ je ďalšou **kľúčovou zložkou implementácie nexu**. Pochopenie väzieb medzi diplomatickými, rozvojovými a humanitárnymi činnosťami na jednej strane a hnacími silami konfliktov a mieru na druhej, je nevyhnutným predpokladom k predchádzaniu napätia. V tomto **smere je možné teda hovoriť o rozšírenom prepojení, tzv. humanitarian-development-peace nexus**.

Hlavné operácie humanitárnej pomoci podporované v roku 2018 je možné rozdeliť do nasledovných kategórií: reakcia na sýrsku krízu, reakcia na humanitárne potreby v Afrike, reakcia na prírodné katastrofy, širší región Blízkeho východu, Irak, severná Afrika, Ukrajina a západný Balkán a Ázia a Latinská Amerika. Za najefektívnejšiu formu odpovede na krízy s cieľom znížiť objem humanitárnych potrieb sú považované prevencia konfliktov, ich riešenie a budovanie mieru politickými aktérmi, využívanie hotovosti ako spôsobu pomoci a uplatňovanie prístupu EÚ k nútenému vysídľovaniu.

SR výrazne presadzuje tému digitalizácie, ktorá je jednou z hlavných priorít predsedníctva SR na zasadnutí Rady OECD na ministerskej úrovni na rok 2019, pričom vychádza z expertízy a potenciálu slovenských aktérov (start-ups) navrhnuť technologické riešenia v oblastiach ako zdravotníctvo, poľnohospodárstvo, energetika či vo verejnej správe. Rada EÚ prijala od roku 2016 dva závery k digitalizácii v rozvoji (prvý pod vedením slovenského predsedníctva), kde apeluje na lepšie využitie digitálnych možností na podporu Afriky a susedstva EÚ, s dôrazom na najmenej rozvinuté krajiny a väčšie zapojenie žien a dievčat do digitálneho sveta.

V roku 2019 bude dôležitá **implementácia Agendy 2030 nielen vo vonkajšom prostredí EÚ, ale aj v rámci Únie a jej členských štátov**. Rok 2019 bude prvým hodnotiacim rokom pokroku implementácie cieľov SDG na medzinárodnom poli OSN, kde EÚ bude prezentovať svoju správu politickým predstaviteľom krajín OSN v rámci Politického fóra na vysokej úrovni - HLPF (New York, 2019). SR bude participovať v procese prípravy tejto správy vychádzajúc z vlastných skúseností prezentácie vlastnej správy o implementácii Agendy 2030 na pôde HLPF v r. 2018. Európska komisia začiatkom 2019 predstavila tzv. *Reflection Paper* o implementácii Agendy 2030 v podmienkach EÚ, ktorá má otvoriť širšiu diskusiu o adaptácii interných politík, vrátane ich vonkajšieho dopadu, na naplnenie agendy udržateľného rozvoja.

SR bude aktívne pokračovať pri rokovaní o nastavení nového rozpočtu EÚ aj v oblasti rozvojovej a medzinárodnej spolupráci s tretími partnermi, vrátane prvotných diskusií o programovaní pomoci EÚ na obdobie 2021-2027. V neposlednom rade bude SR aktívne sledovať prierezové témy ako migrácia a reagovať na humanitárne krízy a nečakané výzvy.

Vonkajší obchod

Vzhľadom na svoju otvorenú a proexportne orientovanú ekonomiku presadzovala SR svoje národné ofenzívne a defenzívne záujmy v rokovaní o dohodách o voľnom obchode EÚ s tretími krajinami, najmä s **Japonskom, Mexikom, Austráliou, Novým Zélandom, krajinami MERCOSUR a ASEAN a Čínou** (investičná dohoda). **SR podporila ochranu ofenzívnych a defenzívnych národných záujmov s dôrazom na postavenie domácich spotrebiteľov, poľnohospodárskych subjektov, malých a stredných podnikov a energeticky náročného priemyslu.** SR prihliadala na to, aby nové dohody prispievali **k zvýšeniu exportnej výkonnosti SR** nielen v tradičných sektoroch (automobilový priemysel, spotrebná elektronika, hutnícky priemysel), ale aj v iných odvetviach s exportným potenciálom (energetika, poľnohospodárstvo, potravinárstvo). Pozornosť je kladená aj na sledovanie, aby otvorenie trhu EÚ malo pokiaľ možno **čo najmenej negatívny dopad na postavenie slovenských výrobcov na vnútornom trhu EÚ.** Prioritou SR bolo presadzovanie **dodržiavania princípu reciprocity a vzájomnej výhodnosti pri súčasnom zachovaní existujúcich environmentálnych, sociálnych a pracovných štandardov EÚ.** SR aktívne podporovala aj **presadzovanie návrhu nového investičného súdneho systému (ICS)** a začatie rokovaní o dohovore o zriadení mnohostranného súdu na urovnávanie investičných sporov, pričom v ňom vidí príležitosť na efektívne uskutočnenie komplexnej reformy režimu medzinárodného riešenia investičných sporov. V zmysle rozsudku SD EU AVIS 2/15 Európska komisia rozhodla o rozdelení vyrokovaných dohôd o voľnom obchode s Vietnamom a Singapurom na samostatnú dohodu o voľnom obchode a investičnú dohodu. Je možné očakávať tento postup aj pri ďalších dohodách.

Najdiskutovanejšou témou v oblasti vonkajšieho obchodu v roku 2018 bol proces prijímania Dohody o hospodárskom partnerstve (DHP) medzi EÚ a **Japonskom**, ktorá sa rokovala od novembra 2012 do 8. decembra 2017. Dohoda bola podpísaná na samite EÚ – Japonsko dňa 17. júla 2018 a bola odsúhlasená v Európskom parlamente dňa 12. decembra 2018. Dohoda má značný strategický význam a vysielala odkaz navonok, že spolu čelíme protekcionizmu. Významným úspechom je SR je najmä odstránenie technických a regulačných obchodných prekážok v automobilovom priemysle. Ide o komplexnú a ambicióznú dohodu, kde Japonsko na konci plánovaného obdobia liberalizuje 99 % celkového objemu dovozu z EÚ. Dohoda bude mať významný pozitívny vplyv na HDP, príjem, obchod a zamestnanosť. Dlhodobý rast HDP pri najvhodnejšom scenári sa v prípade EÚ odhaduje na +0,76 %. Rokovania Investičnej dohody s Japonskom ešte neboli ukončené.

V apríli 2018 sa dosiahla politická dohoda s **Mexikom** o ďalšom prehĺbení vzájomných obchodných vzťahov. V súčasnosti sa riešia zostávajúce otvorené technické otázky a prebieha právna revízia textov s cieľom čo najskôr predložiť dohodu na schválenie. Na jeseň 2018 sa podarilo ukončiť rokovania s **Vietnamom** o dohode o voľnom obchode a o dohode o ochrane investícií. Dohody sa začnú uplatňovať po skončení schvaľovacieho procesu. V roku 2018 pokračoval aj ratifikačný proces Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody (CETA) medzi **Kanadou** a EÚ, ktorá sa predbežne vykonáva od 21. septembra 2017.

V októbri 2018 bola podpísaná Dohoda o ochrane investícií medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Singapurskou republikou na strane druhej. Dohoda obsahuje všetky prvky modernej investičnej politiky EÚ, vrátane Investičného súdneho systému. Dohodu vo februári 2019 schválil Európsky parlament. Dohoda bude pred vstupom do platnosti podliehať ratifikácii členských štátov a nebude predbežne uplatňovaná, pričom nahradí existujúce bilaterálne investičné dohody ČS so Singapurom (vrátane SR).

S EP sa ukončil trialóg o **novej legislatíve na modernizáciu nástrojov na ochranu obchodu**, ktorá umožňuje efektívnejšiu ochranu výrobcov EÚ pred neférovým dovozom, predovšetkým pred dumpovaným a subvencovaným dovozom. Nová legislatíva nadobudla účinnosť v júni 2018. Ukončil sa aj trialóg k **horizontálnej ochrannej doložke**, ktorá ustanovuje univerzálny mechanizmus prijímania ochranných opatrení pre budúce dohody EÚ o voľnom obchode. Pokračuje trialóg k nariadeniu ktorým sa stanovuje **rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do EÚ** za účelom predchádzania prevzatia strategických aktív zahraničnými investormi, ktoré by mohlo ohroziť bezpečnosť a verejný poriadok.

SR presadzovala svoje záujmy aj vo vzťahu k **Svetovej obchodnej organizácii (WTO)**, ktorá sa v súčasnosti nachádza vo veľmi komplikovanej situácii. SR preto spolu s ostatnými ČS EÚ podporuje aktivity a návrhy EK—na modernizáciu WTO a na vyriešenie problémov, ktoré ohrozujú multilaterálny obchodný systém.

Ministerstvo hospodárstva SR ďalej aktívne obhajovalo **záujmy výrobcov SR s cieľom zachovania férovej súťaže na slovenskom trhu**, resp. trhu EÚ. V prípade problémov alebo nekalej súťaže zo strany tretích krajín úzko spolupracovalo s domácimi výrobcami pri šetreniach EK a zavádzaní antidumpingových a antisubvenčných opatrení. Ministerstvo hospodárstva SR je aj kontaktným miestom pre slovenské podnikateľské subjekty pre prípady, keď sa stretnú s problémami alebo bariérami pri vývoze na trhy tretích krajín. Uvedené problémy následne predkladá na rokovania poradného výboru EK pre prístup na trh s cieľom dosiahnuť nápravu a odstránenie obchodných bariér.

SR aktívne využívala aj ďalší nástroj podpory konkurencieschopnosti výrobcov SR - systém colných kvót a suspenzií v rámci spoločného colného sadzovníku EÚ. Ministerstvo hospodárstva SR ako národný orgán zodpovedný za posúdenie a administráciu žiadostí o nové colné suspenzie a kvóty a žiadostí o zmenu existujúcich opatrení schválilo a obhájilo v rámci expertnej skupiny EK pre ekonomické otázky colných sadzieb (ETQG) v roku 2018 spolu 11 nových žiadostí a 6 žiadostí o zmenu existujúcich opatrení. Súhrnná úspora z novozavedených opatrení pre podnikateľské subjekty zo SR predstavuje 650 tis. eur ročne. Nariadenia, ktorými sa otvárajú colné kvóty a poskytujú colné suspenzie, nadobudli platnosť 1. júla 2018, resp. 1. januára 2019. **Presadzovanie záujmov SR s cieľom zlepšiť prístup na trhy tretích krajín spoločne so snahou o zachovanie férovej súťaže pri otváraní sa trhov EÚ budú v roku 2019 pre SR naďalej prioritou.**

Náležitú pozornosť bude potrebné venovať procesu prípravy nadobudnutia platnosti vynegovovaných dohôd s Japonskom, Singapurom a Vietnamom. Osobitnú pozornosť bude potrebné venovať snahe o skorú finalizáciu rokovaní s Austráliou, Novým Zélandom, Čínou (investičná dohoda), ako aj pokračovaniu rokovaní o dohodách o voľnom obchode s významnými obchodnými partnermi EÚ (napr. Čile a Mercosur). SR bude spolupracovať s EK na implementácii novej obchodnej a investičnej stratégie EÚ **Obchod pre všetkých**. SR sa bude naďalej usilovať o vytváranie nového prístupu pre slovenských vývozcov tovarov a služieb a umiestňovanie investícií na trhoch tretích krajín.

3. HOSPODÁRSKE A FINANČNÉ ZÁLEŽITOSTI

Rozpočtové vzťahy SR s EÚ

Rozpočet EÚ na rok 2018 predpokladal záväzky v objeme **160,1 mld. eur** a platby **144,7 mld. eur**, no v priebehu roka bol **viackrát novelizovaný**. V súvislosti s pokračovaním Nástroja pre utečencov v Turecku boli navýšené záväzky rozpočtu EÚ o 500 mil. eur. EÚ sa taktiež finančne podieľala na riešení následkov viacerých prírodných katastrof, čo si vyžiadalo priebežnú novelizáciu. Príjmová strana rozpočtu (odvody jednotlivých členských štátov) bola v priebehu roka aktualizovaná na základe novších makroekonomických údajov.

Rada EÚ pod vedením AT PRES a EP dosiahli **dohodu o rozpočte EÚ na rok 2019** až na druhý pokus. Zmierovacie obdobie bolo v novembri ukončené bez nájdenia kompromisu, čo viedlo k predloženiu 2. návrhu rozpočtu EÚ zo strany EK. Dohoda medzi inštitúciami bola dosiahnutá **až v decembri**. **Rozpočet EÚ na rok 2019 bude disponovať záväzkami vo výške 165,8 mld. eur. Platby v objeme 148,2 mld. eur predstavujú dostatočný objem aj pre priority SR** (politika súdržnosti a poľnohospodárska politika).

SR je od vstupu do EÚ v pozícii čistého prijímateľa prostriedkov. **Aj v roku 2018 bola čistá finančná pozícia SR voči EÚ kladná – príjmy SR z rozpočtu EÚ boli predbežne o 1,4 mld. EUR vyššie ako odvody do rozpočtu EÚ. Celková čistá finančná pozícia SR voči EÚ za obdobie od vstupu do EÚ do 31. decembra 2018 týmto presiahla úroveň 14 mld. eur.**

Dobudovanie hospodárskej a menovej únie

Diskusie venované **prehlbovaniu hospodárskej a menovej únie (HMÚ)** v roku 2018 boli **vymedzené poverením lídrov z decembra 2017** a vyústili do **zasadnutia Eurosummitu v inkluzívnom formáte v decembri 2018**, ktorého výsledkom je prijatie vyhlásenia. V ňom lídri schválili všetky prvky správy Euroskupiny o prehĺbení hospodárskej a menovej únie. Ministrom financií **udelili mandát na začatie rokovaní o tzv. rozpočte eurozóny**, ktorého cieľom má byť podpora **konvergencie a konkurencieschopnosti** štátov eurozóny. Prvé detaily tzv. rozpočtu eurozóny by mali byť známe v júni 2019.

Lídri tiež schválili **referenčné podmienky vytvorenia spoločného zabezpečovacieho mechanizmu pre Jednotný fond pre riešenie krízových situácií (SRF)**, ktorého poskytovateľom bude Európsky mechanizmus pre stabilitu (ESM). Takisto boli schválené **parametre reformy ESM**. Úlohy ESM sa posilnia napríklad zlepšením efektívnosti preventívnych nástrojov, ako aj existujúceho postupu hodnotenia udržateľnosti dlhu. Legislatívne zmeny Zmluvy o založení ESM by mali byť predstavené v júni 2019.

Lídri taktiež vyzvali na **dosiahnutie pokroku v práci na bankovej únii**, ako aj na dosiahnutie **ambiciózneho pokroku v oblasti únie kapitálových trhov** do jari 2019. Európska rada vzala na vedomie oznámenie Komisie o **silnejšej medzinárodnej úlohe eura** a vyzvala na pokročenie prác v tejto oblasti.

Banková únia

Aj v roku 2018 pokračovalo úsilie o dosiahnutie pokroku v dobudovaní **Bankovej únie**. Dobudovanie jej tretieho piliera (**Európskeho systému ochrany vkladov - EDIS**) ostáva naďalej podmienené znižovaním rizík v bankovom sektore. Rakúskemu predsedníctvu sa podarilo zhrnúť doposiaľ negociované návrhy nastavenia EDIS a posunúť diskusiu k hľadaniu jeho konkrétnych foriem. Téma dobudovania Bankovej únie bola vzhľadom na pomalý pokrok negociácií eskalovaná aj na úroveň lídrov EÚ, ktorí vyslali jasný signál o potrebe jej dobudovania ako jedného z hlavných nástrojov ochrany stability finančného systému EÚ.

Diskusie taktiež prebiehali k problematike zvýšenia stability a dôveryhodnosti už existujúceho druhého piliera bankovej únie – Jednotného systému pre ozdravenie a riešenie krízových situácií, resp. diskusie k vytváraniu trvalého zabezpečovacieho mechanizmu – tzv. *Backstop-u*, kde z pohľadu SR aj naďalej pretrváva preferovaná možnosť využitia Európskeho stabilizačného mechanizmu.

Počas celého roka 2018 prebiehali intenzívne diskusie aj k problematike **znižovania rizík v bankovom sektore**, resp. balíku reforiem implementujúcich medzinárodne schválené štandardy s cieľom dosiahnutia vyššej odolnosti bánk a zníženia rizík v tomto sektore. Bulharskému predsedníctvu sa podarilo dosiahnuť dohodu na všeobecnom smerovaní Rady v tejto téme, na čo nadviazalo Rakúske predsedníctvo, ktorému sa po rokovaníach s EP podarilo dosiahnuť politickú dohodu na významnej časti návrhov.

Vysokou prioritou sa stala aj snaha znižovať úrovne nesplácaných úverov. Za týmto účelom schválila Rada EÚ Akčný plán na riešenie nesplácaných úverov v Európe. EK a orgány dohľadu nadviazali na tento akčný plán a zintenzívnili prácu na opatreniach, ktoré by mali výrazne prispieť k znižovaniu úrovni nesplácaných úverov a zabrániť ich kumulácii v budúcnosti.

V priebehu roka boli zverejnené návrhy vytvárajúce minimálnu harmonizáciu krytých dlhopisov. V tejto iniciatíve bol zaznamenaný významný pokrok a bolo dosiahnuté všeobecné smerovanie Rady a pozícia EP. V súčasnosti prebiehajú dialógy za účelom dosiahnutia finálnej politickej dohody.

Zároveň bol v roku predstavený významný návrh nariadenia, ktorý zavádza harmonizovanú požiadavku na minimálne krytie strát pri problémových expozíciách, ktorý vyplýval z akčného plánu riešenia nesplácaných úverov v Európe. Rokovania o tomto návrhu sa podarilo ešte v priebehu roka 2018 uzavrieť.

Predseda EK J. - C. Juncker v prejave o stave EÚ vyzdvihol strategický význam eura a vyzval na posilnenie jeho postavenia na globálnej scéne v nadväznosti na čo Európska komisia v decembri 2018 predstavila komunikáciu smerom k silnejšej medzinárodnej úlohe eura.

Kapitálové trhy

V roku 2018 taktiež prebiehali diskusie k problematike centrálnych zúčtovacích protistrán a k ďalším významným legislatívnym aktom týkajúcich sa napríklad prudenciálneho dohľadu nad investičnými spoločnosťami a prudenciálnych požiadaviek na investičné spoločnosti. Ich cieľom je zabezpečiť relevantnejší a primeranejší rámec podnikania pre investičné spoločnosti a taktiež uľahčenie cezhraničnej distribúcie fondov kolektívneho investovania.“ nahradíť textom „V roku 2018 taktiež prebiehali diskusie k problematike centrálnych zúčtovacích protistrán a k ďalším významným legislatívnym aktom týkajúcich sa napríklad prudenciálneho dohľadu nad investičnými spoločnosťami a prudenciálnych požiadaviek na investičné spoločnosti, ktorých cieľom je zabezpečiť relevantnejší a primeranejší rámec podnikania pre investičné spoločnosti a taktiež uľahčenia cezhraničnej distribúcie fondov kolektívneho investovania, ktorého ciele sú odstránenie identifikovaných bariér pri cezhraničnej distribúcii fondov kolektívneho investovania, zabezpečenie vyššej transparentnosti fondov distribuovaných cezhranične v krajinách EÚ, vyššia transparentnosť pri zverejňovaní poplatkov za udeľovanie povolení a notifikácie o zámere distribuovať fondy kolektívneho investovania na území hostiteľských krajín EÚ a úprava ukončenia distribúcie fondov kolektívneho investovania na základe de-notifikácie. V rámci uľahčenia cezhraničnej distribúcie fondov kolektívneho investovania bol v marci 2018 dosiahnutý všeobecný prístup Rady EÚ.

Daňové otázky

Priame dane

V roku 2018 pokračovali práce členských štátov a EK na zostávajúcich otázkach iniciatív v **boji proti agresívnemu daňovému plánovaniu a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a intenzívna pozornosť bola venovaná oblasti zdaňovania digitalizovanej ekonomiky.**

V máji 2018 ministri financií EÚ schválili **novelu smernice o administratívnej spolupráci**, ktorou bol rozšírený rozsah automatickej výmeny informácií o informácie súvisiace s cezhraničnými opatreniami podliehajúcimi oznamovaniu (DAC 6). Táto problematika patrila medzi priority SR. Rokovania na úrovni Rady EÚ pokračovali k návrhu smernice Rady o **spoločnom základe dane z príjmov právnických osôb.**

V decembri 2017 bol ministrami financií EÚ schválený **EÚ zoznam jurisdikcií**, ktoré nespokupujú v daňovej oblasti, ako aj zoznam jurisdikcií, ktoré prijali záväzky na vysokej politickej úrovni upraviť svoje domáce systémy s ohľadom na zistené nesúlady s medzinárodnými štandardmi. V roku 2018 prebiehal intenzívny monitoring prijatých záväzkov a jurisdikcie, ktoré splnili záväzky, boli vypustené z príslušného zoznamu (12 jurisdikcií). Finálne zhodnotenie zaviazaných jurisdikcií k 31.12.2018 sa uskutoční začiatkom roka 2019 a na základe zhodnotenia bude zaktualizovaný EÚ zoznam.

V marci 2018 EK zverejnila očakávaný balíček k **spravodlivému zdaňovaniu digitalizovanej ekonomiky**. Súčasné medzinárodné daňové pravidlá nedokážu plne reflektovať na nové globálne formy podnikania, ktoré sa uskutočňujú digitalizovane a vyznačujú sa malou alebo žiadnou fyzickou prítomnosťou podnikateľských subjektov. EK predstavila návrh smernice Rady k zdaneniu významnej digitálnej prítomnosti spolu s príslušným odporúčaním a návrh smernice Rady spoločnom systéme zdanenia digitálnych služieb formou dane z výnosov z poskytovania určitých digitálnych služieb. Najmä počas AT PRES sa diskusie zamerali na dosiahnutie kompromisu k tzv. dočasnému riešeniu - dani z digitálnych služieb. Očakáva sa, že rokovania k predmetným otázkam budú pokračovať aj počas RO PRES.

DPH

V oblasti DPH boli v roku 2018 počas rokovaní ministrov Rady Ecofin schválené viaceré legislatívne návrhy, tak smernice o DPH ako aj nariadenia. V **júni 2018** bolo schválené nariadenie Rady (EÚ), **ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 904/2010 a (EÚ) 2017/2454, pokiaľ ide o opatrenia na posilnenie administratívnej spolupráce v oblasti dane z pridanej hodnoty.** Cieľom uvedeného nariadenia je posilnenie existujúcich nástrojov a zavedenie nových v boji proti podvodom na DPH.

Na **zasadnutí Rady Ecofin** v októbri 2018 bol schválený **balík právnych predpisov (smernica o DPH a dve nariadenia)**, ktoré harmonizujú a zjednodušujú pravidlá DPH pre vybrané oblasti pri cezhraničnom obchode s tovarom medzi členskými štátmi². Ide o tieto

² Smernica DPH, pokiaľ ide o harmonizáciu a zjednodušenie určitých pravidiel v systéme DPH pre zdaňovanie obchodu medzi členskými štátmi, Nariadenie Rady (EÚ) 904/2010, pokiaľ ide o výmenu informácií v súvislosti s uplatňovaním call-off-stock úpravy, vykonávacie nariadenie Rady, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 282/2011, pokiaľ ide o určité oslobodenia od dane pri transakciách v rámci Spoločenstva.

oblasti: úprava call-off-stock skladov, reťazové transakcie, identifikačné číslo DPH ako hmotnoprávna podmienka pre oslobodenie od DPH pri dodaní tovaru do iného členského štátu a stanovenie rámca dôkazov na preukázanie odoslania tovaru do iného členského štátu.

Okrem uvedeného balíka schválila Rada aj:

Smernicu o DPH, na základe ktorej sa predlžuje možnosť pre členské štáty uplatňovať sektorový reverse charge mechanizmus (článok 199a a článok 199b smernice o DPH). Na základe predĺženia je možnosť uplatňovať tento mechanizmus do konca júna 2022.

Smernicu o DPH, na základe ktorej sa povoľuje členským štátom zaviesť výnimku na obmedzené obdobie (do konca júna 2022) všeobecný mechanizmus reverse charge na dodanie tovarov a služieb nad určitú hranicu.

V roku 2018 predložila EK nasledovné návrhy:

- **Návrh smernice DPH, pokiaľ ide o osobitnú úpravu pre malé podniky.** Cieľom uvedenej iniciatívy je vytvoriť priaznivé podmienky pre malé podniky a ich úspešné fungovanie v rámci vnútorného trhu. Návrh obsahuje zjednodušujúce opatrenia pre malé podniky vo vybraných oblastiach. Slovenská republika podporuje túto iniciatívu, avšak má výhrady k určitým aspektom návrhu, kde vidí potenciál zvýšeného rizika daňových podvodov.
- **Návrh smernice DPH, pokiaľ ide o sadzby dane z pridanej hodnoty.** Uvedený návrh predstavuje reformu v politike tvorby sadzieb, pretože do veľkej miery ruší obmedzenia v oblasti znížených sadzbách a stanovuje len rámcové obmedzenie (napr. počet sadzieb). Naopak, zavádza obmedzenia pre tovary a služby, ktoré nemôžu profitovať zo zníženej sadzby. Návrh je mimoriadne politicky citlivý a za celý rok 2018 o ňom nebola ešte technická diskusia na pôde pracovnej skupiny.

V decembri 2018 predložila EK druhý **implementačný balík k pravidlám DPH v oblasti elektronického obchodu**. Slovenská republika podporuje tieto návrhy, pretože sú nevyhnutné na hladkú implementáciu prvého balíka elektronického obchodu od roku 2021 (schválený Radou Ecofin v decembri 2017) a sú nevyhnutné na vybudovanie IT infraštruktúry potrebnej pre správnu implementáciu. Legislatívne návrhy v rámci **implementačného balíka** ešte neboli predmetom technického skúmania na pracovnej skupine Rady. Začiatok ich skúmania sa predpokladá v januári 2019.

Spotrebné dane

V roku 2018 EK predložila **návrh smernice Rady, ktorou sa stanovuje všeobecný systém spotrebných daní**. Cieľom návrhu smernice, ktorý je diskutovaný na úrovni Rady, je odstrániť nesúlad medzi daňovými a colnými predpismi a zároveň uľahčiť daňové postupy pri cezhraničnom obchode a zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie pre hospodárske subjekty. Zároveň implementovať do elektronického systému prepravu predmetov podliehajúcich spotrebným daniam v rámci podnikateľskej činnosti v daňovom voľnom obeh.

Zároveň EK predložila **návrh smernice Rady 92/83/EHS o zosúladiení štruktúr spotrebných daní pre etanol a alkoholické nápoje**, ktorého cieľom je zaviesť úpravy pre používania zvýhodnenej sadzby spotrebnej dane v prípade pre malých výrobcov iných fermentovaných nápojov. Zároveň sa navrhujú úpravy v oblasti prepravy a používania denaturovaného liehu. SR podporuje oba návrhy, návrh smernice o všeobecnom systéme spotrebných daní bude po prijatí premietnutý do jednotlivých zákonov o spotrebných daniach.

Clo

V rámci štruktúr zaoberajúcich sa riešením **colných otázok** sa v priebehu roka 2018 dohodlo kompromisné znenie návrhu nariadenia o dovoze tovaru kultúrneho charakteru a v závere roka sa dosiahla aj dohoda s Európskym parlamentom. Prijatím tohto nariadenia sa má prispieť k zlepšeniu podmienok pre účinnejšie predchádzanie a odhaľovanie aktivít, z ktorých zisky sú zneužívané na financovanie terorizmu. Na konci roka sa dosiahla významná dohoda na kompromisnom znení návrhu nariadenia EP a Rady, ktorým sa ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc zriaďuje nástroj finančnej podpory na vybavenie na colné kontroly a návrhu nariadenia EP a Rady, ktorým sa stanovuje program spolupráce v colnej oblasti „Colníctvo“. Kým program spolupráce v colnej oblasti je zameraný najmä na zabezpečenie udržateľnosti colných IT systémov, druhý nástroj prostredníctvom doplnenia materiálo-technického vybavenia colných orgánov zabezpečí zlepšenie ochrany vonkajšej hranice EÚ. K obojm návrhom sa začali rokovania s Európskym parlamentom.

Finančné výkazníctvo

V roku 2018 bolo prevzatých viacero čiastkových zmien **medzinárodných štandardov finančného výkazníctva** (napr. IFRS 9 Finančné nástroje v otázke možnosti predčasného splatenia finančného nástroja so záporným vyrovnaním) a dve nové interpretácie Výboru pre interpretáciu medzinárodného finančného výkazníctva (IFRIC 22 Transakcie v cudzej mene a protihodnota vo forme preddavku, IFRIC 23 Neistota týkajúca sa zaobchádzania s daňou z príjmu). V priebehu roku 2018 sa očakávalo prevzatie IFRS 17 Poistné zmluvy. EFRAG (Európska poradná skupina pre finančné výkazníctvo) v spolupráci so zostavovateľmi finančných výkazov identifikovali u tohto nového štandardu takmer 30 nedostatkov vrátane závažných a preto Komisia odložila jeho prijatie a chce počkať ako s výhradami k IFRS 17 naloží IASB (Rada pre medzinárodné účtovné štandardy).

Hospodárska politika a verejné financie

SR v apríli 2018 odovzdala EK **Program stability a Národný program reforiem**, ktorá po ich vyhodnotení v máji publikovala špecifické odporúčania, následne schválené Európskou radou. Špecifické odporúčania sú, podobne ako minulý rok, zamerané na: efektívnejšie zdravotníctvo; zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných a žien; kvalitné vzdelávanie a zapojenie marginalizovaných skupín; zlepšenie verejného obstarávania; boj proti korupcii a vymáhanie existujúcej legislatívy; zefektívnenie súdnictva a povzbudenie inovácií aj v malých a stredných podnikoch. Európska rada taktiež odporúča pre rok 2019 zabezpečiť rast výdavkov zodpovedajúci požadovanej konsolidácii verejných financií vo výške 0,5 % HDP. **Od roku 2019 by mala na základe Odporúčania Rady EÚ zo septembra 2016 začať fungovať aj Národná rada pre produktivitu**, ktorá by mala monitorovať a analyzovať vývoj produktivity a konkurencieschopnosti hospodárstva Slovenskej republiky.

SR sa v roku 2018 opäť zapojila do **Programu na podporu štrukturálnych reforiem**. Vzhľadom na narastajúci počet žiadostí v ostatných kolách bola koncom roka 2017 navýšená celková rozpočtová obálka programu pre roky 2017-2020 na 222,8 mil. EUR. V rámci druhého kola programu vybrala na jar Európska komisia (EK) spomedzi 15 predložených slovenských projektov 8 najlepších, na ktoré vyčlenila 1,6 milióna eur. V **októbri sa Slovenská republika zapojila aj do tretej výzvy programu** a predložila celkovo **17 projektov**, ktoré sú v súčasnosti hodnotené Európskou komisiou. **SR naďalej plnila pravidlá preventívnej časti Paktu stability a rastu.**

Investičný plán pre Európu

Rada a Európsky parlament v decembri 2017 prijali **nariadenie o rozšírení Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI 2.0)**, ktorým sa predlžuje fungovanie EFSI do roku 2020. EFSI má za cieľ zmobilizovať investície v hodnote aspoň 315 miliárd EUR do roku 2018 a zvýšenie investičnej schopnosti na 500 miliárd EUR do roku 2020. Na Slovensku sa realizujú investície EFSI vo výške 537 mil. EUR pre 7 projektov, ktoré prispievajú k zlepšeniu dopravnej infraštruktúry, inováciám a podpore MSP (očakáva sa podpora 11 531 MSP a podnikov so strednou kapitalizáciou).

EFSI je hlavný nástroj Investičného plánu pre Európu, ktorý okrem mobilizácie investícií vytvoril zoznam projektov a sústredil sa na opatrenia, ktoré zaisťujú, aby podnikateľské prostredie viac podporovalo investície. EK v spolupráci so skupinou Európskej investičnej banky zriadila Európske centrum investičného poradenstva a Európsky portál investičných projektov. Investičný plán pre Európu sa zároveň zameriava na odstraňovanie štrukturálnych prekážok investovania, ako odstránenie regulačných prekážok, zníženie administratívnej záťaže, umožnenie spravodlivej hospodárskej súťaže a uskutočnenie štrukturálnych reforiem, ktoré sú prospešné pre investičné prostredie.

Medzi **priority pre rok 2019** patria posilnenie úrovne a doplnkovosti investícií EFSI a nastavenie Programu InvestEÚ – pokračovateľa Investičného plánu pre Európu v období 2021-2027, a preskúmanie možnosti vytvorenia V4 poradenskej a investičnej platformy, s využitím potenciálu EFSI, a to v spolupráci s Európskym centrom investičného poradenstva v rámci skupiny EIB.

Programové krajiny a Grécko

20. augusta 2018 sa ukončil tretí program finančnej pomoci Grécku z ESM (tzv. trvalý euroval), ktorý bol schválený v lete 2015 v celkovej výške 86 mld. eur. Uvoľňovanie jednotlivých tranží bolo podmienené zavádzaním prísnych reformných opatrení. V súčasnosti sa na Grécko vzťahuje **tzv. procedúra zvýšeného dohľadu** v rámci ktorej Komisia monitoruje plnenie a implementáciu záväzkov programu z ESM.

Koncom novembra bola predstavená prvá hodnotiacia správa v rámci posilneného dohľadu, ktorá hodnotí vývoj v oblasti rozpočtu a reformných opatrení stanovených v rámci programu pomoci. Predložený návrh rozpočtového plánu (DBP) Grécka na rok 2019 zaručuje dosiahnutie požadovaného primárneho prebytku vo výške 3,5 % HDP. Pokrok pri reformných záväzkoch je však nerovnomerný a oneskorený. Politicky podmienené opatrenia na zmierňovanie dlhu, dohodnuté Euroskupinou 22. júna, sa aktivujú až pod podmienkou pozitívneho hodnotenia v druhej správe posilneného dohľadu vo februári 2019. V súčasnosti sú **súčasťou post-programového dohľadu** okrem Grécka aj Portugalsko, Španielsko, Írsko a Cyprus.

Ochrana cezhraničných investícií v EÚ

Dňa 6.3.2018 vydal Súdny dvor EÚ prelomový rozsudok vo veci C-284/16 Achmea proti Slovenskej republike („rozsudok Achmea“), v ktorom konštatoval nesúlad rozhodcovskej doložky obsiahnutej v bilaterálnej investičnej dohode medzi Slovenskou republikou a Holandským kráľovstvom s právom EÚ. Na základe rozsudku Achmea investor z členského štátu EÚ nebude môcť v zmysle rozhodcovskej doložky obsiahnutej v bilaterálnych dohodách o ochrane investícií uzavretých navzájom medzi členskými štátmi EÚ (tzv. intra-EU BITs) začať arbitráž proti inému členskému štátu EÚ, pričom žalovaný členský štát EÚ bude môcť v arbitrážnom konaní namietat' nedostatok právomoci rozhodcovského súdu rozhodnúť spor z

dôvodu nesúlady rozhodcovskej doložky v intra- EU BITs s právom EÚ. Dňa 15.1.2019 Slovenská republika spolu s ostatnými členskými štátmi EÚ podpísala v Bruseli Deklaráciu k právnym dôsledkom rozsudku Achmea. Deklarácia je prvým dôležitým krokom implementácie rozsudku Achmea, ktorý smeruje k ukončeniu všetkých intra-EU BITs. Členské štáty v súčasnosti rokujú multilaterálnu dohodu o ukončení intra-EU BITs, ktorá by mala byť podpísaná v priebehu roka 2019. Slovenská republika presadzuje komplexnú úpravu dohody pre účely efektívnej implementácie rozsudku Achmea, v súlade s obsahom deklarácie a pre účely zvýšenia právnej istoty. Navyše, pre urýchlenie implementácie rozsudku Achmea začala Slovenská republika paralelne s rokovaním multilaterálnej dohody prijímať opatrenia potrebné na bilaterálne ukončenie intra-EU BITs. Deklarácia ani rokovaná dohoda o ukončení intra-EU BITs neznižujú ochranu cezhraničných investícií EÚ.

4. SPRAVODLIVOSŤ A VNÚTORNÉ ZÁLEŽITOSTI

Trestné právo

V roku 2018 bolo **prijaté nové nariadenie o Eurojuste**, ktoré modernizuje právny rámec Eurojustu a zjednodušuje jeho fungovanie a štruktúru v súlade s Lisabonskou zmluvou. Prijaté bolo aj **nariadenie o vzájomnom uznávaní príkazov na zaistenie a konfiškáciu**, ktorého cieľom je v celej EÚ zabezpečiť účinné zaistenie a konfiškáciu majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti a **smernica o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva**, ktorá harmonizuje skutkovú podstatu uvedeného trestného činu.

Bola **dosiahnutá politická dohoda k návrhu smernice o boji proti podvodom s bezhotovostnými platobnými prostriedkami a proti ich falšovaniu**, ktorý stanovuje spoločné minimálne pravidlá pre trestné postihovanie podvodov týkajúcich sa bezhotovostných platieb a v budúcnosti by mal byť nahradiť aktuálny právny rámec EÚ v tejto oblasti. Politická dohoda bola dosiahnutá aj vo vzťahu k **legislatívnym návrhom týkajúcim sa aj rozšírenia súčasného systému ECRIS o výmenu informácií o predchádzajúcich odsúdeniach občanov tretích krajín**.

V súlade s prioritami rakúskeho predsedníctva bolo dosiahnuté všeobecné smerovanie k návrhu **nariadenia o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach (E-evidence)**. Cieľom návrhu je zlepšiť cezhraničný prístup k elektronickým dôkazom vytvorením právneho rámca pre príkazy adresované priamo zástupcom poskytovateľov služieb vo vykonávajúcim členskom štáte EÚ. Počas rumunského predsedníctva sa uskutočnia trialógy s Európskym parlamentom k tomuto návrhu nariadenia a na expertnej úrovni bude obnovená diskusia s ambíciou dosiahnutia všeobecného smerovania k súvisiacemu návrhu smernice, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní (ide o súčasť balíčka legislatívnych návrhov k elektronickým dôkazom).

Rada ďalej **prijala Závery rady „Podpora vzájomného uznávania zvyšovaním vzájomnej dôvery“**, **Závery Rady** venované podpore obetí terorizmu, ako aj **Deklaráciu o boji proti antisemitizmu**, potvrdenú Závermi Európskej Rady.

Nadalej intenzívne **pokračovali implementačné práce vedúce k zriadeniu funkčnej Európskej prokuratúry (EPPO)**. Komisia pravidelne informovala Radu pre spravodlivosť a vnútorné veci (Rada SVV) o krokoch týkajúcich sa zriaďovania Európskej prokuratúry, aby mohol byť tento úrad funkčný koncom roku 2020.

V roku 2018 bol prerokovaný návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje centralizovaný systém na identifikáciu informácií členských štátov o odsúdeniach štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti (TCN) a ktorým sa dopĺňa a podporuje Európsky register trestov (systém ECRIS-TCN) a ktorým sa dopĺňa nariadenie (EÚ) číslo 1077/2011 a návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa Rámcové Rozhodnutie Rady 2009/315/SVV, pokiaľ ide o výmenu informácií o štátnych príslušníkoch tretích krajín v rámci informačného systému európskeho registra trestov (ECRIS), a nahrádza rozhodnutie Rady 2009/316/SVV (ERIS TCN) a návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskych príkazoch na predloženie a zachovanie elektronických dôkazov v trestných veciach a návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa upravujú harmonizované pravidlá stanovenia právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní.

Z pohľadu SR bola mimoriadne významná participácia na aktivitách Európskej Komisie týkajúcich sa problematiky praktických aspektov **zriadenia Úradu Európskej prokuratúry**, v zmysle Nariadenia Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry.

Problematika vytvorenia implementačných aspektov nariadenia s cieľom vytvorenia podmienok na fungovanie prvkov Európskej prokuratúry v kontexte Slovenskej republiky zostáva prioritou prokuratúry v danej oblasti aj pre rok 2019.

Z ostatných expertných stretnutí a iných formátov bola mimoriadna významná účasť na aktivitách súvisiacich s projektom cezhraničného zabezpečovania elektronických dôkazov (napríklad konferencia SIRIUS organizovaná Europolom a Eurojustom), problematiky elektronického formulára európskeho vyšetrovacieho príkazu, transpozíciou smernice o boji proti terorizmu, ale tiež aj rokovania expertnej skupiny Európskej komisie pre politiku EÚ v oblasti trestného práva.

V rámci fungovania tematických sietí, ktorých členmi sú prokurátori, je možno vyzdvihnúť osobitný prínos Európskej justičnej siete pre boj proti počítačovej kriminalite (EJCEN). V rámci činnosti siete poukazujeme aj na skutočnosť, že zástupca slovenskej prokuratúry je súčasťou rady EJCEN.

Z hľadiska hodnotiaceho procesu vzájomného hodnotenia členských štátov krajín EÚ dávame do popredia nezastupiteľnú participáciu rezortu prokuratúry na zvládnutí 8. kola hodnotenia Slovenskej republiky v oblasti trestnej činnosti proti životnému prostrediu, ako aj vyzdvihnutie činnosti prokuratúry v danej oblasti, špecializácie, odbornej prípravy prokurátorov, ktoré boli pozitívne hodnotené a odporúčané aj iným členským štátom.

Generálna prokuratúra sa zúčastnila aj expertných stretnutí organizovaných Komisiou, z ktorých je osobitne potrebné vyzdvihnúť pozitívny prínos 5. zasadnutia ARO podskupiny pre virtuálne meny, ktoré organizovala Komisia v spolupráci s Europolom. Tieto zasadnutia poskytujú významné praktické poznatky najmä v oblasti virtuálnych mien, ktoré sú pre činnosť prokuratúry v danej oblasti mimoriadne dôležité.

Prokuratúra zabezpečila kontinuitu procesov a aktívnu účasť v rámci rokovania 13. Konzultatívneho fóra generálnych prokurátorov a riaditeľov prokuratúr členských štátov Európskej únie.

Civilné právo

V oblasti civilného práva pokračovali rokovania o návrhoch viacerých kľúčových smerníc a nariadení s dopadom na oblasť občianskeho aj obchodného práva. Bol dosiahnutý ďalší pokrok pri prijímaní **revidovaného nariadenia Brusel IIa**. I keď v decembri 2018 sa Rada SVV rozhodla opätovne požiadať o prerokovanie návrhu Európskym parlamentom, pretrváva ambícia dosiahnuť prijatie návrhu v prvom polroku 2019.

V roku 2018 sa ukončil projekt **návrhu smernice o preventívnej reštrukturalizácii a oddĺžení (Insolvency 2)**, v ktorom sa koncom decembra dosiahla dohoda v trialógu. V prvom polroku 2019 sa má formálne ukončiť schvaľovanie návrhu v prvom čítaní.

K smernici o predaji tovaru sa dosiahlo počas rakúskeho predsedníctva v decembri 2018 všeobecné smerovanie, čo umožnilo rumunskému predsedníctvu otvoriť trialógy s EP aj k tomuto návrhu. Očakáva sa, že RO PRES ukončí rokovania s EP do konca mandátu EP pri oboch návrhoch (digitálny obsah a predaj tovaru).

K návrhu nariadenia o postúpení pohľadávok sú rokovania zatiaľ značne zložité kvôli očakávanému dopadu na finančný trh v niektorých ČŠ, pre ktoré návrh EK znamená významný odklon od doterajšej praxe. RO PRES má ambíciu do konca svojho mandátu dosiahnuť prijatie všeobecného smerovania.

K návrhom nariadení o doručovaní a o vykonávaní dôkazov sa očakáva prijatie všeobecného smerovania do konca RO PRES. Ide o novelizácie existujúcich nariadení a návrhy EK sú v zásade citlivé len v aspekte zavedenia plnej elektronizácie komunikácie medzi orgánmi jednotlivých štátov pri uplatňovaní nariadení.

E-justice

Hlavnou témou v roku 2018 bola príprava a schválenie nového **Akčného plánu a Stratégie elektronickej justície na roky 2019-2023**. Oba dokumenty boli prijaté decembrovou Radou SVV. Strategický plán zdôvodňuje 3 strategické ciele elektronickej justície (prístup k informáciám, elektronická komunikácia v oblasti justície a interoperabilita) a poskytuje usmernenie pre zahrnutie konkrétnych projektov do Akčného plánu.

Ďalšou prioritou v oblasti e-justice je **cezhraničný nástroj na bezpečnú výmenu dát a informácií e-CODEX**. Tento je využívaný vo viacerých projektoch členských štátov, ako aj Európskej komisie. Slovenská republika doposiaľ nebola na e-CODEX účastná, v novembri 2018 sa zapojila do výzvy Európskej komisie a podala žiadosť o grant na prístup k e-CODEX.

V oblasti e-Law je významné **spustenie novej internetovej stránky, EU Vocabularies**, ktorá nahrádza a rozširuje stránku **EuroVoc**. Ide o webovú stránku, ktorá poskytuje prístup k viacjazyčnému tezauru EuroVoc s pojmi alebo ustálenými právnymi spojeniami použitými v práve EÚ. Stránka je spravovaná Úradom pre vydávanie publikácií EÚ.

V tejto oblasti sa tiež začali práce na **rozšírení funkcií web stránky N-Lex**, ktorá prepája informačné systémy obsahujúce právne normy členských štátov. V roku 2019 sa bude zavádzať nová možnosť vyhľadávať konkrétny právny inštitút vo viacerých vybraných poriadkoch členských štátov. Diskutovalo sa i o prelínaní sa tejto služby so službou ELI a o ich výhodách.

Poslednou témou boli nové riešenia pre nástroj **ECLI**, teda 5-členný identifikátor právnych dokumentov, ktorý má za cieľ zjednodušiť používanie databáz s európskou judikatúrou. Tieto riešenia zabezpečia, aby vnútroštátne súdne rozhodnutia, ktoré majú pridelené ECLI, boli sprístupnené prostredníctvom vyhľadávacieho nástroja ECLI.

Ľudské práva

V oblasti ľudských práv boli v rámci diskusie o prístupe EÚ k **Európskemu Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd** predstavené nové návrhy Európskej komisie k riešeniu pripomienok uvedených v stanovisku Súdneho dvora EÚ 2/13 s návrhmi riešení v oblasti Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, ktorá zostávala poslednou zásadnou nedoriešenou témou. V roku 2019 sa očakáva predloženie finálneho návrhu negociačných východísk EÚ.

Rada EÚ skúmala možnosti pristúpenia k **Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu** (Istanbul, 2011) aj bez jeho ratifikácie všetkými členskými štátmi EÚ. V roku 2019 bude toto úsilie počas rumunského predsedníctva pravdepodobne pokračovať.

Migrácia

Migračná politika naďalej patrí k hlavným prioritám SR. V tomto smere SR už dlhodobo presadzuje konštantnú pozíciu a zasadzuje sa za uplatnenie komplexného a vyváženého prístupu k riešeniu problematiky migrácie.

Aj v roku 2018 pokračovali v Rade intenzívne práce na legislatívnych návrhoch z tzv. **azylových balíkov** v rámci reformy **spoločného európskeho azylového systému** (CEAS). Počas roka 2018 pokračovali dialógy o väčšine zo siedmich návrhov, ku konečnej dohode sa nedospelo ani pri jednom z nich.

V kontexte celkovej reformy CEAS prebiehali paralelné rokovania ohľadom nastavenia princípov zodpovednosti a solidarity v rámci revízie dublinského nariadenia, pričom konečný konsenzus dosiahnutý nebol. SR aj naďalej aktívne presadzovala svoje odmietavé stanovisko voči akýmkoľvek prvkom povinného prerozdeľovania žiadateľov o azyl a dlhodobo upozorňuje, že solidaritu je nutné vnímať v širšom zmysle a v rovnováhe k princípu zodpovednosti.

SR aj v roku 2018 aktívne prispievala k zmierneniu dopadov migračnej krízy. Boli realizované vyslania v rámci misií Európskej pobrežnej a pohraničnej stráže a vyslania na základe bilaterálnych dohôd do štátov zasiahnutých migračnou krízou (Srbsko, Macedónsko). SR vyslala expertov aj do misií Európskeho podporného úradu pre azyl v Taliansku, Grécku a na Cypre.

Stabilná, udržateľná a správne riadená migračná a azylová politika je pre SR kľúčovou prioritou aj pre rok 2019. SR bude v oblasti migrácie a azylu naďalej podporovať opatrenia, ktoré prispievajú k väčšej efektívnosti a odolnosti CEAS, umožnia získať ochranu tým, ktorí ju skutočne potrebujú a na druhej strane eliminujú *pull faktory* podnecujúce príchody migrantov do EÚ. Postoj SR v otázke povinných prerozdeľovacích mechanizmov zostáva nezmenený. Z hľadiska celkového prístupu k migrácii bude SR aj naďalej akcentovať potrebu zabezpečenia dôkladnej ochrany vonkajšej hranice EÚ, zefektívnenie návratovej politiky a posilnenie spolupráce s krajinami pôvodu a tranzitu migrantov.

Ochrana vonkajších hraníc

V oblasti ochrany vonkajších hraníc Komisia v septembri 2018 predložila komplexný návrh upravujúci činnosť a právomoci **Agentúry Európskej pohraničnej a pobrežnej stráže**

(Frontex). Má vzniknúť stály zbor pozostávajúci z **10 000 operačných pracovníkov**, ktorý bude mať svoje uniformy, výkonné právomoci, materiálne zdroje a veľmi komplexné analytické, plánovacie a veliace štruktúry. Slovenská republika by podľa návrhu mala do stáleho zboru prispieť **35 dlhodobo vyslanými príslušníkmi** v roku 2020 a **do roku 2027** má tento počet narásť na **70 príslušníkov**. Do krátkodobých vyslaní návrh pre SR predpokladá povinnosť prispieť v roku 2020 celkovo 163 príslušníkmi a do roku 2027 má tento počet klesnúť na 93 príslušníkov. Členovia stáleho zboru pohraničnej a pobrežnej stráže EÚ budú môcť pod vedením členského štátu, do ktorého sú vyslaní, a pod jeho kontrolou plniť úlohy, ktoré si vyžadujú výkonné právomoci, napríklad overovanie totožnosti, povolenie alebo odopretie vstupu na vonkajších hraniciach a zachytenie osôb na hraniciach, aby sa zaistila ich plná operatívna účinnosť. Počas úvodných diskusií členské štáty spochybnili počty, termíny budovania, aj navrhované právomoci príslušníkov stáleho zboru. Agentúra bude ďalej poskytovať väčšiu podporu v oblasti návratov, zintenzívni sa spolupráca s tretími krajinami, zvýši sa aj objem finančných prostriedkov, ktorými bude agentúra disponovať.

V roku 2018 sa schválilo nariadenie k **európskemu systému pre cestovné informácie a povolenia ETIAS**, ktorého skoré schválenie SR podporovala. Rada taktiež dospela k zhode pri revízii kódexu schengenských hraníc, ktorá upravuje podmienky, postup a maximálnu dĺžku kontrol na vnútorných hraniciach. Dohoda s Európskym parlamentom však zatiaľ dosiahnutá nebola.

Počas roka 2018 boli schválené tri návrhy EK zamerané na zlepšenie a rozšírenie využívania Schengenského informačného systému druhej generácie (SIS II) s cieľom zvýšenia jeho účinnosti a efektívnosti, ako aj dosiahnutia vyššej interoperability existujúcich a budúcich systémov presadzovania práva a riadenia hraníc.

V roku 2019 sa SR zameria na diskusie o novej úprave činnosti Frontexu, bude sa implementovať systém ETIAS a pokračovať bude implementácia systému vstup/výstup.

Vnútorná bezpečnosť

V roku 2018 prebiehala diskusia o návrhoch upravujúcich interoperabilitu informačných systémov v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí, ktorá je predpokladom ďalšieho zefektívnenia spolupráce bezpečnostných zložiek členských štátov. Aktuálne prebiehajú dialógy s EP, predpokladá sa skoré dosiahnutie dohody. Pre rok 2019 bude teda dôležité túto legislatívu dôsledne implementovať.

V septembri 2018 Komisia zverejnila dôležitý legislatívny návrh týkajúci sa zabránenia šírenia teroristického obsahu na internete. Diskusie v Rade prebiehali rýchlo, decembrová Rada pre spravodlivosť a vnútro schválila všeobecné smerovanie a môžu sa začať dialógy s EP.

V roku 2019 budú aktivity SR ďalej sústredené na pokračovanie spolupráce s jednotkou Europolu pre nahlasovanie závadného obsahu na internete (EU IRU) pri preverovaní internetového obsahu súvisiaceho s terorizmom, na aktívnu účasť v operačných akčných plánoch priorit projektu EMPACT pre rok 2019 a na prípravu operačných akčných plánov pre nadchádzajúce obdobie. SR bude aj v roku 2019 naďalej pokračovať v aktívnej účasti pri realizovaní aj ďalších politík v oblasti vnútornej bezpečnosti, ako sú boj proti organizovanej kriminalite, drogám, financovaniu terorizmu, prevencia a boj proti radikalizácii a extrémizmu.

Viacročný finančný rámec

V roku 2018 predložila Komisia tri návrhy pre fondy v oblasti vnútra, ktoré by mali pôsobiť pri viacročnom finančnom rámci pre roky 2021 – 2027. Ide o Fond pre azyl a migráciu, Fond pre integrované riadenie hraníc (v jeho rámci nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a víza) a Fond pre vnútornú bezpečnosť. Začali sa diskusie na expertnej úrovni, pre rok 2019 bude našim záujmom presadzovať hlavné priority SR pre každú z oblastí upravených týmito fondmi.

Okrem uvedeného sú v oblasti spravodlivosti dve sektorálne nariadenia:

- **návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje program Spravodlivosť**, ktorý má slúžiť na podporu justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach, podporu zásad právneho štátu, či odbornej justičnej prípravy.

- **návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje program Práva a hodnoty**, ktorý má slúžiť na ochranu a podporu práv a hodnôt EÚ (vrátane rovnosti), zvýšenie účasti občanov na demokratickom živote Únie a boj proti násiliu. K obom návrhom COREPER potvrdil text s cieľom prijať čiastočné všeobecné smerovanie.

5. ZAMESTNANOSŤ, SOCIÁLNA POLITIKA A ZDRAVIE

Sociálna politika

V rámci sociálnej politiky rezonovala vo veľkej miere **otázka brexitu** a možných následkov tzv. tvrdého brexitu. Z postoja UK partnerov nie je dosiaľ jasné, či UK schváli vyrokovanú dohodu s EÚ alebo nie. V oblasti témy **indexácie rodinných prídavkov** sa v roku 2018 zintenzívnila diskusia. Vzhľadom na skutočnosť, že indexácia nebola prijatá na úrovni EÚ v rámci revízie pravidiel pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia, AT dokončilo svoje predošlé plány a prijalo vnútroštátny právny predpis zavádzajúci indexáciu prídavkov na deti s bydliskom mimo územia Rakúska s účinnosťou od 1.1.2019.

SR mala už v čase, kedy sa začalo hovoriť o indexácii rodinných dávok v súvislosti s politickým záväzkom, ktorý 19.2.2016 prijali premiéri a hlavy štátov na Európskej rade vo vzťahu k UK, odmietavý postoj. Úpravu výšky exportovaných rodinných dávok podľa životnej úrovne tak, aby odrážali životnú úroveň v ČŠ bydliska dieťaťa, považuje SR za diskriminačnú, v rozpore so zásadou voľného pohybu a zásadou rovnakého zaobchádzania. EK už v minulosti niekoľkokrát vyslovila svoje presvedčenie, že **s občanmi, ktorí si nárokuje práva späté s voľným pohybom v súlade so Zmluvou o fungovaní EÚ, má byť zaobchádzané rovnakým spôsobom ako s občanmi hostiteľského štátu**. V EÚ neexistujú občania druhej kategórie a pokiaľ ide o rodinné dávky, neexistujú ani deti druhej kategórie. Zachovanie základných princípov, na ktorých je vybudovaná kohézia nášho jednotného trhu, a ku ktorým patrí voľný pohyb pracovníkov, je maximálne dôležité. EK avizovala preskúmanie súladu prijatej legislatívy v AT s právom EÚ.

Mobilita pracovníkov

Politicky a technicky náročná agenda **vysielania pracovníkov** dominovala aj v roku 2018. Časť ČŠ v tejto oblasti na jednej strane síce argumentuje mzdovou konvergenciou výhodnou pre

zamestnancov z „východu“ i „západu“ (prípady vysielaných pracovníkov) dôležitou i pre väčšiu kohéziu EÚ, na strane druhej zároveň tieto štáty „chránia“ svoje trhy práce v kontexte vnútroštátnych anti-imigračných nálad zameraných aj proti pracovnej imigrácii z chudobnejších krajín EÚ (vysielanie a indexácia). Počas roka 2018 bola v riadnom legislatívnom postupe prijatá smernica, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb. Pozícia SR k uvedenej smernici bola tvorená s prihliadnutím na ambíciu SR byť súčasťou budúcej užšej integrácie EÚ na čele s FR a DE, v súlade s čím SK aj v roku 2018 pokračovala v zosúladzovaní svojich pozícií tak, aby zohľadňovali záujmy V4 a zároveň boli v súlade s možným integračným jadrom.

Koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia

Rada pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti v júni 2018 schválila svoju rokovaciu pozíciu (všeobecné smerovanie) týkajúcu sa koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia (revízia nariadení č. 883/2004 a č. 987/2009). Cieľom revízie nariadení o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia je modernizovať pravidlá ich prispôbením vývoju vnútroštátnych systémov sociálneho zabezpečenia, ako aj zabezpečiť, aby boli jasnejšie, spravodlivejšie a ľahšie sa presadzovali. Zjednoduší sa tým voľný pohyb osôb v rámci EÚ. Návrh pozmeňujúceho nariadenia sa zameriava na päť oblastí: dávky v nezamestnanosti, dávky dlhodobej starostlivosti, prístup ekonomicky neaktívnych osôb k dávkam, rodinné dávky a právne predpisy uplatniteľné na vyslaných pracovníkov a osoby pracujúce v dvoch alebo viacerých členských štátoch. SR podporila kompromisný návrh nariadenia predložený BG PRES, s vyjadrením výhrady do zápisnice Rady ku kapitole o rodinných dávkach, ktorá naďalej predstavuje obmedzenie prístupu k rodičovským dávkam pre slovenské rodiny a predpokladá negatívne dopady na slovenských občanov. Nasledujú rokovania Predsedníctva Rady EÚ s EP v rámci trialógov.

Kandidatúra na zriadenie sídla ELA na Slovensku

Návrh nariadenia o zriadení Európskeho orgánu práce predstavila Európska Komisia 15. marca 2018, ako svoju legislatívnu iniciatívu v rámci Európskeho piliera sociálnych práv. Účelom nariadenia je zaistiť spravodlivé, jednoduché a účinné presadzovanie pravidiel EÚ v oblasti cezhraničnej mobility pracovníkov a koordinácie sociálneho zabezpečenia. SR sa stotožnilo s cieľmi nariadenia. Počas rokovaní na Pracovnej skupine pre sociálne otázky, ktoré viedlo AT PRES, sa zástupcovia SR aktívne podieľali na rokovaní návrhu smernice, s cieľom dovŕšiť kompromis a vylepšiť legislatívny text nariadenia. Dňa 6.12.2018 ministri práce (resp. zamestnanosti) všetkých ČS s vylúčením HU a SE podporili prijatie spoločného textu Rady k tomuto nariadeniu a tým vyjadrili podporu vzniku novej Európskej inštitúcie. V zapätí SR oficiálne oznámila svoj záujem hostiť sídlo pre uvedenú agentúru v Bratislave, na ktorú sa momentálne iniciatívne pripravuje. V súčasnosti je návrh nariadenia predmetom rokovaní s EP, v rámci ktorých by sa mala úspešne zavŕšiť diskusia k otvoreným otázkam rozsahu kompetencie ELA.. Simultánne s prípravou legislatívneho textu nariadenia prebieha aj rokovanie na úrovni expertov v Poradnej skupine pre ELA, ktorá slúži na čo najrýchlejšie uvedenie budúcej Agentúry do praxe.

Prístupnosť tovarov a služieb v kontexte vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím - V súvislosti s návrhom **Európskeho aktu o prístupnosti** došlo koncom roka 2018 k úspešnému ukončeniu rokovaní medzi Radou a EP. Cieľom smernice je okrem iného prispieť k uplatňovaniu zásady rovnakého zaobchádzania v prístupe k tovaru a službám a zároveň ku koherentnej implementácii Dohovoru OSN o právach osôb so

zdravotným postihnutím. Rada EPSCO 7.2.2017 dosiahla všeobecné smerovanie k návrhu Európskeho aktu o prístupnosti s podporou Slovenska, ktoré sa počas celých rokovaní zasadzovalo o čo najširší rozsah pôsobnosti. Finálna podoba smernice bola dohodnutá v decembri 2018 po roku trialógov medzi Radou, Európskou komisiou a Európskym parlamentom.

Zosúlad'ovanie pracovného a rodinného života

Smernica o zosúlad'ovaní pracovného a rodinného života je dôležitou iniciatívou predstavenou EK ako súčasť Európskeho piliera sociálnych práv. Hlavným cieľom návrhu je zabezpečiť vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami pokiaľ ide o príležitosti na trhu práce a zaobchádzanie v práci. Návrh má prostredníctvom prispôsobovania a modernizácie existujúceho právneho rámca EÚ umožniť rodičom a ľuďom s opatrovateľskými povinnosťami lepšie zosúlad'ovanie pracovných a opatrovateľských povinností a tým zabezpečiť ich vyššie zapojenie na trh práce. SR ciele návrhu podporuje. Napriek piatim kolám rokovaní s EP sa nepodarilo vyriešiť všetky otvorené politické otázky. pri všetkých typoch dovolení (otcovskej, rodičovskej a opatrovateľskej dovolenke). Zásadný pokrok v rokovaniach a dosiahnutie predbežnej dohody medzi Radou a EP sa očakáva začiatkom roka 2019.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Rada pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti s podporou SR v decembri 2018 dosiahla konsenzus na smerovaní k **smernici o ochrane pracovníkov pred rizikami spojenými s vystavením karcinogénom a mutagénom pri práci**. Smernica zabezpečuje transfer vedeckých poznatkov do relevantného predpisu na ochranu zdravia ľudí. Cieľom je zlepšiť ochranu zdravia pracovníkov znížením ich vystavenia účinkom karcinogénnych chemických faktorov na pracovisku, zvýšiť účinnosť právnych predpisov EÚ v tejto oblasti a zabezpečiť väčšiu transparentnosť a rovnaké podmienky pre hospodárske subjekty v EÚ. Zlepšenie ochrany zdravia pracovníkov sa má dosiahnuť znížením miery ich expozície pri práci účinkom piatich karcinogénnych chemických faktorov. Uvedenú smernicu podporili všetky ČS. SR spoločne s ďalšími ČŠ (UK, FI, LT, NL, IT a FR) podporilo vyhlásenie do zápisnice Rady o vhodnosti zaradenia biomonitoringu vo vzťahu ku kadmii. Prostredníctvom tejto iniciatívy plní EK svoj záväzok zlepšiť efektívnosť a účinnosť rámca EÚ na ochranu pracovníkov.

Odporúčanie Rady o prístupe pracovníkov a samostatne zárobkovo činných osôb k sociálnej ochrane - Rade pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti sa v decembri 2018 podarilo dosiahnuť v druhom kole politickú dohodu k uvedenému odporúčaniu. Uvedené odporúčanie má podnietiť ČŠ, aby zabezpečili zapojenie sa do systémov sociálnej ochrany pre všetkých pracovníkov, vrátane tých, ktorí vykonávajú prácu v atypických formách zamestnania, a SZČO, čo im umožní nadobudnúť a uplatniť si nárok na sociálne dávky v prípade vzniku sociálnych udalostí. SR v tejto súvislosti vyhotovilo vyhlásenie do zápisnice Rady, pokiaľ ide o požiadavku odporúčania zabezpečiť dobrovoľný prístup pre SZČO k úrazovému poisteniu, keďže v SR je základným princípom tohto odvetvia systému sociálnej ochrany jeho výlučná naviazanosť na pracovný vzťah. V otázke **návrhov revízií nariadení, ktorými boli zriadené agentúry Eurofound, OSHA a Cedefop**, sa dospelo k dohode s EP o konečnom kompromisnom texte.

Návrh nariadenia o EGF - v rámci rokovaní sa dosiahol pokrok týkajúci sa objasnenia cieľov, vyjasnenia miery spolufinancovania a zjednodušenia indikátorov. Existujú však ešte otvorené otázky, ktoré bude nutné doriešiť, a to rozhodnutie o obmedzení platnosti nariadenia a jeho zosúladení s časovým obdobím VFR a rozhodnutie o prijatí zvláštnej úpravy pre malé trhy práce. Rovnako bude nutné doriešiť otázku delegovaných aktov. Prijatie čiastočného všeobecného smerovania v Rade sa predpokladá v marci 2019.

Európsky semester

EK v jesennom balíku dokumentov k európskemu semestru 2019, zverejnenému dňa 21.11.2018, zdôrazňuje potrebu využitia potenciálu hospodársky priaznivého obdobia na upevnenie základných pilierov rastu, zníženie úrovne verejného dlhu a vytvorenie fiškálnych rezerv. Z tohto dôvodu EK navrhla v **Ročnom prieskume rastu** pokračovanie existujúcich priorít, pričom by ČŠ mali ďalej uskutočňovať vysokokvalitné investície, vykonávať reformy zamierené na rast produktivity, inkluzívnosť a kvalitu inštitúcií a zabezpečovať makroekonomickú stabilitu a zdravé verejné financie. Pozitívne hospodárske prostredie prispelo k výraznej tvorbe pracovných miest a zlepšovaniu sociálnej situácie v EÚ, ktorá sa prejavila napríklad aj tým, že 10 mil. ľudí už nie je dotknutých rizikom chudoby a sociálneho vylúčenia, čo znamená, že sme sa dostali na predkrízovú úroveň. Je nutné pokračovať v reformách, pričom by sa tieto mali sústrediť najmä na zvyšovanie zručností a to nielen nízko-kvalifikovaných osôb. EK navrhuje vytvoriť kultúru celoživotného vzdelávania pre všetkých. Vidí tiež potrebu v zlepšovaní inkluzívnosti a férovosti trhov práce, pretože napriek zlepšeniu situácie súvisiacej s dlhodobou nezamestnanosťou sa ešte nepodarilo dosiahnuť želanú úroveň. V tejto súvislosti EK na jar 2019 zverejní správu k dlhodobej nezamestnanosti.

Návrh horizontálnej antidiskriminačnej smernice

Rokovania o tomto dlhodobo zablokovanom návrhu sa počas 2018 zamerali na jasnejšiu právnu úpravu konceptu viacnásobnej diskriminácie, vyjasnenie ustanovení týkajúcich sa prístupnosti a neprimeraného bremena a zároveň na jasnejšiu úpravu diskriminácie na základe domnienok.

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa ukončujú sezónne zmeny času a zrušuje smernica 2000/84/ES, EK zverejnila v roku 2018 návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa ukončujú sezónne zmeny času a zrušuje smernica 2000/84/ES. Cieľom navrhovanej smernice je ukončiť harmonizovanú úpravu letného času v zmysle smernice 2000/84/ES a zároveň, vzhľadom na potrebu zabezpečenia bezproblémového fungovania vnútorného trhu, zaviesť spoločné pravidlá, ktorými sa zabráni uplatňovaniu rôznych sezónnych časových úprav prostredníctvom zmeny svojho štandardného času viac ako jedenkrát za rok. SR podporila iniciatívu EK v tomto smere, avšak s istými výhradami. SR, podobne ako iné ČŠ, zdôrazňuje potrebu zabezpečenia nevyhnutnej úrovne koordinácie, teda uplatňovania jednotného režimu času v ČŠ EÚ, najmä v stredoeurópskom regióne; minimálne medzi okolitými ČŠ EÚ. Transpozičnú lehotu SR považuje za príliš ambicióznou, keďže samotná transpozícia si vyžiada zmenu vnútroštátnej legislatívy a najmä zabezpečenie jej bezproblémovej aplikácie, čo si vyžaduje určitý čas. Zároveň SR navrhuje posunúť účinnosť smernice aj z dôvodu, že v niektorých oblastiach bude potrebná lehota napríklad na prispôsobenie informačných systémov resp. iných zariadení, ktoré boli naprogramované podľa súčasného znenia smernice do roku 2021. K takémuto názoru dospela aj Pracovná skupina pre pozemnú dopravu, na pôde ktorej sa predmetný návrh prerokovával. SR tiež navrhuje, aby bol návrh Komisie doplnený o komplexnú analýzu vplyvov (Impact Assessment). ČŠ nie sú v tejto

otázke jednotné, rokovania nie sú ani zd'aleka uzatvorené a nie je možné ani predpokladať kedy bude možné dosiahnuť všeobecné smerovanie.

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte - EK zverejnila návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte (PEPP) v júni 2017. Ide o iniciatívu EÚ v oblasti osobných dôchodkov, ktorá má za cieľ doplniť súčasné rozličné pravidlá na úrovni EÚ a vnútroštátnej úrovni vytvorením celoeurópskeho rámca pre dôchodky v prospech jednotlivcov, ktorí chcú využiť túto ďalšiu možnosť sporenia. Tento rámec nenahradí ani neharmonizuje existujúce vnútroštátne osobné dôchodkové systémy. Jednotlivcom ponúkne nový dobrovoľný rámec na účely sporenia zabezpečením dostatočnej ochrany spotrebiteľa pri zohľadnení základných vlastností produktu. Zároveň bude rámec dostatočne flexibilný na to, aby rôznym poskytovateľom umožnil prispôbiť produkty ich obchodnému modelu. Podporí poskytovateľov, aby vhodným spôsobom v dlhodobom horizonte investovali do reálnej ekonomiky, najmä do infraštruktúrnych projektov a spoločností, čím sa budú naplňať dlhodobé záväzky vo vzťahu k celoeurópskemu dôchodkovému produktu. V decembri 2018 bola dosiahnutá dohoda o konečnom kompromisnom texte s EP.

Tabaková politika

EÚ bojuje s globálnym fenoménom falšovania cigariet, preto prostredníctvom článkov 15 a 16 Smernice EP a Rady 2014/40/EÚ o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa výroby, prezentácie a predaja tabakových a súvisiacich výrobkov a o zrušení smernice 2001/37/ES (ďalej len „tabaková smernica“), ktoré sú v súlade s Protokolom WHO na odstránenie nelegálneho obchodu s tabakovými výrobkami, zavádza systém vysledovateľnosti tabakových výrobkov. ČŠ musia zabezpečiť, aby všetky hospodárske subjekty, kt. sú zapojené do obchodu s tabakovými výrobkami od výrobcu po posledný hospodársky subjekt, ktorý predchádza prvej maloobchodnej predajni, zaznamenávali prevzatie všetkých jednotkových balení, ako aj všetky pohyby medzitým a konečný výstup jednotkových balení spotrebiteľovi.

V oblasti tabakovej politiky sa na európskej úrovni teda primárne riešila implementácia čl. 15 a 16 tabakovej smernice. Slovenská republika na základe návrhu Európskej komisie podporila prijatie dvoch implementačných aktov a jedného delegovaného aktu, ktoré sa týkajú systému vysledovateľnosti tabakových výrobkov a zavedenia bezpečnostného prvku na tabakových výrobkoch. V dňoch 8.-10. októbra 2018 uskutočnilo prvé zasadnutie zmluvných strán k Protokolu o odstránení nelegálneho obchodu s tabakovými výrobkami (Mop1) za účasti zástupcov MF SR.

Drogová a alkoholová politika

Na pôde Rady EÚ sa v oblasti alkoholovej politiky riešilo označovanie alkoholických výrobkov na základe nariadenia 1169/2011. V oblasti drogovej politiky sa viedla diskusia ohľadne postupov, spoločnej stratégie EU a ďalších krokov na zasadnutiach CND - UN (výbor pre narkotiká a drogy); Diskutovalo sa aj o zdravotníckych aspektoch Akčného plánu pre drogy na úrovni EU; mimovládne organizácie sa už tradične zaujímali o možnosti financovania ich aktivít z fondov EU a ich spoluprácu so štátnym sektorom.

Lieková politika

Návrh nariadenia, ktorým sa mení nariadenie 726/2004 o procedúrach schvaľovania a **dohľadu nad liekmi a o zriadení Európskej liekovej agentúry** sa na pôde Rady EÚ dlhodobo diskutoval a 11. decembra 2018 bol prijatý. Návrh je súčasťou tzv. „veterinárneho balíčka“.

EK predstavila v januári 2018 Návrh **nariadenia o hodnotení zdravotníckych technológií**. Hodnotenie zdravotníckych technológií (HTA) predstavuje multidisciplinárny proces, v ktorom sa sústreďujú informácie o lekárskych, sociálnych, hospodárskych a etických otázkach súvisiacich s používaním zdravotníckej technológie systematickým, transparentným, neustranným a spoľahlivým spôsobom. Cieľom návrhu je, aby spoluprácu v EÚ v oblasti HTA nadobudla viac povinný a štruktúrovaný charakter, keďže doterajšia spolupráca prebiehala na dobrovoľnej báze prostredníctvom viacerých projektov.

Ďalší nový návrh, ktorý sa začal v roku 2018 prerokovávať je Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 469/2009 o **dodatkovom ochrannom osvedčení pre liečivá**. Návrh ustanovuje možnosť výrobcov generických alebo biologicky podobných liekov so sídlom v EÚ vyrábať generické alebo biologicky podobné verzie liekov chránených dodatkovým ochranným osvedčením ešte počas platnosti tohto osvedčenia, ak tak budú robiť výlučne na účely vývozu na trhy mimo EÚ, kde takáto ochrana vypršala alebo nikdy neexistovala.

Počas júnovej Rady pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti boli prijaté Závery Rady o výžive pre deti: Zdravá budúcnosť Európy. Závery rady sa zameriavajú na prevenciu chronických ochorení, dôraz kladli na kvalitné, čerstvé, lokálne potraviny, dotkli sa aj vplyvu reklamy na deti a podporu výskumu. Ďalšou diskutovanou témou júnovej Rady bol **Návrh nariadenia o hodnotení zdravotníckych technológií**. V diskusii ČS potvrdili rozdielnosť názorov na povinný charakter spolupráce, ktorý pre oblasť HTA vo svojom návrhu presadzuje EK.

6. KONKURENCIE SCHOPNOSŤ

Priemysel

V priebehu roku 2018 ČS pokračovali v diskusii s cieľom primäť EK k tvorbe revidovanej dlhodobej priemyselnej stratégie, presahujúcej horizont roku 2030, vrátane prijatia akčného plánu s konkrétnymi podpornými opatreniami. Ostatná diskusia na novembrovej Rade ministrov bola zameraná najmä na riadiacu štruktúru budúcej priemyselnej stratégie. V súčasnosti začiatkom roku 2019 sa však do popredia dostáva aj dlhodobá stratégia EK pre uhlíkovo neutrálné hospodárstvo s výraznými dopadmi na priemysel.

Vnútrotný trh

Na úrovni Rady dominovala diskusia o budúcnosti jednotného trhu (JT) v kontexte pripomínania si 25 rokov fungovania JT. Vyzdvihnuté boli doterajšie prínosy JT pre podporu hospodárskeho rastu EÚ, spotrebiteľov, podnikateľov a bolo konštatované, že JT nie je ešte plne funkčný. Dobudovanie JT si vyžaduje komplexnejší prístup, prijatie ďalších opatrení, odstraňovanie pretrvávajúcich prekážok, hlavne v sektore služieb. Dôraz má byť daný na digitalizáciu a zlepšenie vykonávania a presadzovania pravidiel JT.

V priebehu roku 2018 pokračovali rokovania o ostávajúcich opatreniach **Stratégie pre jednotný trh**, ktorú prijala Komisia v októbri 2015. Na úrovni Rady v 2 polroku 2018 v rámci jednotlivých programov Viacročného finančného rámca prebiehali rokovania o návrhu nariadenia, ktorým sa zriaďuje **Program pre jednotný trh**. Tento program zastrešuje aktivity financované v rámci piatich predchádzajúcich programov vo výške 4,089 mld. Eur. Ide napr. o programy COSME, Ochrany spotrebiteľa, Európskej štatistiky alebo Potravinového reťazca. Rada dosiahla čiastočnú dohodu na texte (všetky časti okrem alokovaných zdrojov) v decembri 2018, pričom v roku 2019 sa začnú rokovania v trialógoch s EP. SR vo všeobecnosti podporovala prijatie uvedeného programu bez zásadnejších zmien, nakoľko do značnej miery nadväzuje už na existujúce a fungujúce programy v rámci aktuálneho viacročného finančného rámca.

Otvorený bol trialóg EP, Rady a EK o dosiahnutí dohody o **návrhu smernice o oznamovaní požiadaviek ČŠ na služby** podľa smernice 2006/123/ES. Dosiahnutie dohody o návrhu je však ohrozené, nakoľko Rade sa zatiaľ nedarí získať jednotnú pozíciu v otázke právomocí KOM v oznamovacom procese.

Pozastavené boli rokovania o **návrhu nariadenia a návrhu smernice o európskom elektronickom preukaze služieb (EEPS)**. V Rade pretrvávajú rozdielne názory ČŠ na pridanú hodnotu EEPS. Rovnako gesčný výbor EP IMCO neschválil návrhy správ o návrhoch dňa 21.3.2018. Slovensko namietalo nízku pridanú hodnotu EEPS.

Otvorený bol trialóg EP, Rady a EK o dosiahnutí dohody o **návrhu nariadenia o dohľade nad harmonizovanými výrobkami**, ktorého cieľom je posilniť právomocí a úlohy orgánov trhového dohľadu ČŠ a zabrániť prepusteniu nebezpečných výrobkov na trh EÚ. Očakáva sa skoré dosiahnutie dohody o návrhu a to do ukončenia súčasného legislatívneho cyklu. Slovensko ciele návrhu podporuje, zásadný problém má s čl. 4 (subjekt zodpovedný za súlad výrobku s požiadavkami legislatívy EÚ) vzhľadom na jeho nepriaznivé dopady na podniky v EÚ, hlavne MSP. Návrh **nariadenia, ktorým sa zavádza postup**, na základe ktorého môže Komisia požiadať podniky o poskytnutie informácií týkajúcich sa vnútorného trhu si nezískal dostatočnú politickú podporu Rady a ani EP, diskusie o návrhu tak nepokračujú. Do ukončenia súčasného legislatívneho cyklu sa obnovenie rokovaní nepredpokladá.

Hospodárska súťaž

V priebehu roka 2018 na úrovni Európskej únie z hľadiska legislatívy v oblasti hospodárskej súťaže dominoval **návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady o posilnení právomocí orgánov na ochranu hospodárskej súťaže v členských štátoch na účely účinnejšieho presadzovania práva a zabezpečenia riadneho fungovania vnútorného trhu 2017/0063 (COD)**³. Cieľom predmetného návrhu smernice je posilnenie fungovania vnútorného trhu, a to prostredníctvom úpravy vnútroštátnych pravidiel s cieľom vyrovnať ochranu podnikov v Európe; zabezpečenia dostupnosti rovnakých záruk a nástrojov vo vnútroštátnom práve.

V oblasti štátnej pomoci z hľadiska legislatívy bol v priebehu roka 2018 na úrovni pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť prerokovaný návrh **Nariadenia Rady (EÚ) 2015/1588 z 13. júla 2015 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci (tzv. „splnomocňujúce nariadenie“)**.

³ Bližšie pozri Riadne predbežné stanovisko k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o posilnení právomocí orgánov na ochranu hospodárskej súťaže v členských štátoch na účely účinnejšieho presadzovania práva a zabezpečenia riadneho fungovania vnútorného trhu (dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2017/306>)

Cieľom návrhu nariadenia je zlepšiť súčinnosť programov financovania EÚ a pravidiel štátnej pomoci.

Z nelegislatívnych materiálov bola v októbri 2018 Európskou Komisiou vydaná **Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade- Uplatňovanie pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže na odvetvie poľnohospodárstva**.⁴ Správa informuje o vyšetrovaní a rozhodovacej činnosti orgánov na ochranu hospodárskej súťaže. V oblasti vymáhania dodržiavania pravidiel v roku 2018 okrem rozhodnutí podľa čl. 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie rezonovali v rámci diskusií témy digitalizácie a platforiem s ohľadom na uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže.

Priemyselné vlastníctvo

V rámci stratégie jednotného trhu bola oznámená cielená zmena nastavenia určitých aspektov patentovej ochrany a ochrany na základe dodatkových ochranných osvedčení s cieľom podporiť konkurencieschopnosť regulovaných odvetví, medzi ktoré patrí aj farmaceutický priemysel. V tejto súvislosti bol v roku 2018 predložený na diskusiu **návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 469/2009 o dodatkovom ochrannom osvedčení pre liečivá**. Návrhom sa ustanovuje možnosť výrobcov genericky alebo biologicky podobných liekov so sídlom v EÚ vyrábať generické alebo biologicky podobné verzie liekov chránených takýmto osvedčením ešte počas platnosti osvedčenia, ak tak budú robiť výlučne na účely vývozu na trhy mimo EÚ, kde takáto ochrana uplynula alebo nikdy neexistovala.

Ochrana označení pôvodu a zemepisných označení EÚ hrá strategickú úlohu v každej obchodnej dohode. So zámerom zjednodušenia obchodných rokovaní a možnosti teritoriálneho rozšírenia ochrany boli začaté rokovania o návrhu na **pristúpenie Európskej únie k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach**. Lisabonská dohoda o ochrane označení pôvodu a o medzinárodnom zápise označení pôvodu z roku 1958 je zmluva, ktorú spravuje Svetová organizácia duševného vlastníctva. Zmluvnými stranami Lisabonskej dohody je v súčasnosti aj sedem ČS EÚ (SK, BG, CZ, FR, HU, IT a PT). V prípade členstva EÚ to bude viesť k celému radu výhod. Zemepisné označenia EÚ získajú rýchlu, neobmedzenú ochranu na vysokej úrovni vo všetkých súčasných a budúcich zmluvných stranách Ženevského aktu. Očakáva sa, že zlepšenou medzinárodnou ochranou zemepisných označení vyplývajúcou z pristúpenia EÚ sa upevnia a potenciálne rozšíria pozitívne vplyvy ochrany zemepisných označení na inkluzívny rast a zamestnanosť s vysokou pridanou hodnotou produkcie v poľnohospodárstve, na obchod a investičné toky, konkurencieschopnosť podnikov, najmä MSP, na fungovanie vnútorného trhu a hospodársku súťaž, ako aj na ochranu práv duševného vlastníctva.

Výskum a vesmír

Zasadnutia Rady pre Konkurencieschopnosť počas BG a AT PRES v Rade EÚ v roku 2018 sa niesli v znamení prípravy nového **Rámcového programu pre výskum a inováciu na roky 2021 – 2027 Horizont Európa**. Horizont Európa nadväzuje na aktuálny program Horizont 2020. EK predstavila legislatívny balík pozostávajúci z nasledujúcich legislatívnych návrhov:

⁴ Bližšie pozri tlačovú správu Európskej komisie- dostupné na http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6182_sk.htm, resp. materiál zverejnený na portáli Slov-Lex: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LPEU/2018/112>

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje Európsky horizont – rámcový program pre výskum a inovácie a ktorým sa stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia.
- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje špecifický program na vykonávanie programu Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie.
- Návrh nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2021 – 2025, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie.

Slovenská republika v rámci snahy o kompromis podporila dohodu avšak zároveň predložila vyhlásenie, v ktorom vyjadruje záujem o uplatňovanie flexibility v odmeňovaní výskumníkov pridaním alternatívy k súčasnemu systému odmeňovania a vyzýva budúce predsedníctva Rady, Európsku komisiu, členské štáty a Európsky parlament, aby prispeli k riešeniu problematiky odmeňovania výskumníkov, ktorá je integrálnou súčasťou programu Horizont Európa.

K vyhláseniu sa pripojili: Česká republika, Chorvátsko, Litva a Maďarsko.

Na zasadnutí Rady pre Konkurencieschopnosť bola dňa 30. novembra 2018 dosiahnutá čiastočná dohoda o všeobecnom smerovaní k návrhu Rámcového programu pre výskum a inovácie 2021 – 2027.

- **Návrh rozhodnutia Rady, ktorým sa mení rozhodnutie 2007/198/Euratom, ktorým sa zriaďuje Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy a ktorým sa mu udeľujú výhody.** Cieľom je pokračovať v plnení rozpočtu pre európsku účasť na projekte ITER prostredníctvom využitia spoločného podniku.

Európska komisia predložila návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Vesmírny program Únie a zriaďuje Agentúra EÚ pre vesmírny program a ktorým sa rušia nariadenia (EÚ) č. 912/2010, (EÚ) č. 1285/2013, (EÚ) č. 377/2014 a rozhodnutie č. 541/2014/EÚ. Výrazne sa tým zjednodušuje a zefektívňuje súčasný acquis Únie tak, že takmer všetky pravidlá, ktoré boli doteraz obsiahnuté v samostatných nariadeniach alebo rozhodnutiach, sa kombinujú a harmonizujú v jednom texte. Výbor stálych predstaviteľov vlád členských štátov pri Európskej únii v decembri 2018 schválil čiastočný mandát na začatie rokovaní s Európskym parlamentom k tomuto návrhu.

Normalizácia, metrológia a skúšobníctvo

Dňa 1. apríla 2018 nadobudli účinnosť všeobecne záväzné právne predpisy: zákon č. 55/2018 Z. z. o poskytovaní informácií o technickom predpise a o prekážkach voľného pohybu tovaru, zákon č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon č. 60/2018 Z. z. o technickej normalizácii, ktoré zrušili zákon č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Uvedenými zákonmi je zabezpečená implementácia viacerých nariadení Európskeho parlamentu a Rady a transpozícia smerníc Európskeho parlamentu a Rady.

V oblasti technickej normalizácie boli sledované aktivity v pracovných skupinách Európskej komisie, ktoré plnia jednotlivé opatrenia v rámci **Spoločnej iniciatívy pre oblasť normalizácie** (Joint Initiative on Standardisation), najmä opatrenie 8, ktoré sa týka vydávania

kvalitných technických noriem a včasného uvádzania odkazov na normy v Úradnom vestníku Európskej únie. ÚNMS SR sa v roku 2018 zúčastňoval na pravidelných zasadnutiach Výboru pre normy (Committee on Standards) Európskej komisie. ÚNMS SR ako slovenský národný normalizačný orgán v roku 2018 priebežne zabezpečoval prijímanie európskych noriem a ďalších normalizačných dokumentov vypracovaných európskymi normalizačnými organizáciami CEN a CENELEC do sústavy slovenských technických noriem **prednostne prekladom do slovenského jazyka**. V implementácii európskych noriem je Slovenská republika jednou z najefektívnejších krajín EÚ a počet zavedených dokumentov sa blíži 100 %.

V oblasti metrológie sa ÚNMS SR aktívne zúčastňoval prác v rámci Výboru pre meradlá pri Európskej komisii a pracovnej skupiny pre meradlá pri Európskej komisii. Ďalej sa aktívne zapájal aj do činnosti v rámci Európskej spolupráce v legálnej metrológii (WELMEC). Zúčastnil sa zasadnutia Výboru WELMEC a aktívne sa zapájal do činnosti jednotlivých pracovných skupín v spolupráci so Slovenským metrologickým inšpektorátom, Slovenským metrologickým ústavom (ďalej len „SMÚ“) a Slovenskou legálnou metrológiou, n. o. V roku 2018 v oblasti metrologického výskumu spolupracovala Slovenská republika prostredníctvom SMÚ na 2 EMPIR projektoch (16RPT03 – inTENSE a 17RPT01 – DOSEtrace) a uchádzala sa o 2 nové projekty programu EMPIR v rámci výzvy Call 2018.

V oblasti skúšobníctva a európskych záležitostí sa ÚNMS SR aktívne podieľal na práci pracovných skupín Európskej komisie pre smernice a nariadenia v gestorstve ÚNMS SR. ÚNMS SR ďalej aktívne spolupracuje s Európskou komisiou na spoločných posudzovaniach orgánov posudzovania zhody v oblasti zdravotníckych pomôcok a diagnostických zdravotníckych pomôcok in vitro, kde zamestnanci ÚNMS SR zastupujú Slovenskú republiku ako národní experti pre uvedenú oblasť.

V roku 2018 sa ÚNMS SR podieľal na príprave stanovísk a pozícií k nasledujúcim právnym aktom EÚ:

- návrh rozhodnutia Rady o pozícii, ktorá sa má prijať v mene Európskej únie v Spoločnom výbore EHP k zmene prílohy II (Technické predpisy, normy, skúšky a certifikácia) k Dohode o EHP,
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá a postupy dodržiavania a presadzovania harmonizačných právnych predpisov Únie týkajúcich sa výrobkov,
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vzájomnom uznávaní tovaru, ktorý je v súlade s právnymi predpismi uvedený na trh v inom členskom štáte,
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Program pre jednotný trh, konkurencieschopnosť podnikov vrátane malých a stredných podnikov a európsku štatistiku,
- oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov - Výročný pracovný program Únie pre európsku normalizáciu na rok 2019,
- správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o fungovaní smernice 2014/53/EÚ o rádiových zariadeniach.

V oblasti kvality prebiehala príprava a následne začala aj realizácia národného projektu „Zavádzanie a podpora manažérstva kvality v organizáciách verejnej správy“, ktorý je financovaný z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom Operačného programu Efektívna verejná správa. Cieľom národného projektu je zvýšenie efektivity a kvality riadenia činností organizácií verejnej správy. V rámci projektu sa bude postupne v organizáciách verejnej správy zavádzať model CAF, model výnimočnosti EFQM,

systém manažérstva kvality podľa normy ISO 9001 a systém manažérstva proti korupcii podľa normy ISO 37001. Kľúčovou súčasťou projektu je aj vytvorenie CAF centra na podporu rozvoja a implementácie manažérstva kvality v organizáciách verejného sektora.

Autorské právo

V oblasti autorského práva sa v roku 2018 pokračovalo v rokovaní o dvoch návrhoch, ktoré Európska komisia zverejnila dňa 14. septembra 2016 v rámci druhého balíka iniciatív v oblasti modernizácie a reformy režimu autorského práva EÚ. Išlo o

1.návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a s ním súvisiacich práv uplatniteľné na niektoré online vysielania vysielacích organizácií a retransmisie televíznych a rozhlasových programov (ďalej len „návrh nariadenia“) a

2. návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu (ďalej len „návrh smernice“).

Návrh nariadenia by mal zabezpečiť čiastočnú harmonizáciu online vysielania a retransmisie. Vo vzťahu k niektorým častiam online vysielania televíznych a rozhlasových vysielateľov návrh nariadenia zavádza princíp krajiny pôvodu. Návrh nariadenia súčasne rozširuje povinnú kolektívnu správu práv na ďalšie spôsoby retransmisie, vrátane retransmisie cez internet v určitej obmedzenej kontrolovateľnej forme, okrem káblovej retransmisie.

Prvé čítanie návrhu sa uskutočnilo ešte počas SK PRES v druhom polroku 2016 na pracovnej skupine Rady pre autorské právo. V úvode roka 2018 začalo BG PRES trialógy s EP a EK. Na dosiahnutie finálnej dohody bolo potrebných celkovo šesť trialógov, pričom trialógy prebiehali s prestávkami celý rok 2018. Po prvých troch trialógoch, na ktorých došlo k identifikácii zásadných otázok v návrhu nariadenia (napr. zahrnutie problematiky direct injection, úprava rozsahu aplikácie princípu krajiny pôvodu alebo rozsahu retransmisí), však rokovania uviazli na mŕtvom bode. EP vyhlásil, že je schopný pokračovať v rokovaní iba za predpokladu, ak Rada ustúpi v otázke rozsahu aplikácie princípu krajiny pôvodu, rozsahu aplikácie povinnej kolektívnej správy práv pri retransmisiiach cez otvorený internet a vo vzťahu k problematike direct injection. AT PRES sa snažilo nájsť kompromisné riešenie predovšetkým v otázke direct injection. Po rozpadnutí blokačnej menšiny voči problematike direct injection a súhlase ČS so zmenou právnej formy z nariadenia na smernicu, bol začiatkom októbra 2018 schválený mandát na štvrtý trialóg. Počas štvrtého, piateho a šiesteho trialógu došlo ku kompromisu vo vzťahu k technike direct injection a nakoniec aj ku konsenzu na poslednom otvorenom článku týkajúcom sa rozsahu aplikácie princípu krajiny pôvodu. Fáza trialógov tak bola ukončená v decembri 2018. Definitívne ukončenie legislatívneho procesu sa očakáva v prvom štvrtroku 2019.

2. Cieľom návrhu smernice je v súlade so zásadou subsidiarity a proporcionality pristúpiť k harmonizácii rôznych oblastí autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom, u ktorých si to vyžiadal rýchly rozvoj digitálneho prostredia v EÚ. Návrh je tak rozčlenený do niekoľkých samostatných častí, v ktorých sa postupne dotýka výnimiek a obmedzení z autorského práva, opatrení na zlepšenie licenčných praktík a prístupu k obsahu, prístupnosti európskych diel na platformách videa na požiadanie (video-on-demand), zavedeniu nového práva súvisiaceho s autorským právom špeciálne pre vydavateľov novín a problematiky odmeňovania nositeľov práv za použitie ich predmetov ochrany na internete.

Doteraz sa uskutočnilo päť trialógov a došlo k výrazným posunom, avšak v kľúčových otázkach stále nedošlo ku konsenzu.

Právo obchodných spoločností

Medzi priority v oblasti práva obchodných spoločností patril v roku 2018 balíček dvoch návrhov a to návrhu smernice o digitálnych postupoch v práve obchodných spoločností a návrhu smernice o cezhraničných premenách, zlúčeníach, splynutiach a rozdeleniach (tzv. mobilita). Kým v prvom (digitálnom) návrhu sa Rade podarilo dosiahnuť všeobecné smerovanie a od januára 2019 sa uskutočňujú trialógy, ktoré má ambíciu rumunské predsedníctvo ukončiť, v druhom návrhu (o mobilita) sa pokračuje v zložitých rokovaniach na úrovni pracovnej skupiny Rady. Rumunské predsedníctvo sa bude naďalej snažiť dosiahnuť všeobecné smerovanie na účely otvorenia trialógov s EP na začiatku svojho mandátu (január/február), avšak v prípade neúspechu ponechá dosiahnutie všeobecného smerovania na záver svojho predsedníctva.

7. DOPRAVA, TELEKOMUNIKÁCIE A ENERGETIKA

Doprava

V oblasti cestnej dopravy bol dominantnou témou uplynulého roka **Balík mobility I**, ktorý obsahuje legislatívne návrhy zamerané na zlepšenie pracovných podmienok vodičov, zabezpečenie spravodlivej hospodárskej súťaže, lepšie nastavenie pravidiel, ktoré prispievajú k bezpečnosti a efektívnosti cestnej dopravy. Balík mobility I je rozdelený na tri časti: oblasť prístupu na trh, sociálny pilier a spoplatňovanie infraštruktúry. K trhovej a sociálnej časti balíka sa podarilo na **decembrovej Rade ministrov dosiahnuť všeobecné smerovanie**. Citlivou témou sa stalo **vysielanie vodičov v cestnej doprave**, ktoré ovplyvnilo diskusie a aj samotný kompromis. Členské štáty sa dohodli na **rozdelení medzinárodnej dopravy** na dva typy, a to **bilaterálnu dopravu**, na ktorú sa vysielanie nevzťahuje a tzv. **tret'ostátnu dopravu (cross-trade)**, kedy sa na vodiča uplatňujú podmienky vysielania. SR verí, že EP prijme svoju pozíciu k trhovej a sociálnej časti balíka mobility I začiatkom roka 2019, čo by umožnilo dosiahnutie dohody s EP ešte pred májovými voľbami. Na decembrovej Rade ministrov bolo dosiahnuté všeobecné smerovanie aj k **návrhu smernice o pravidlách pre určité druhy kombinovanej prepravy tovaru, ktorá je súčasťou Balíka mobility II**. Jej znenie je prepojené s pravidlami kabotáže a sociálnym pilierom Balíka mobility I, a preto dohodu na texte bolo možné dosiahnuť až po dohode na Balíku mobility I.

V oblasti spoplatňovania infraštruktúry **AT PRES dosiahlo dohodu s EP o Smernici o interoperabilite elektronických cestných mýtnych systémov** a uľahčení cezhraničnej výmeny informácií o nezaplatenom cestnom mýte v Únii. Táto smernica zabezpečí **efektívnu výmenu údajov medzi ČŠ**, a tým zlepši úroveň **vymáhania mýta**, resp. sankcií s tým spojenými. Druhým návrhom v tejto oblasti je **smernica o Eurovignette**. RO PRES má v pláne pokračovať v rokovaniach o tomto návrhu.

V rámci budúceho viacročného finančného rámca (VFR) EK predstavila **návrh nariadenia pre Nástroj na prepájanie Európy** (CEF – Connecting Europe Facility). CEF ako najdôležitejší finančný nástroj EÚ pre investície do transeurópskych sietí (dopravnej, energetickej, digitálnej) má za cieľ v oblasti dopravy výrazne prispieť k dokončeniu oboch úrovní siete TEN-T

(základnej i súhrnnej) ako aj k interoperabilite európskych systémov riadenia dopravy a podpore inteligentnej a udržateľnej mobility. Cez budúci CEF sa budú realizovať aj tzv. **civilno-vojenské projekty** dvojakého využitia dopravnej infraštruktúry. Kľúčovou časťou CEF je jeho prepojenie na politiku súdržnosti, odvíjajúcu sa od všeobecného nariadenia pre jednotlivé fondy (CPR – Common Provisions Regulation).⁵ SK podporuje harmonizáciu CEF s horizontálnymi ustanoveniami, a to okrem iného aj oprávnenosť DPH a nákladov súvisiacich s výkupom pozemkov. **SK** ako predsednícky štát V4 **vypracovalo spoločnú deklaráciu s hlavnými pripomienkami k nariadeniu o CEF**, ku ktorej sa pripojilo viacero ďalších kohéznych ČŠ. Na decembrovej Rade TTE bolo **dosiahnuté čiastočné všeobecné smerovanie**. SK bude naďalej presadzovať svoje záujmy počas rokovaní s EP pod vedením RO PRES.

S blížiacim sa rokom 2030 – konečným termínom pre dokončenie základnej siete TEN-T bol predstavený aj **návrh nariadenia o zefektívnení opatrení na urýchlenie realizácie siete TEN-T**. Iniciatíva vychádza zo skúseností z vykonávania dopravných projektov, ktorých realizácia sa často komplikuje administratívnymi postupmi. SK víta ciele návrhu, a to najmä skrátenie povolovacích procesov, ktoré však musia zohľadňovať realitu. Pokiaľ ide o oblasť železničnej dopravy, SR aktívne participovalo na rokovaníach o **záveroch Rady EÚ v oblasti siete vysokorýchlostných železničných tratí**, ktoré reflektovali zistenia a odporúčania správy Európskeho dvora audítorov z tejto oblasti.

V máji 2018 predstavila EK **Balík mobility III zameraný na bezpečnejšiu, čistejšiu a dostupnejšiu mobilitu**. Jedným z návrhov bola revízia **smernice o riadení bezpečnosti cestnej infraštruktúry**. Jej cieľom je znižovanie počtu úmrtí a vážnych zranení na cestách, prostredníctvom zvyšovania bezpečnosti cestnej infraštruktúry. Pre väčšinu členských štátov, vrátane SR, bola kľúčová definícia hlavných ciest, ktorú PRES upravilo berúc do úvahy ich pripomienky. Ministri na decembrovej Rade odsúhlasili **všeobecné smerovanie k tomuto návrhu**. RO PRES bude o smernici **rokovat** s EP.

V oblasti leteckej dopravy dominovala predovšetkým **revízia nariadenia 868/2004 o ochrane hospodárskej súťaže v leteckej doprave**. BG PRES sa podarilo dosiahnuť vyváženú dohodu členských štátov. Koncom roka AT PRES uzavrelo rokovania s EP o tomto návrhu. Nové nariadenie umožní EK začať prešetrovanie voči leteckým dopravcom z 3. krajín alebo prijať nápravné opatrenia voči týmto dopravcom v prípade, ak konanie leteckého dopravcu z 3. krajiny spôsobilo alebo bude hroziť, že spôsobí ujmu leteckým dopravcom z EÚ. Z pohľadu SK bolo kľúčové, aby nariadenie nemalo negatívny vplyv na leteckú konektivitu.

Rada a EP sa záverom roka 2018 dohodli na znení **smernice o prístavných zberných zariadeniach na vykladanie odpadu z lodí**. V decembri 2018 dosiahla Rada všeobecné smerovanie k návrhu, ktorým sa združujú všetky ohlasovacie formality súvisiace so zastavením v prístave v systéme nazvanom „jednotná európska námorná platforma“. SK ako vnútrozemský štát nebude mať povinnosť transponovať a vykonávať tieto opatrenia. Rada tiež prijala všeobecné smerovanie k **návrhu smernice o minimálnej úrovni prípravy námorníkov**. Jeho cieľom je zjednodušiť a zefektívniť existujúci regulačný rámec EÚ v oblasti odbornej prípravy a osvedčovania námorníkov. SR tiež v decembri 2018 podpísala ministerskú **Deklaráciu o obnove a údržbe vodných ciest na Dunaji a jeho splavných prítokoch**. V prípade, že Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska opustí EÚ bez dohody (hard brexit) bude dôležité zabezpečiť plynulosť najmä leteckej a cestnej dopravy. V závere roka EK publikovala návrhy súvisiace so zabezpečením nevyhnutnej konektivity v oblasti leteckej

⁵ CPR stanovuje horizontálne pravidlá, o i. aj kritéria prideľovania finančných prostriedkov a ich oprávnenosti.

a nákladnej cestnej dopravy, o ktorých sa bude intenzívne rokovať v prvých mesiacoch roka 2019. AT PRES dosiahlo dohodu s EP o návrhu nariadenia, ktorým sa dopĺňajú právne predpisy EÚ týkajúce sa typového schvaľovania vozidiel po brexite. Toto nariadenie umožní výrobcovi, ktorí majú **typové schvaľovania udelené UK, požiadať v členskom štáte EÚ o osvedčenie o typovom schválení.**

Telekomunikácie

V novembri 2018 EK **posúdila existujúci stav jednotného digitálneho trhu (DSM) a identifikovala zostávajúce prekážky a príležitosti.** Najmä investície do infraštruktúry a vytváranie podmienok na širšie zapájanie súkromného sektora podporujú modernizáciu a dobudovanie vysokorýchlostných pevných a mobilných sietí a vytvárajú prostredie na plné využívanie **technológií 5G.** To vedie k podpore zavádzania inovatívnych technológií *a smart riešení.* Pre občanov to znamená zlepšovanie dostupnosti služieb, cenovej dostupnosti a ochrany súkromia v elektronických komunikáciách.

V roku 2018 do platnosti vstúpilo **Nariadenie o službách cezhraničného dodávania balíkov,** ktorým sa posilňuje elektronický obchod, uľahčuje porovnávanie cien za dodávanie balíkov v EÚ a rozširujú sa monitorovacie právomoci regulačných orgánov. Dosiahla sa politická dohoda s EP na dvoch predpisoch **tzv. telekomunikačného balíčka (Európsky kódex elektronických komunikácií a Nariadenie ustanovujúceho Orgán európskych regulátorov pre elektronické komunikácie),** ktorá umožňuje správne fungovanie DSM, zlepšuje ochranu spotrebiteľa a prístup k vysokorýchlostnému internetu pre každého. Nové pravidlá podporujú investície do vysokorýchlostných sietí a lepšie chránia občanov.

RO PRES a EK budú **v roku 2019** pokračovať v úsilí o ukončenie rokovaní o **návrhu nariadenia o rešpektovaní súkromného života a ochrane osobných údajov v elektronických komunikáciách (ePrivacy).** Ide o špeciálnu právnu úpravu k všeobecnému nariadeniu o ochrane údajov (GDPR), pokiaľ ide o údaje z elektronických komunikácií, ktoré sa považujú za osobné údaje. Cieľom je zabezpečenie efektívnej ochrany súkromia v elektronických komunikáciách, dosiahnutie rovnováhy medzi primeranou úrovňou ochrany súkromia a poskytovaním dostatočných stimulov pre inovácie, rozšírenie pôsobnosti na nové služby elektronických komunikácií a zabezpečenie účinnej ochrany koncových zariadení.

Jednotný digitálny trh⁶

V roku 2018, v rámci agendy Jednotného digitálneho trhu dominovali témy súvisiace s prebiehajúcou digitálnou transformáciou, a to najmä v kontexte inovatívnych technológií ako umelá inteligencia. Európska únia výrazne zaostáva v týchto oblastiach za globálnymi lídrami ako USA a Čína. Rozvoj jednotného digitálneho trhu (DSM) je nielen jedným z hlavných motorov budúceho rastu EÚ, ale aj nevyhnutný krok pre zvýšenie konkurencieschopnosti EÚ.

Smernica o opakovanom použití informácií verejného sektora (Public Sector Information - PSI) - Európska komisia iniciovala revíziu **smernice o opakovanom použití informácií verejného sektora.** Jej účelom je harmonizácia základných podmienok opakovaného použitia a odstránenie hlavných prekážok opakovaného použitia na vnútornom trhu, a teda uľahčenie

⁶ Oblasť jednotného digitálneho trhu spadá pod Radu pre konkurencieschopnosť, ako aj pod Radu pre dopravu, telekomunikácie a energetiku. V záujme sprehľadnosti textu ju zaradujeme spolu.

opakovaného použitia informácií verejného sektora na celom území Únie. Cieľom aktuálneho návrhu je rozšíriť pôsobnosť smernice na verejné podniky, rozšíriť pôsobnosť aj na osobitné kategórie dokumentov, napr. výskumné údaje či údaje s vysokou hodnotou. Návrh zároveň definuje spôsob sprístupňovania, tzv. dynamických údajov prostredníctvom aplikačného programovacieho rozhrania (API). Ďalšou oblasťou je financovanie poskytovania údajov – obmedzenie výberu poplatkov. Smernica ďalej definuje povinnosť zaviesť opatrenia na rozšírenie dostupnosti dokumentov, tzv. politiky otvoreného prístupu a rozšírenie zákazu výhradných dohôd. Uzavretie revízie danej smernice patrí medzi priority v oblasti legislatívnych aktivít pre RO PRES. Momentálne prebieha trialóg s EP a je potrebné vyriešiť niekoľko otvorených politických a technických otázok.

Digitálna Európa

Otvorený bol trialóg EP, Rady a KOM o dosiahnutí dohody **o návrhu nariadenia o transparentnosti online sprostredkovateľských služieb (OIS) pre ich komerčných používateľov**. Návrh zavádza požiadavky na transparentnosť a predvídateľnosť zmluvných podmienok jednostranne určených poskytovateľmi OIS a účinný mechanizmus pre riešenie sťažností podnikateľov, ktorí používajú OIS. Návrh KOM si získal politickú podporu Rady a EP, očakáva sa preto skoré dosiahnutie dohody o návrhu, ešte do ukončenia súčasného legislatívneho cyklu. Slovensko návrh nariadenia, ktorý je prvým spoločným rámcom EÚ pre regulovanie sektora online platforiem, podporilo.

Umelá inteligencia

V snahe posilniť pozíciu EÚ v oblasti vývoja a aplikácie umelej inteligencie, prebehlo v roku 2018 niekoľko iniciatív a aktivít, ktoré majú prispieť k cieľu, aby sa EÚ čo možno najviac priblížila a vyrovnala globálnym lídrom v tejto oblasti – USA a Číne. Umelá inteligencia momentálne predstavuje najviac disruptívnu technológiu, ktorá má zásadný dopad na fungovanie priemyslu, spoločnosti, ale aj štátu. Investície do tejto technológie môžu do budúcnosti zabezpečiť dodatočný ekonomický rast, posilnenie konkurencieschopnosti a napomôcť k rozvoju európskeho priemyslu. Zároveň umelá inteligencia prináša mnohé riziká spojené predovšetkým s kybernetickou bezpečnosťou, ochranou súkromia či možnou nekontrolovateľnou náhradou ľudskej práce robotmi. Dňa 10. 4. 2018 podpísali členské štáty EÚ a Nórsko **Deklaráciu k spolupráci v oblasti umelej inteligencie**. Následne Komisia vydala oznámenie k AI, kde definovala tri základné prioritné oblasti: 1. posilnenie priemyselnej kapacity, technického know-how a vedy a výskumu, 2. príprava na socio-ekonomické zmeny spôsobené umelou inteligenciou a 3. príprava eticko-právneho rámca. Ešte pred oficiálnym oznámením Komisie, publikovali krajiny Vyšehradskej skupiny neoficiálne stanovisko v ktorom definovali odporúčané priority v tejto oblasti. V ďalšom procese EÚ zriadila poradný orgán – **expertnú pracovnú skupinu ohľadne umelej inteligencie**, ktorá pripravuje návrh v oblasti etického využitia tejto technológie. V roku 2019 by skupina mala predstaviť konkrétny návrh. Slovensko v tejto skupine zastupuje prof. Mária Bieliková, dekanka Fakulty informatiky a informačných technológií, Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Zároveň Komisia zriadila pracovnú skupinu, ktorá pripravila **Koordinovaný plán ohľadne rozvoja a využitia umelej inteligencie vyvinutej v Európe**, ktorý bol 7. 12. 2018 publikovaný. RO PRES predložilo do Rady (PS COMCRO) závery Rady ku Koordinovanému akčnému plánu pre AI s cieľom ich schválenia na Rade COMPET 18. 2. 2019. V rámci slovenského predsedníctva Vyšehradskej skupiny, 10. 1. 2018 v Bruseli, ÚPPVII spoluorganizovalo konferenciu na tému umelej inteligencie.

Blockchain

Počas Digitálneho dňa v Bruseli, 10. 4. 2018, členské štáty EÚ podpísali **Deklaráciu k téme blockchainové technológie**. Signatári tejto deklarácie sa zaviazali k spolupráci na realizácii služieb založených na technológii blockchain. Zároveň vyzvali Komisiu, aby prijala potrebné kroky na podporu cieľov tejto deklarácie. Na základe toho, Komisia zriadila pracovnú skupinu **European Blockchain Partnership (EBP)**, ktorá rozpracovala jednotlivé priority deklarácie. V prvom rade navrhla niekoľko cezhraničných pilotných projektov s využitím technológie blockchain, napríklad zdieľanie vysokoškolských diplomov medzi európskymi univerzitami pomocou tejto technológie. V roku 2018 vzniklo **EU Blockchain observatórium a fórum** v rámci ktorého európsky experti mapujú aktuálne medzinárodné trendy a prinášajú technické odporúčania pri aplikácii tejto technológie. Kľúčovou prioritou pre rok 2019 je zriadenie **European Blockchain Services Infrastructure (EBSI)** najprv v rámci programu Connecting European Facility (CEF) a následne od roku 2021 v programe Digitálna Európa Cez EBSI sa budú financovať jednotlivé pilotné projekty, ktorých spustenie sa očakáva v roku 2019.

Digitálna Európa

V reakcii na prebiehajúcu digitálnu transformáciu, Komisia navrhla zriadenia nového programu v rozpočtovej štruktúre EÚ pre ďalší **viacročný finančný rámec - VFR (2021 –2027)**. Cieľom je podporiť investície do digitálnej ekonomiky a spoločnosti, a to v piatich prioritných oblastiach: **1. superpočítače, 2. umelá inteligencia, 3. kyberbezpečnosti, 4. digitálne zručnosti a 5. široké využitie digitálnych technológií naprieč ekonomikou a spoločnosťou**. Navrhovaný rozpočet je vo výške **9,2 miliardy eur**. Dňa 4. 12. 2018 bolo prijaté čiastočné všeobecné smerovanie. Dohoda sa zatiaľ týka iba substantívnych častí návrhu mimo finančnej otázky, ktorá je súčasťou MFF. Prvý trialóg s EP sa uskutoční počas RO PRES. Finalizácia návrhu súvisí s dokončením celého MFF rámca na ďalšie programové obdobie. V rámci tohto programu, Komisia navrhuje zriadenie tzv. **Digitálnych inovačných hubov (DIH)** v členských štátoch. DIH budú podporovať najmä malé a stredné podniky v procese digitalizácie a automatizácie ich fungovania a výroby.

Nariadenie k doménovému názvu najvyššej úrovne (TLD) .eu

Zámerom Komisie je revidovať dané nariadenie, aby boli vytvorené lepšie podmienky pri zriadení nových registrácií domény TLD.eu, keďže komisia zaznamenala stagnáciu pri náraste nových TLD.eu po rokoch rastu. Dňa 26. 4. 2018 Komisia publikovala návrh ako súčasť balíčka ostatných legislatívnych iniciatív stratégie DSM a v kontexte svojho REFIT programu. Predsedníctvu bol udelený mandát na začatie rokovania s Európskym parlamentom 24. 10. 2018. O nariadení sa najprv rokovalo 21. 11. 2018 v rámci výboru pre priemysel, výskum a energetiku (ITRE) a následne bol oznámený mandát o rokovaní v plenárnom zasadnutí EP dňa 28. 11. 2018. Rakúske predsedníctvo dosiahlo 5. 12. 2018 predbežnú politickú dohodu s Európskym parlamentom. Komisia uviedla, že revízia nariadenia bola potrebná najmä z dôvodu modernizácie legislatívy, ktorá bola už relatívne zastaraná v dynamicky sa meniacom IKT prostredí. Nezohľadňovala ani strategickú problematiku správy internetu a súvisiace postavenie EÚ na medzinárodnej úrovni. Revízia počíta so založením samostatného multi-účastníckeho orgánu s poradnou funkciou, kde by po vertikále jasnejšie oddelila úlohu správcu a registrátora. Domény by sa tiež mali dať nadobudnúť nielen na základe príslušnosti k rezidencii ale aj na základe občianstva. Aktuálna revízia daného nariadenia by mala vstúpiť do platnosti 13. 10. 2022.

Superpočítače

V agende superpočítačov sa Komisia rozhodla zriadiť spoločný podnik s názvom **The European High-Performance Computing Joint Undertaking – EuroHPC** ktorej cieľom je vytvorenie pan-európskych superpočítačov. Na tento účel budú pridelené nemalé finančné prostriedky aj v rámci nového programu Digitálna Európa. Zároveň každý členský štát by mal zriadiť kompetenčné centrum pre euroHPC, ktoré sa budú zaoberať špecifickými úlohami a aktivitami prispôbenými pre potreby daného členského štátu. Kompetenčné centrum by malo plniť verejnú funkciu a mal by to byť inkubátor v rámci ktorého malé a stredné podniky budú prebrať prvky fungovania superpočítačov.

Nariadenie o zriadení Jednotnej digitálnej brány (SDG) – prinieslo zásadný posun v zjednodušovaní vybavovania úradných záležitostí pre občanov a podnikateľov v iných členských krajinách EÚ. Používatelia nebudú môcť byť znevýhodnení technickými prekážkami pri používaní služieb verejnej správy inej krajiny. Súčasťou povinností bude i zverejňovanie aktuálnych informácií o úradných postupoch v používateľsky prívetivej forme. Nariadenie určuje konkrétne oblasti služieb, ktorých sa dotýka. Ide o najbežnejšie agendy občanov -napr. pobyt, štúdium, práca a podnikateľov – napr. dane a odvody. Súčasťou cieľov nariadenia je i dosiahnutie princípu „jedenkrát a dost“.

Nariadenie o rámci pre voľný tok iných ako osobných údajov v Európskej únii ukotvuje princíp voľného pohybu dát v acquis s cieľom odstrániť neodôvodnené požiadavky na lokalizáciu dát v ČŠ. Tieto môžu byť plynúť buď z rozhodnutí administratív ČŠ, z nedostatku právnej istoty, či dôvery v jednotný trh, či z dôvodov bariér technickej interoperability vedúcich k nevyžiadanému uzamknutiu informačných systémov ich dodávateľom (vendor lock-in). Nariadenie doplní legislatívu k ochrane údajov tak, aby sa vytvoril jeden spoločný dátový priestor v celej EÚ ako predpoklad na rozvoj digitálnych služieb a tovarov práve na základe odstránených dátových prekážok. Po aplikovaní tohto nariadenia do praxe budú mať administratívy ČŠ a priemysel väčšiu právnu istotu pri spracúvaní dát, najmä ak sa jedná o samotný prístup k dátam, o ich prenos, integritu, bezpečnosť a iné dôležité otázky.

Hlavnými prioritami pre rumunské predsedníctvo v oblasti Jednotného digitálneho trhu budú **inovácie, kybernetická bezpečnosť, digitálne zručnosti a ženy pracujúce v oblasti digitálnych technológií**. Rumunské predsedníctvo plánuje tiež začať diskusie o budúcnosti jednotného digitálneho trhu v kontexte európskej digitálnej vízie po roku 2020. Osobitný dôraz sa bude klásť na zavádzanie 5G, na dátové hospodárstvo, umelú inteligenciu, superpočítačovú infraštruktúru, dostupnosť dát, kybernetické hrozby, digitálne zručnosti a odstraňovanie digitálnych nerovností. Tiež dôležitou prioritou bude vytvárať nové príležitosti a možnosti pre ženy pracujúce v oblasti digitálnych technológií. Medzi rumunské priority možno zaradiť najmä uzavretie spisu o smernici o opakovanom použití informácií verejného sektora (PSI). Ďalej sa bude zaoberať nariadením o vytvorení Programu pre digitálnu Európu (DEP), návrhom smernice o elektronickom súkromí (ePrivacy) či návrhom nariadenia, ktorým sa zriaďuje Európske centrum odvetvových, technologických a výskumných kompetencií v oblasti kybernetickej bezpečnosti a sieť národných koordinačných centier.

Energetika

V roku 2018 pokračovali komplexné diskusie o budúcej podobe právneho rámca EÚ v oblasti energetiky. Počas BG PRES boli v prvej polovici roka **dosiahnuté dohody k návrhom revízie**

smernice o energetickej efektívnosti, revízie smernice o obnoviteľných zdrojoch energie a nariadenia o riadení energetickej únie (governance). V oblasti energetickej efektívnosti sa dospelo ku kompromisnému indikatívnemu cieľu na úrovni EÚ vo výške 32,5% do roku 2030. V oblasti obnoviteľných zdrojoch bol dohodnutý záväzný cieľ na úrovni EÚ vo výške 32%. V súvislosti s nariadením o riadení energetickej únie predložilo SK v decembri **návrh národného energetického a klimatického plánu**, ktorý stanovuje spôsob dosiahnutia cieľov ako aj trajektórie plnenia cieľov pre rok 2030 a jednotlivých dimenzií energetickej únie. Finálnu verziu bude potrebné po konzultácii Komisii predložiť do konca roka 2019.

Druhá polovica roku 2018 bola zameraná najmä na diskusiu o novom dizajne trhu s elektrinou, ktorý bol rozpracovaný v štyroch legislatívnych návrhoch. Úspešné ukončenie rokovaní bolo najvyššou prioritou AT PRES. Tento cieľ AT PRES bol po zložitých a kontroverzných rokovaníach splnený. V decembri 2018 bola potvrdená dohoda s Európskym parlamentom k **revízii nariadenia o Agentúre pre spoluprácu regulátorov v oblasti energetiky (ACER)** a k **novému nariadeniu o pripravenosti na riziká v elektroenergetike**. SK podporilo oba uvedené návrhy. Začiatkom januára 2019 bola potvrdená dohoda k návrhu **revízie smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou** a k návrhu **revízie nariadenia o vnútornom trhu s elektrinou**, ktorá bola dosiahnutá počas AT PRES. SK podporilo konečnú dohodu k smernici, ktorá obsahuje aj politicky citlivú otázku regulácie cien elektriny pre konečných zákazníkov. Pri návrhu nariadenia sa SK zdržalo hlasovania a to aj v nadväznosti na negatívne stanovisko k všeobecnému prístupu Rady. **O všetkých 4 návrhoch balíka nového dizajnu trhu s elektrinou by malo hlasovať plénum Európskeho parlamentu koncom marca 2019.** Legislatívne akty by mali vstúpiť do platnosti koncom apríla, resp. začiatkom mája.

Schválením týchto návrhov sa uzatvárajú náročné a kontroverzné (rozdielne klimatické ambície, voľná ruka trhu vs. štátna ingerencia) rokovania k balíku Čistá energia pre všetkých Európanov, ktorý bol predstavený počas SK PRES EÚ.

Nadalej otvorenou témou zostáva **revízia smernice o plyne**. Posun rokovaní bol pri tejto politicky veľmi citlivej téme počas AT PRES obmedzený. RO PRES sa bude snažiť o dosiahnutie kompromisu v Rade a následne začať negociácie s EP s cieľom ukončiť rokovania o návrhu ešte v rámci súčasného legislatívneho obdobia. SR podporuje ďalšiu diskusiu o návrhu a podporilo kompromisný návrh RO PRES, ktorý zohľadnil aj pripomienky krajín, ktoré mali voči návrhu výhrady.

V máji 2018 Komisia predstavila návrh **nariadenia o označovaní pneumatík**, ktoré má zlepšiť označovanie pneumatík a poskytnúť spotrebiteľom viac informácií o palivovej úspornosti, bezpečnosti a hluku. Toto pomôže zlepšiť účinnosť systému označovania pneumatík tak, aby sa zabezpečil čistejší, bezpečnejší a tichší chod vozidiel a aby sa maximalizoval prínos tejto schémy v oblasti dekarbonizácie odvetvia dopravy. RO PRES sa bude snažiť počas svojho predsedníctve dosiahnuť čo najväčší pokrok na tomto legislatívnom návrhu, vrátane novej dohody s Európskym parlamentom. SR podporuje ambície RO PRES v tejto oblasti.

V oblasti **ekodizajnu a štiťkovaní** boli v roku 2018 prijaté viaceré nariadenia, ktoré boli v nadväznosti na nový legislatívny rámec o ekodizajne a štiťkovaní definované ako prioritné (chladničky pre domácnosti, chladničky s priamym predajom, práčky pre domácnosti a ďalšie).

Počas roku 2018 bol tiež prijatý mandát na **reformu zmluvy o Energetickom spoločenstve**, ktorý sa týka krajín západného Balkánu, Ukrajiny, Moldavska a Gruzínska. Cieľom reformy je

posilnenie prepojenia energetických trhov týchto krajín s vnútorným trhom EÚ a zavedenie možnosti reciprocitu v oblasti elektroenergetiky.

Okrem rokovaní k legislatívnym návrhom predstavila koncom novembra 2018 Komisia **oznámenie s názvom „Čistá planéta pre všetkých“**, ktorého cieľom potvrdiť záväzok Európy byť globálnym lídrom v oblasti klímy a predstaviť víziu, ktorá môže viesť k dosiahnutiu nulových emisií skleníkových plynov do roku 2050 **v súlade s cieľmi Parížskej dohody**. V jednotlivých formáciách Rady sa začína diskusia o naplnení cieľov Parížskej dohody, ktorá by mala vyústiť do odporúčaní lídrov na samite v Sibiu v máji 2019. Najneskôr na začiatku roku 2020 by sa na základe takejto celoeurópskej diskusie mala prijať stratégia pre zníženie emisií a klimaticky neutrálne hospodárstvo v horizonte roku 2050. Opäť sa očakáva náročná a kontroverzná diskusia. SR bude presadzovať vyvážený prístup k všetkým cieľom energetickej politiky a zohľadnenie ekonomických a sociálnych dopadov a princíp technologickej neutrality dekarbonizačných opatrení.

V oblasti **energetickej infraštruktúry** bude SR aj v roku 2019 **presadzovať riešenia na zvýšenie energetickej bezpečnosti a modernizáciu prenosových sústav a prepravných sietí, a to hlavne prostredníctvom Projektov spoločného záujmu (PCI)**. Preto SR v roku 2018 aktívne podporovala a v roku 2019 bude naďalej podporovať dobudovanie severojužného energetického koridoru, ktorý prispeje k integrácii trhu s energiou a posilní tak bezpečnosť dodávok.

V oblasti **plynárstva** je to hlavne **projekt plynovodu Eastring**, ktorý je ekonomicky najvýhodnejším riešením pre chýbajúce prepojenie juhovýchodnej Európy so západoeurópskymi plynárskymi uzlami. Projekt je tiež je zaradený na treťom zozname Projektov spoločného záujmu (PCI). V septembri 2018 sa v Bratislave uskutočnila prezentácia výsledkov štúdie uskutočniteľnosti, ktorá bola finančne podporená z prostriedkov nástroja CEF Energetika. Významnou súčasťou severojužného plynárskeho koridoru je aj **slovensko-poľské plynárske prepojenie**, ktoré po jeho realizácii umožní prístup k LNG terminálu vo Swinoujście na severe Poľska. V roku 2018 sa na tomto projekte začali stavebné práce, ktoré boli v roku 2017 podporené grantom z finančného nástroja CEF Energetika na konštrukčné práce vo výške viac ako 107 mil. eur.

V oblasti **elektroenergetiky** v roku 2018 pokračovali prípravné práce na dvoch elektrizačných prepojeniach medzi Slovenska s Maďarskom, keď oba projekty získali stavebné povolenia. Ďalším významným projektom v sektore elektroenergetiky je **smart-grid projekt ACON**, ktorý má štatút PCI. Hlavným cieľom projektu je podporiť integráciu trhu s elektrinou Českej a Slovenskej republiky, efektívne zjednotiť správanie a aktivity užívateľov sústav s cieľom ekonomicky a udržateľne zefektívniť elektrizačnú sústavu s malými stratami a s vysokou kvalitou a bezpečnosťou dodávok. Projekt zároveň obsahuje viaceré výrazné inovatívne a inteligentné riešenia, ktoré robia tento projekt unikátnym aj na európskej úrovni. V októbri 2018 podali realizátori projektu ACON žiadosť o grant z nástroja CEF-Energetika. Vo februári 2019 bola žiadosť vyhodnotená ako úspešná a projektu bol pridelený grant vo výške 91 mil. eur.

Jadrové otázky a jadrová bezpečnosť

V januári 2018 Európska komisia zverejnila druhú **Správu Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní smernice Rady 2006/117/Euratom o dozore a kontrole pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhorelého jadrového paliva zo strany členských štátov**, ktorú Európska komisia vypracovala na základe národných správ členských štátov, vrátane

Slovenskej republiky. Správa zahŕňa prepravy za obdobie rokov 2012 – 2014, takže ju Európska komisia zverejnila so značným oneskorením s odôvodnením, že členské štáty nezaslali včas svoje národné správy. Slovenská republika si svoje povinnosti splnila.

Európska skupina na vysokej úrovni pre jadrovú bezpečnosť (ďalej len „ENSREG“) počas celého roka 2018 v spolupráci s Európskou komisiou pripravovala, koordinovala a následne vyhodnocovala **historicky prvé tematicky zamerané partnerské hodnotenie členských štátov EÚ na tému starnutie jadrových elektrární**. Partnerské hodnotenie sa uskutočnilo v máji 2018 v Luxemburgu. V tejto súvislosti Úrad jadrového dozoru SR v spolupráci s prevádzkovateľom vypracoval a zaslal Európskej komisii **Národnú hodnotiacu správu o riadení starnutia jadrových elektrární**. **Prioritou Slovenskej republiky počas rokovania bolo obhájiť predmetnú správu v tejto oblasti a uspokojivo zodpovedať na všetky vznesené otázky**. Bolo vznesených viac ako 2300 otázok, z toho 115 pre Slovenskú republiku. Do procesu sa mala možnosť zapojiť i verejnosť. Hodnotených bolo 5 špecifických oblastí, a to programy riadenia/starnutia, elektrické káble, skryté potrubia, tlakové nádoby reaktora a štruktúry betónu kontajneru. **Partnerské hodnotenie splnilo ciele stanovené v smernici Rady 2014/87/Euratom. Jadrové elektrárne v Slovenskej republike boli hodnotené veľmi dobre**. Všeobecne boli identifikované oblasti zlepšenia pre jadrové elektrárne, avšak žiadne zásadné nedostatky. **Finálna verzia záverečnej správy bola schválená v skupine ENSREG v októbri 2018. Do septembra 2019 majú členské štáty, vrátane Slovenskej republiky, vypracovať národné akčné plány** za účelom adresovania zistení a výsledkov s cieľom ďalšieho skvalitnenia riadenia/manažmentu starnutia jadrových elektrární, ako aj výskumných reaktorov. Skúsenosti získané v tomto procese budú zohľadnené pri príprave nasledujúceho tematického posudzovania, ktoré sa uskutoční o 6 rokov. Téma bude stanovená.

Ďalšie aktivity v rámci skupiny **ENSREG** a jej podskupín boli v roku 2018 zamerané na pokračovanie monitorovania prijatých opatrení a na implementáciu odporúčaní vyplývajúcich z uskutočnených partnerských posúdení v rámci záťažových testov (Akčný plán) realizovaných po jadrovej havárii vo Fukušime. **SR priebežne implementuje a plní všetky stanovené odporúčania**.

Jednou z najvýznamnejších pracovných skupín Rady EÚ z pohľadu jadrovej bezpečnosti je **Pracovná skupina pre atómové otázky (PS ATO)**. V kontexte prípravy **viacročného finančného rámca EÚ po roku 2020** boli do tejto pracovnej skupiny predložené dva významné dokumenty. Prvým je **Návrh nariadenia Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky nástroj pre jadrovú bezpečnosť dopĺňajúci Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce na základe Zmluvy o Euratome**. Cieľom Európskeho nástroja pre jadrovú bezpečnosť je presadzovať zavádzanie účinných a efektívnych noriem jadrovej bezpečnosti v tretích krajinách na základe skúsenosti získaných z činností v oblasti jadrovej bezpečnosti v rámci spoločenstva Euratom. Druhým je **Návrh nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje účelový program financovania vyradovania jadrových zariadení z prevádzky a nakladania s rádioaktívnym odpadom**, ktorý zahŕňa pokračovanie podpory financovania EÚ na vyradovanie jadrovej elektrárne V1 v Jaslovských Bohuniciach. Ďalej sa v rámci PS ATO uskutočnila príprava a diskusia na 6. posudzovacie zasadnutie k Spoločnému dohovoru o bezpečnom nakladaní s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým jadrovým palivom, ktoré sa uskutočnilo na jar 2018 v Medzinárodnej agentúre pre atómovú energiu vo Viedni. Počas AT PRES začali diskusie k návrhu Záverov Rady k výsledkom tematického posudzovania podľa smernice o jadrovej bezpečnosti, ktoré budú pokračovať i v nasledujúcom roku a boli diskutované i ďalšie témy.

V auguste 2018 bola vypracovaná a Európskej komisii zaslaná v poradí druhá **Národná správa Slovenskej republiky v súlade s príslušnými ustanoveniami smernice Rady 2011/70/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom**. Slovenská republika si plní všetky záväzky, ktoré jej z predmetnej smernice vyplývajú.

Vo veci Integrálneho skladu rádioaktívneho odpadu v Jaslovských Bohuniciach boli Európskej komisii notifikované všeobecné údaje podľa **čl. 37 Zmluvy o Euratome**, ktoré boli vypracované v súlade s príslušnými prílohami odporúčania Komisie 2010/635/Euratom. Následne v tejto záležitosti Európska komisia vydala v novembri 2018 kladné stanovisko.

8. POĽNOHOSPODÁRSTVO A RYBNÉ HOSPODÁRSTVO

V oblasti Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) bol v roku 2018 predstavený balík reforiem na ďalšie programové obdobie po roku 2020. Legislatívny rámec budúcej SPP sa zredukoval z piatich na tri nariadenia. **Nariadenie o strategických plánoch** obsahuje ciele SPP, typy intervencií, ktoré sa financujú v rámci tejto politiky, a všeobecné požiadavky týkajúce sa vypracúvania strategických plánov. **Horizontálne nariadenie** obsahuje pravidlá financovania a rámec pre monitorovanie a hodnotenie SPP. **Nariadenie o spoločnej organizácii poľnohospodárskych trhov** ustanovuje pravidlá spoločnej organizácie trhu s výrobkami v jednotlivých sektoroch.

Kľúčovým prvkom SPP aj naďalej zostáva trhovú orientácia, pozornosť sa taktiež sústreďuje aj na zmierňovanie vplyvu klimatických zmien. Zásadnú zmenu navrhovanú pre budúce obdobie predstavuje najmä prechod na „nový model vykonávania“, ktorý kladie väčší dôraz na princíp subsidiarity. V rámci nového modelu budú členské štáty vypracovávať národné strategické plány s opatreniami v rámci I. a II. piliera. Zároveň získajú väčší priestor pri navrhovaní rámcov pre kontrolu dodržiavania pravidiel a monitorovanie výsledkov.

Legislatívny balík bol počas minulého roka na politickej úrovni predmetom diskusií aj na zasadnutiach Osobitného výboru pre poľnohospodárstvo (SCA) a Rady ministrov. Prvé kolo preskúmania návrhu bolo ukončené v septembri 2018. Ku všetkým trom návrhom nariadení boli na základe pripomienok členských štátov pripravené revidované texty, ktoré sú predmetom rokovaní na príslušných zasadnutiach pracovných skupín. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že členské štáty sú otvorené navrhovanému modelu vykonávania a prístupu založenému na výkonnosti, niektoré otázky však aj naďalej ostávajú otvorené a budú si vyžadovať ďalšie diskusie v priebehu roka 2019.

Jednou z oblastí budúcej SPP, ktorej sa v nasledujúcom roku bude venovať zvýšená pozornosť je aj **téma riadenia rizík**. Z tohto dôvodu, v rámci prípravy budúcej podoby SPP po roku 2020, rezort zorganizoval v dňoch 17.-18. októbra 2018 medzinárodnú konferenciu s názvom „Nástroje hodnotenia a riadenia rizík v agropotravinárskom sektore“. Cieľom konferencie bola širšia diskusia a hľadanie optimálnych riešení tvorcami poľnohospodárskych politík, výskumnej a akademickej obce a podnikateľských subjektov na aktuálnu tému riadenia rizík v agropotravinárskom sektore.

Medzi prioritné témy rezortu taktiež patria **nekalé obchodné praktiky vo vzťahoch v potravinovom dodávateľskom reťazci**. Cieľom aj naďalej zostáva odstránenie diskriminačného zaobchádzania s dodávateľmi v potravinovo-dodávateľskom reťazci. V apríli 2018 EK predložila návrh smernice, ktorá predstavuje minimálnu harmonizáciu a stanovuje list zakázaných obchodných praktík. Ambície SR boli v značnej miere naplnené tým, že v decembri

2018 bolo počas trialógu dohodnuté kompromisné znenie Smernice EP a Rady. Legislatíva členským štátom umožňuje ísť nad rámec smernice a stanoviť si prísnejšie pravidlá na národnej úrovni. SR už od roku 2012 uplatňuje legislatívu v tejto oblasti v podobe Zákona o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorým predmetom sú potraviny. V priebehu roku 2019 sa očakáva ukončenie legislatívneho procesu prijatím Smernice EP a Rady o nekalých obchodných praktikách. Následne SR Zákon bude upravený o podmienky stanovené v EÚ smernici. Z tohto dôvodu SR plne podporuje dosiahnutie dohody.

Jednou z tém, ktoré aj na konci minulého roka rezonovali na európskej, ale aj domácej úrovni bola problematika **dvojakej kvality potravín**. Vychádzajúc z výsledkov predbežných kontrol, SR sa s podporou okolitých členských štátov EÚ podarilo presadiť problematiku dvojakej kvality medzi priority EK. SR disponuje podporou aj od Európskeho parlamentu, ktorý zásadne nesúhlasil s narušením jednotného trhu EÚ dodávaním tovaru rovnakej značky, ale rôznej kvality v rámci jednotného trhu EÚ. V súčasnosti prebieha transparentná analýza potravín vo vybraných členských štátoch EÚ. Táto aktivita bude pokračovať aj v roku 2019 s cieľom prípadného prijatia príslušnej celoeurópskej legislatívy. Nová dohoda pre spotrebiteľov zaraďuje dvojité kvalitu ako klamlivú činnosť, s čím SR súhlasí.

Vo fytoosanitárnej oblasti sa v roku 2018 na pôde Európskej komisie veľmi intenzívne, aj za aktívnej účasti expertov zo SR, pripravovali vykonávacie predpisy k nariadeniam EP a Rady o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, s ktorými úzko súvisí aj nariadenie o úradných kontrolách. Uplatňovaním daných nariadení sa zabezpečí plynulý prechod na nové pravidlá a výrazne sa zvýši fytoosanitárna bezpečnosť štátov.

Z pohľadu uvádzania širšieho sortimentu produktov na **hnojenie** v rámci voľného pohybu na európskom trhu (nie len anorganické hnojivá) a zavádzania limitných hodnôt pre jednotlivé produkty na hnojenie bolo pre SR v uplynulom roku dôležité uzavretie návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá sprístupňovania výrobkov na hnojenie s označením CE na trh. K schváleniu konečného znenia návrhu napokon došlo v polovici decembra minulého roku.

V oblasti lesníctva sa Rada zaoberala prípravou pozície Európskej únie a jej členských štátov k otázke právne záväznej dohody o lesoch v Európe. Zasadnutie celoeurópskeho medzivládneho procesu FOREST EUROPE, ktoré sa uskutočnilo v decembri 2018 v Bratislave, napokon vyústilo do prijatia rozhodnutia o obnovení negociačného procesu o tejto právne záväznej dohode. Európska komisia venovala pozornosť vyhodnoteniu pokroku pri vykonávaní stratégie EÚ pre lesy. Komisia uskutočnila v rámci príslušného výboru výmenu názorov s členskými štátmi na aktuálnu tému premnoženia podkôrneho hmyzu na smrek a dopadoch tejto situácie na hospodárenie v lesoch členských štátov. V rámci Komisie sa uskutočnili diskusie a konzultácie k príprave národných lesohospodárskych plánov započítavania a k určeniu lesnej referenčnej úrovne podľa novej povinnosti, ktorá je ustanovená v nariadení č. 2018/281 o LULUCF (emisie a záchyty v sektore využívania pôdy a v lesnom hospodárstve). Prioritou bola aj **problematika dovozu a umiestňovania na trh EÚ dreva a určitých výrobkov z dreva** podľa nariadení FLEGT a EUTR (nariadenie o dreve).

V roku 2019 bude v rámci Rady prioritou príprava EÚ na štrnástе zasadnutie Fóra OSN o lesoch (UNFF14, máj 2019) a pokračovanie prípravy spoločnej pozície v otázke európskej právne záväznej dohody o lesoch. Očakáva sa prijatie záverov Rady k strednodobému hodnoteniu implementácie stratégie EÚ pre lesy. Prioritou v roku 2019 na vnútroštátnej úrovni bude v širšom kontexte implementácia relevantných opatrení stratégie EÚ pre lesy, ako aj ďalšia implementácia nariadenia o dreve (EUTR) a nariadenia o LULUCF.

V súvislosti s rybárskou politikou bola na pôde EÚ v uplynulom roku dosiahnutá dohoda v troch nezávislých nariadeniach Rady a to o kvótach v Čiernom a Baltskom, o kvótach pre určité populácie rýb a skupiny populácií rýb uplatniteľné vo vodách Únie, a o autonómnych colných kvótach Únie na určité produkty rybárstva na obdobie rokov 2019 – 2020.

V problematike **transparentnosti a udržateľnosti hodnotenia rizika EÚ v rámci potravinového reťazca** je pre rezort prioritou zlepšenie a vyjasnenie pravidiel týkajúcich sa transparentnosti, najmä pokiaľ ide o vedecké štúdie používané ako základ pre vedecké hodnotenie rizika. Posilnením správy Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA) pomocou lepšieho zapojenia členských štátov a dosiahnutím vyššej udržateľnosti hodnotenia rizika sa zabezpečí, že úrad EFSA bude aj naďalej zohrávať zásadnú úlohu v systéme bezpečnosti potravín Únie a naďalej prispievať k zdraviu a dobrým životným podmienkam občanov Únie. V prvom štvrtroku 2019 bude materiál postúpený do trialógu, s cieľom dosiahnuť konsenzus a postúpiť návrh do prvého čítania ešte v tomto zložení EP a EK. Zástupcovia rezortu sa aktívne zúčastňovali koordinačných stretnutí a prípravy pozícií na pôde sídla OECD v Paríži, a taktiež na príprave a koordinácii pozícií EÚ na viacerých podujatiach na vysokej úrovni v rámci FAO.

9. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Zmena klímy

Počas roku 2018 sa Slovenská republika aktívne podieľala na presadzovaní vedúceho postavenia EÚ pri adresovaní globálnej agendy zmeny klímy. Vyvrcholením týchto aktivít bola účasť SR na 24. konferencii zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy v poľských Katoviciach kde bol prijatý tzv. Katovický klimatický balíček (Katowice Climate Package). Dokument obsahuje podrobné ustanovenia o všetkých oblastiach implementácie Parížskej dohody, ktorými sa bude musieť riadiť EÚ aj Slovenská republika.

Začiatkom roka 2018 bola schválená a zverejnená revízia smernice o obchodovaní s emisnými kvótami skleníkových plynov, ktorá nastavila podmienky pre štvrté obchodovateľné obdobie systému obchodovania EU ETS pre roky 2021 až 2030. Začala sa tiež príprava revízie existujúcich a príprava nových vykonávacích a delegovaných právnych predpisov, ktoré súvisia s EU ETS. V roku 2018 boli schválené a zverejnené nariadenie o spoločnom úsilí (ESR) a nariadenie o využívaní pôdy, zmenách vo využívaní pôdy a lesníctve (LULUCF), ktorými sa stanovujú ciele zníženia a zachytávania emisií skleníkových plynov pre sektory mimo EU ETS do roku 2030. Aj v prípade týchto dvoch nariadení pripraví Európska komisia v rokoch 2019 až 2021 vykonávacie a delegované právne predpisy.

V rámci sektora dopravy bolo v roku 2018 prijaté a schválené nariadenie o monitorovaní emisií skleníkových plynov z ťažkých úžitkových vozidiel. Okrem toho prebiehali rokovania o emisných limitoch pre nové osobné automobily, ľahké úžitkové vozidlá a ťažké úžitkové vozidlá, ktoré by mali výrobcovia dosiahnuť od rokov 2025 a 2030. Pri týchto dvoch nariadeniach sa očakáva ukončenie riadenej legislatívnej procedúry v roku 2019.

V novembri 2018 zverejnila Európska komisia návrh dlhodobej stratégie EÚ do roku 2050, ktorej príprava je jedným zo záväzkov vyplývajúcich z Parížskej klimatickej dohody. Celospoločenské diskusie o tomto dokumente budú prebiehať v roku 2019.

Koncom roka 2018 bolo v Úradnom vestníku EÚ publikované nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ako aj nové prepracované znenie smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov.

Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre oblasť klímy v roku 2018 vyhodnotilo implementáciu európskej adaptačnej stratégie z roku 2013. Komisia konštatuje, že stratégia dosiahla svoje ciele a bol zaznamenaný pokrok v každom z jej ôsmich individuálnych opatrení. Vďaka stratégii sa adaptácia stala súčasťou množstva kľúčových politík a programov financovania EÚ a ovplyvnila ich smerovanie; okrem toho pomohla posilniť prepojenia so znižovaním rizika katastrof, odolnosťou infraštruktúry a finančným sektorom. Tieto závery budú slúžiť ako podklad pre aktualizáciu stratégie, ktorá sa očakáva v nasledujúcich rokoch (2019 – 2020).

V roku 2018 sa tiež začala diskusia o návrhoch Komisie týkajúcich sa udržateľného financovania s cieľom mobilizovať súkromný kapitál, ktorý je potrebný na podporu programu EÚ v oblasti klímy a trvalo udržateľného rozvoja.

Ochrana ovzdušia

V roku 2018 začalo prebiehať hodnotenie smerníc o kvalite ovzdušia („Fitness check“ Smernice 2008/50/ES a smernica 2004/107/ES), ktoré bude pokračovať aj v roku 2019 a jeho výsledky budú prezentované v novembri 2019 počas podujatia EK - Clean Air Forum v Bratislave.

V januári 2018 sa uskutočnilo stretnutie ministrov pre životné prostredie z 9 ČŠ EÚ s komisárom Vellom k plneniu požiadaviek smernice o kvalite ovzdušia. Na základe informácií poskytnutých slovenskou stranou SR nebola medzi 6 ČŠ, na ktoré podala EK žalobu na Súdny dvor EÚ. V apríli 2018 organizovala SR v spolupráci s EK Clean Air dialóg o čistom ovzduší, ktorý umožnil otvorenú výmenu názorov s príslušnými ministerstvami a zainteresovanými stranami o úspešných príkladoch či budúcich výzvach, ktorým čelí politika čistého ovzdušia na Slovensku, o vzájomných prepojeniach s politikami v oblasti poľnohospodárstva, priemyslu, dopravy, energetiky a zmeny klímy.

Vody

Začiatkom februára 2018 Európska komisia zverejnila prepracované znenie návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu, ktorý mení pôvodnú smernicu Rady 98/83/ES z 3. novembra 1998 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu. V roku 2018 MŽP spolupracovalo pri tvorbe návrhu nariadenia EP a Rady o minimálnych požiadavkách na opätovné využívanie odpadovej vody, najmä na poľnohospodárske zavlažovanie (v spolupráci s MPaRV SR) v kontexte obehového hospodárstva. Intenzívne sa pokračovalo v oblasti budovania stokových sietí a čistiarní odpadových vôd, resp. ich rekonštrukcií a intenzifikácií v súvislosti so záväzkom SR voči Európskej únii pri plnení požiadaviek a dosiahnutia súladu so smernicou Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov. Taktiež na plnení záväzkov Spoločnej implementačnej stratégie pre smernicu 2000/60/ES Európskeho Parlamentu a Rady z r. 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti Spoločenstva v oblasti vodnej politiky a smernicu o hodnotení a manažmente povodňových rizík (2007/60/ES).

Environmentálne riziká a biologická bezpečnosť

V roku 2018 SR pokračovala v implementácii záväzkov Minamatského dohovoru o ortuti a aktívne sa podieľala na príprave a implementácii odporúčaní pre zmluvné strany dohovoru. V oblasti legislatívy pokračovali práce spojené s implementáciou nariadenia EP a Rady (EÚ) 2017/852 o ortuti a o zrušení nariadenia (ES) č. 1102/2008. Prioritou SR v oblasti geneticky modifikovaných organizmov v roku 2019 bude transpozícia smernice Komisie (EÚ) 2018/350 z 8. marca 2018, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES, pokiaľ ide o posudzovanie environmentálnych rizík geneticky modifikovaných organizmov a príprava štvrtej národnej správy o vykonávaní Kartagenského protokolu o biologickej bezpečnosti.

Obehové hospodárstvo

V roku 2018 bol prijatý a schválený odpadový balíček - legislatívne návrhy šiestich odpadových smerníc pripravených v rámci prechodu EÚ na obehového hospodárstvo. V oblasti legislatívy pokračovali práce spojené s implementáciou nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1257/2013 o recyklácii lodí a o zmene nariadenia (ES) č. 1013/2006 a smernice 2009/16/ES. Na úrovni EU bola dosiahnutá dohoda na znení Smernice o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie, ktorú považovala EK za jednu zo svojich priorit v oblasti životného prostredia v záujme zníženia množstva plastov škodlivých pre životné prostredie a zdravie ako i v záujme poskytnutia silného stimulu podnikateľskej sfére na hľadanie udržateľných a inovatívnych riešení. V nadväznosti na tento návrh smernice sa na MŽP SR v roku 2018 začal pripravovať návrh zákona o zálohovaní jednorazových obalov na nápoje. Prioritou SR v oblasti obehového hospodárstva v roku 2019 bude transpozícia nových odpadových smerníc.

Ochrana prírody, biodiverzity a krajiny

Hlavnou prioritou **v oblasti ochrany prírody a biodiverzity** bolo a je jej prepojenie do iných sektorov a agend najmä do sektoru poľnohospodárstva, lesníctva, rybárstva ako aj cestovného ruchu a kultúrneho dedičstva a to najmä prostredníctvom aktívnejšieho zapojenia sa do Spoločnej poľnohospodárskej politiky, ako aj do lesníckej politiky a rybárskej politiky. Počas roku 2018 sa ochrana biodiverzity, ekosystémov a ich služieb zohľadnili v národnej adaptačnej stratégii pre zmenu klímy, kde práve ekosystémový prístup tvorí hlavnú kosť celého adaptačného prístupu a to aj v prepojení na požiadavky Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (UNFCCC). Ďalšou oblasťou, kde sa zefektívnilo prepojenie ochrany prírody a biodiverzity je akčný plánom pre boj so suchom. V roku 2018 rozvojovú pomoc sa nastavili aj ciele pre prenos skúseností Slovenskej republiky z členstva v EU v oblasti ochrany prírody a biodiverzity a to najmä v lepšej implementácii Dohovoru CITES v rámci rozvojovej pomoci SR (tzv. ODA).

Implementácia Natura 2000 na Slovensku

V oblasti **implementácie Natura 2000** pokračovalo vypracovávanie programov starostlivosti o územia európskeho významu a chránené vtáčie územia (ďalej „ÚEV a CHVÚ“). Doteraz bolo schválených 86 programov starostlivosti o ÚEV (spolu pre 93 území).

V roku 2018 bolo vládou schválených 7 programov starostlivosti o CHVÚ (Dolné Považie, Dubnické štrkovisko, Košická kotlina, Ondavská rovina, Ostrovné lúky, Parížske močiare a Poiplie). S dotknutými subjektmi bolo v roku 2018 prekovaných aj ďalších 5 programov starostlivosti o CHVÚ (Poľana, Slovenský raj, Čergov, Chočské vrchy, Strážovské vrchy), s predpokladaným schválením vládou SR v roku 2019. Ďalších 6 programov starostlivosti o CHVÚ (z tzv. „4 balíka“) sa plánuje prerokovať a prijať na úrovni vlády SR v roku 2019.

V súvislosti s legislatívou EÚ boli v apríli 2018 schválené dva programy záchrany – Program záchrany hlucháňa hôrneho (*Tetrao urogallus* Linnaeus, 1758) na roky 2018 – 2022 a Program záchrany tetrova hoľniaka (*Tetrao tetrix* Linnaeus, 1758) na roky 2018 – 2022.

V máji MŽP SR zorganizovalo bilaterálne rokovanie s Európskou komisiou tzv. „Nature Dialogue“, s cieľom prediskutovať pokrok vo vyhlasovaní území európskeho významu, ich ochrany vrátane schvaľovania programov starostlivosti o územia Natura 2000, ako aj opatrení na ochranu druhov.

Politika súdržnosti - využívanie fondov EÚ v sektore životného prostredia

MŽP SR plní úlohu národného kontaktného bodu a národného orgánu pre program LIFE. V druhej polovici roka 2018 EK predstavila úspešných žiadateľov programu v rámci výzvy LIFE 2017, pričom bolo úspešných 5 projektov s účasťou koordinujúcich príjemcov a partnerov zo SR v celkovej výške 10,57 mil. €.

10. VZDELÁVANIE, MLÁDEŽ, KULTÚRA A ŠPORT

Vzdelávanie

V roku 2018 sa Rada pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport venovala diskusiám o opatreniach a stimuloch na podporu potenciálu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania pre regionálny rast a podporu podnikateľských a inovačných zručností. Osobitá pozornosť sa venovala aj základným a digitálnym zručnostiam. BG a AT PRES na zasadnutiach Rady EÚ prerokovávali nasledovnú agendu:

- 17. januára 2018 zverejnila EK **Oznámenie o akčnom pláne digitálneho vzdelávania**.
- rokovalo sa o návrhu **Nariadenia EP a Rady, ktorým sa zriaďuje „Erasmus“: program Únie pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport**. V novembri 2018 bolo Radou EYCS prijaté všeobecné čiastočné smerovanie k návrhu nariadenia o programe Erasmus+, zverejnené EK 30. 5. 2018. Cieľom programu Erasmus+ na roky 2021 – 2027 je podporovať vzdelávanie, odborný a osobný rozvoj osôb v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu v Európe a mimo nej. Program má byť kľúčovým nástrojom podpory budovania európskeho vzdelávacieho priestoru.
- v máji 2018 Rada EYCS prijala **Odporúčanie o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie**, ktorého cieľom je zlepšiť rozvoj kľúčových kompetencií vo vzdelávacích systémoch. Odporúčanie aktualizuje vymedzenie digitálnych zručností a zameriava sa na zlepšenie kompetencií v oblastiach vedy, technológie, inžinierstva a matematiky, i atraktívnosti kariéry v týchto oblastiach.
- jednou z najdôležitejších priorít zasadnutí Rady EYCS bolo budovanie Európskeho vzdelávacieho priestoru. V rámci konkrétnych návrhov prijala Rada EYCS návrh na **Odporúčanie o zlepšovaní výučby jazykov**, ktorým stanovuje konkrétny cieľ, a to dva cudzie jazyky na úrovni vyššieho stredoškolského vzdelávania do roku 2025.
- na májovom zasadnutí Rady EYCS sa ďalej sfinalizoval dokument o **Smerovaní k vízii európskeho vzdelávacieho priestoru (EEA) 2025**. Zároveň sa prijali **Závery o formovaní vízie európskeho vzdelávacieho priestoru**. Dokument sa zaoberá týmito prioritnými oblasťami: mobilita a Erasmus+, digitálne zručnosti a vzdelávanie, inkluzívne vzdelávanie, výučba a učenie sa cudzích jazykov, vzájomné uznávanie diplomov a vysvedčení, užšia spolupráca v oblasti vysokoškolského vzdelávania vytvorením sietí Európskych univerzít (v súvislosti s budovaním **sietí Európskych univerzít** dosiahli ministri zhodu a vyjadrili názor, že táto nová iniciatíva EK bude

projektom, ktorý prispeje k zintenzívneniu spolupráce a zvýšeniu potenciálu vysokých škôl naprieč celou EÚ).

- v rámci rokovania o konkrétnych krokoch na implementáciu EEA 2025 bolo počas AT PRES na Rade EYCS v novembri prijaté **Odporúčanie týkajúce sa podpory automatického vzájomného uznávania kvalifikácií získaných v rámci vysokoškolského vzdelávania, vyššieho sekundárneho vzdelávania a odbornej prípravy a výsledkov študijných pobytov v zahraničí.**
- **Odporúčanie o presadzovaní spoločných hodnôt, inkluzívneho vzdelávania a európskeho rozmeru výučby** prijala Rada EYCS za účelom rozvoja aktívneho občianstva, kritického myslenia a mediálnej gramotnosti prostredníctvom vzdelávania.
- v polovici roka 2018 prebiehala úprava nominácií zástupcov do **technických pracovných skupín ET 2020** (Strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave) v rámci tretieho a zároveň posledného pracovného cyklu na obdobie 2018 – 2020.

Mládež

V oblasti mládeže bolo boli prijaté **Závery o úlohe mladých ľudí pri budovaní bezpečnej, súdržnej a harmonickej spoločnosti v Európe; Závery o úlohe mládeže pri riešení demografických výziev; Závery Rady o úlohe mládeže pri riešení demografických výziev v Európskej únii; Závery o úlohe práce s mládežou v kontexte otázok týkajúcich sa migrácie a utečencov.** Počas roka prebiehali rokovania o návrhu **Nariadenia o Európskom zbore solidarity na roky 2021-2027.** V nadväznosti na nariadenie o Európskom zbore solidarity (ESC) pre roky 2018-2020, ktoré nadobudlo účinnosť 4. októbra 2018, bolo schválené **čiasťčné všeobecné smerovanie k návrhu nástupníckeho programu na obdobie 2021-2027.** Na novembrovej Rade EYCS bolo prijaté **Uznesenie o stratégii EÚ pre mládež na roky 2019-2027,** ktorá určuje priority pre spoluprácu členských štátov v oblasti politiky mládeže. Od októbra 2018 nadobudlo účinnosť **Nariadenie o Európskom zbore solidarity pre roky 2018-2020,** ktoré bolo témou rokovaní pracovnej skupiny pre mládež a bolo prijaté na Rade COMPET 27. 9. 2018, a ktorého cieľom je stanoviť právny rámec a rozpočet na roky 2018 - 2020 pre Európsky zbor solidarity a zvýšiť účasť mladých ľudí a organizácií na dostupných a vysokokvalitných činnostiach v oblasti solidarity (dobrovoľnícka činnosť, stáže, pracovné umiestnenia, iniciatívne projekty).

Šport

Prioritami v oblasti športu boli v roku 2018 podpora zdravia, integrity športu, ľudských zdrojov, sociálneho a ekonomického rozmeru športu. Počas bulharského a rakúskeho Predsedníctva v Rade EÚ boli schválené nasledovné dokumenty v oblasti športu:

- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o presadzovaní spoločných hodnôt EÚ prostredníctvom športu;
- Závery Rady zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o hospodárskom rozmere športu a jeho sociálno-ekonomických prínosoch.

Program Erasmus+

V rámci Výzvy na podávanie návrhov projektov na rok 2018 boli v programe Erasmus+ v SR v roku 2018 za oblasť vzdelávania a odbornej prípravy financované projekty vo výške viac ako 29 miliónov eur a za oblasť mládeže vo výške 4,1 milióna eur (alokované zdroje).

- **klúčová aktivita 1 (KA1) – Vzdelávacia mobilita jednotlivcov:** oblasť vzdelávania a odbornej prípravy (podaných 402 projektov, schválených 276), oblasť mládeže (podaných 279 projektov, schválených 114). V rámci **KA1 v oblasti vysokoškolského vzdelávania** plánujú vysoké školy vyslať do zahraničia za účelom štúdia alebo stáže spolu 4 162 študentov a 1 960 zamestnancov vysokých škôl. V rámci **KA1 v oblasti odborného vzdelávania a prípravy** sa v schválených projektoch plánujú mobility pre 2 357 žiakov a 323 sprevádzajúcich osôb pri žiackych mobilitách, ako aj mobility pre 155 učiteľov stredných odborných škôl, ktorí sa zúčastnia hospitácií a iných podujatí výmeny skúseností v zahraničí. V oblasti mládeže sa v rámci výzvy 2018 v KA1 plánuje vyslať na mobilitu 1939 účastníkov.
- **klúčová aktivita 2 – Strategické partnerstvá:** oblasť vzdelávania a odbornej prípravy (podaných 105 projektov, schválených 53, plus 60 projektov školských partnerstiev schválených v zahraničí, ale financovaných z rozpočtu prideleného SR), oblasť mládeže (podaných 21 projektov, schválených 6).
- **klúčová aktivita 3 – Podpora reformy politík:** oblasť mládeže (podaných 11 projektov, schválených 6).

Oblasť kultúry a audiovizie

V roku 2018 patrilo v oblasti kultúrnych záležitostí významné miesto realizácii Európskeho roku kultúrneho dedičstva 2018. Európska komisia v tejto súvislosti začiatkom decembra 2018 zverejnila Európsky akčný rámec pre kultúrne dedičstvo, ktorý špecifikuje konkrétne nástroje a akcie v rámci piatich obsahových pilierov zameraných na podporu inkluzívnej, udržateľnej, odolnej, inovatívnej a globálne silnejšej Európy prostredníctvom lepšieho riadenia kultúrneho dedičstva; akčný rámec vychádza aj z Pracovného plánu pre kultúru na roky 2019 – 2022 (*viď nižšie*). V prvej polovici 2018 boli ťažiskovými závery Rady k potrebe zdôrazňovania kultúrneho dedičstva v politikách EÚ, tieto boli prijaté Radou EYCS 23. mája 2018, ktorá sa v rámci politickej diskusie venovala aj materiálu „Ďalší postup: dlhodobá vízia pre príspevok kultúry k rozvoju EÚ po roku 2020“. V druhom polroku 2018 bolo kľúčovým spustenie legislatívneho procesu k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje program Kreatívna Európa (na obdobie 2021 až 2027) a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1295/2013 (*podrobnejšie informácie viď v časti oblasť médií a audiovizie*). MK SR k danému legislatívnemu aktu predložilo riadne predbežné stanovisko. Odborná pozornosť bola venovaná aj návrhu záverov Rady k Pracovnému plánu pre kultúru na obdobie 2019 – 2022 a príprave návrhu záverov Rady k akčnému plánu k medzinárodným kultúrnym vzťahom (*viď nižšie*). Rada EYCS 27. novembra 2018 prijala závery k Pracovnému plánu pre kultúru na obdobie 2019 – 2022 a v rámci legislatívnych činností schválila správu o pokroku k návrhu nariadenia k programu Kreatívna Európa. V kontexte problematiky medzinárodných kultúrnych vzťahov v júni 2018 ukončila svoju pôsobnosť Skupina priateľov predsedníctva majúca za cieľ zabezpečiť technickú expertízu a výmenu informácií medzi rôznymi odbornými a politickými formáciami zasahujúcimi do oblasti medzinárodných kultúrnych vzťahov. Keďže nebola väčšinová vôľa reaktivovať činnosť skupiny, rakúske predsedníctvo prenieslo túto agendu na úroveň výboru pre kultúrne záležitosti; dané reflektoval aj Pracovný plán pre kultúru na roky 2019 – 2022. Návrh záverov Rady k akčnému plánu k medzinárodným kultúrnym vzťahom bol zverejnený koncom novembra 2018; súčasné rumunské predsedníctvo deklarovalo ako jednu zo svojich priorít pokračovať v jeho príprave. Koncom decembra 2018 došlo aj k sumarizácii a prezentácii výsledkov dvoch pracovných skupín otvorenej metódy koordinácie pracujúcich v rámci Pracovného plánu pre kultúru na roky 2015 – 2018, a to vo svetle problematiky spolupráce EÚ na úseku podpory zručností, vzdelávania a prenosu

vedomostí v oblasti kultúrneho dedičstva a tiež v oblasti trvalo udržateľného kultúrneho turizmu.

V oblasti **médií a audiovizíe** bola v roku 2018 prijatá smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1808 zo 14. novembra 2018, ktorou sa mení smernica 2010/13/EÚ o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb s ohľadom na meniace sa podmienky na trhu (ďalej len ako „smernica“), rokovania ktoré sa začali ešte počas predsedníctva SR v Rade EÚ. Účelom smernice je reagovať na rýchle technologické zmeny a výskyt nových obchodných modelov v tejto oblasti. Medzi najdôležitejšie zmeny, ktoré smernica prinesie, patrí rozšírenie pôsobnosti smernice aj na platformy na zdieľanie videí (ako napr. Youtube) a na sociálne siete. Ďalej smernica zavádza 30 percentné kvóty pre európske diela v ponuke audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie, lepšiu ochranu maloletých pred škodlivým obsahom v televíznom vysielaní, ako aj v rámci obsahov ponúkaných audiovizuálnymi mediálnymi službami na požiadanie, či prísnejšie pravidlá zamerané proti nenávisťným prejavom a podnecovaniu verejnosti na páchanie teroristických činov. Smernica vstúpila do platnosti 18. decembra 2018 a Slovenská republika je povinná jej ustanovenia transponovať do septembra 2020.

Na zasadnutí Rady EYCS v novembri 2018 boli prijaté taktiež závery Rady EÚ o posilnení európskeho obsahu v digitálnom hospodárstve, ktoré sa zameriavajú najmä na podporu rozmanitosti a viditeľnosti európskeho obsahu, podporu inovácií v kultúrnych a kreatívnych sektoroch, vytvorenie rovnakých podmienok a zlepšenie zručností a schopností pracovníkov v týchto oblastiach. V rámci politickej diskusie sa Rada zaoberala témou boja proti šíreniu dezinformácií na internete. Ministerka kultúry SR, ktorá viedla delegáciu MK SR, zdôraznila, že podľa SR je kľúčové zvyšovanie mediálnej gramotnosti obyvateľstva, dosiahnutie zabezpečenia väčšej viditeľnosti dôveryhodných zdrojov, ako aj zvyšovanie transparentnosti v súvislosti s umiestňovaním obsahu.

V rámci rokovaní o dlhodobom návrhu rozpočtu Európskej únie začal výbor pre kultúrne záležitosti v júli 2018 rokovania o návrhu Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje program Kreatívna Európa (na obdobie 2021 až 2027) a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1295/2013. Program nadväzuje na program Kreatívna Európa (2014 – 2020), ktorý bol ustanovený nariadením č. 1295/2013, pričom zachováva pôvodné delenie programu na tri podprogramy – KULTÚRA, MÉDIÁ a MEDZISEKTOROVÝ. Rozpočet pre program Kreatívna Európa by sa mal navýšiť na 1,85 miliardy EUR. Doposiaľ sa uskutočnilo 9 zasadnutí k tomuto návrhu a v rokovaníach bude výbor pre kultúrne záležitosti pokračovať aj v roku 2019, pričom ambíciou členských štátov je prijať čiastočné všeobecné smerovanie k tomuto návrhu v prvom polroku 2019.

11. PERSONÁLNE ZASTÚPENIE SR V INŠTITÚCIÁCH EÚ

V roku 2018 nedošlo v oblasti personálneho zastúpenia SR v európskych inštitúciách k výraznejším zmenám. SR sa však v uplynulom roku podarilo dosiahnuť nadpriemerné zastúpenie v Európskej službe pre vonkajšiu činnosť (ESVČ). Vzhľadom na svoju geografickú váhu a počet obyvateľstva krajiny signifikantne zvýšila počet národných diplomatov z 2 na 6, pričom dvaja z nich sú vedúcimi delegácií EÚ (Egypt, Moldavsko). V rámci EUROJUST pôsobí zástupca SR na pozícii prezidenta.

Celkový počet slovenských občanov pracujúcich v štruktúrach EÚ sa pohybuje okolo 690. Slovenskí občania pôsobia v EÚ v kategóriách:

- **Poslanci Európskeho parlamentu** - SR má 13 poslancov v EP s funkčným obdobím 5 rokov (funkčné obdobie končí v roku 2019), po odchode UK sa navýši počet slovenských zástupcov po voľbách v máji 2019 na 14.
- **Národní nominanti** - Zástupcovia členských krajín EÚ vo Výbore regiónov, Európskom hospodárskom a sociálnom výbore a pod., ktorých nominácia v SR podlieha schváleniu vládou.
- **Vyslaní zástupcovia** - Národní experti, pracovníci agentúr EÚ, stážisti na dobu určitú, ktorí sú nominovaní členským štátom, ale prechádzajú výberom podľa pravidiel príslušnej inštitúcie EÚ.
- **„Euroúradníci“ a zástupcovia národnej diplomatickej služby** - Administrátori (AD) a asistenti (AST) v EK, EP, v Generálnom sekretariáte Rady, v ESVČ, vo Výbore regiónov a v Európskom hospodárskom a sociálnom výbore.
- **Účastníci stáží** - Študenti a absolventi vysokoškolského vzdelávania.

Počet občanov SR vo vybraných inštitúciách v pozíciách administrátor, asistent, národný expert (január 2019, zdroj: databázy inštitúcií EÚ):

Európska komisia	396
Európsky parlament	187
GS Rady	75
Výbor regiónov	13
ESVČ	22

Európska komisia

V EK pôsobí 396 občanov SR, ktorí majú trvalý kontrakt v tejto inštitúcii.

Európska služba pre vonkajšiu činnosť

V rámci ESVČ pôsobí 20 občanov SR (9 na úrovni AD, z toho 6 zamestnanci národnej diplomatickej služby a 3 stáli úradníci EÚ, 4 na úrovni AST, 4 zástupcovia na kontrakt na určitú dobu a 3 vyslaní národní experti).

Národní experti

K 31.12.2018 evidujú národné orgány štátnej správy 21 národných expertov, ktorí sú vyslaní a dočasne pôsobiaci v inštitúciách EÚ. Národní experti sú vyslaní z rezortov a iných orgánov štátnej správy nasledovne: Ministerstvo financií SR (7), Ministerstvo vnútra SR (5), Úrad priemyselného vlastníctva (2), Ministerstvo životného prostredia SR (1), Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky – MPRV SR (1), Ministerstvo obrany SR (1), Ministerstvo hospodárstva SR (1), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (1), Národná banka Slovenska (1), Generálna prokuratúra (1).

Stážisti v európskych inštitúciách

Komisia pre zamestnancov štátnej a verejnej správy ponúka v rámci vlastných štruktúr tzv. **štruktúralne stáže** v trvaní od 3 do 5 mesiacov v dvoch termínoch ročne, ktoré sú plne hradené vysielajúcou organizáciou. Záujem o tento typ stáže je nízky z dôvodu finančnej náročnosti na vysielajúcu organizáciu.

Program Erasmus pre zamestnancov štátnej správy je krátkodobá stáž informačného charakteru o fungovaní európskych inštitúcií a je určená pre štátnych zamestnancov, ktorí

s európskou agendou pracujú od 6 mesiacov do 5 rokov. Doba trvania stáže je 10 dní a počet miest pre každú členskú krajinu je pevne daný. Každý rok sa uskutočňujú 3 stretnutia – turnusy. Napriek rastúcemu záujmu o tento druh stáže môže SR nominovať max. 4 kandidátov ročne.

Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) s cieľom posilniť spoluprácu medzi európskymi úradníkmi a zamestnancami národných diplomatických služieb členských štátov EÚ organizuje stáž ***Diplomatic Exchange and Secondment Programme***. Program je zameraný na posilnenie spolupráce a zdieľanie skúseností v oblasti zahraničných vzťahov a diplomacie medzi ústredím a delegáciami ESVČ na jednej strane a ministerstvami zahraničných vecí členských krajín EÚ a ich zastupiteľskými úradmi na strane druhej. Uvedeného programu sa MZV EZ SR v roku 2018 nezúčastnilo aj vzhľadom na vysoké finančné náklady na účasť v tomto programe.

Pre mladých začínajúcich diplomatov Európska služba pre vonkajšiu činnosť organizuje program ***Diplomatic Training Secondment Programme*** v trvaní 12 mesiacov.

S cieľom kvalifikovať väčší počet mladých profesionálov v diplomacii, ESVČ poskytuje program stáže ***Junior Professionals in Delegations (JPD)***. Tento program umožňuje vybraným kandidátom získať unikátne skúsenosti z oblasti diplomacie priamo z prostredia jednotlivých delegácií EÚ vo svete.

ZÁVER

V súvislosti s ukončením mandátu súčasnej Komisie, v tohtoročnom pracovnom programe je obmedzený počet iniciatív. Predložené iniciatívy však majú za cieľ doriešiť kľúčové zostávajúce výzvy, ktoré si vyžadujú kolektívne a rozhodné opatrenia: dokončenie úsilia v oblasti migrácie, posilnenie hospodárskej a menovej únie, riešenie rastúceho napätia v celosvetovom obchode, riešenie pretrvávajúcich problémov týkajúcich sa právneho štátu v niektorých členských štátoch a dosiahnutie dohody so Spojeným kráľovstvom o jeho vystúpení z Únie. V roku 2019 sa chce Komisia zamerať na ďalšie prehlbovanie hospodárskeho rastu, ktorý pocítia všetci občania, čo znamená investície do pracovných miest budúcnosti a riadenie prechodu na digitálnu a nízkouhlíkovú ekonomiku. Ďalšou výzvou pre EK na nasledujúce obdobie je migrácia, ktorá aj napriek tomu, že došlo k jej výraznému zníženiu aj naďalej neprestane byť pre EÚ javom, ktorý si vyžaduje udržateľné európske riešenia. Novou, ale veľmi aktuálnou je hrozba pre demokratické spoločnosti, hodnoty a bezpečnosť, v podobe teroristických a kybernetických útokov a dezinformačných kampaní, ktoré priamo ohrozujú demokraciu a hodnoty, na ktorých je založená EÚ. Medzi výzvy pre EÚ na nadchádzajúce obdobie, ktoré vyžadujú spoločné a adekvátne riešenia patria reštrikcie v oblasti medzinárodného obchodu, obmedzovania hospodárskej súťaže ako aj digitalizácia a prechod na nízkouhlíkovú ekonomiku, rovnako ako aj globálne klimatické zmeny.

V predstavenom programe na rok 2019 sa odzrkadľuje aj odpočet programu **10 priorít Junckerovej komisie**, ako aj plán na spoločný postup do konania samitu v Sibiu, na ktorom má byť predstavená Nová strategická agenda na nasledujúcich päť rokov. **Samit v Sibiu** sa bude konať v Deň Európy – 9. mája 2019, šesť týždňov po brexite, a dva týždne pred voľbami do Európskeho parlamentu. Komisia okrem toho predstavila viacero do budúcnosti orientovaných príspevkov v rámci prípravy na tento samit, aby vedúci predstavitelia EÚ mohli obnoviť dôveru v EÚ s 27 členmi.

Príspevkom k procesu vedúcemu k samitu v Sibiu sú plánované iniciatívy:

- posilniť medzinárodnú úlohu eura ako súčasti globálneho úsilia o posilnenie európskej nezávislosti,
- posilniť využívanie hlasovania kvalifikovanou väčšinou a umožniť efektívnejšie rozhodovanie v kľúčových oblastiach zdaňovania a sociálnych politík, aby právne predpisy EÚ týkajúce sa jednotného trhu mohli držať krok s hospodárskym a spoločenským vývojom, ako aj vo viacerých presne vymedzených oblastiach našich vonkajších vzťahov, aby naša spoločná zahraničná a bezpečnostná politika mala k dispozícii vhodné nástroje na prijímanie rozhodnutí,
- uvažovať o ceste k udržateľnej Európe do roku 2030 v nadväznosti na ciele trvalo udržateľného rozvoja OSN vrátane Parížskej dohody o zmene klímy,
- vytvoriť podmienky pre nový inštitucionálny rámec našej politiky v oblasti energetiky a klímy predstavením možností posilneného hlasovania kvalifikovanou väčšinou a prípadnej reformy zmluvy o Euratome,
- posilniť rámec na podporu právneho štátu z roku 2014.

Na neformálnom samite v Sibiu dňa 9. mája 2019, by mal byť zavŕšený a vyhodnotený proces reflexie EÚ iniciovaný Bratislavskou deklaráciou v septembri 2016. Na samite má byť predložená vízia budúcnosti EÚ a novej Strategickej agendy EÚ, ktorá vytýči priority na obdobie do 2024. Vo svetle zmien za posledné roky možno očakávať, že nová Strategická agenda EÚ na obdobie 2019-2024 bude zásadne iná, ako jej predchodkyňa. V posledných mesiacoch je ale diskusia o budúcnosti EÚ a jej reforme blokovaná nejasným vývojom v otázke brexitu. Bez jej vyriešenia nebude môcť byť diskusia o budúcnosti EÚ úspešná.

V kontexte Pracovného programu EK na rok 2019 a avizovaných nových iniciatív budú pre SR prioritné iniciatívy v oblasti dohody na novom viacročnom finančnom rámci, akčného plánu pre obehové hospodárstvo, dobudovania energetickej únie, hospodárskej a menovej únie, jednotného digitálneho trhu a bezpečnostnej únie, ako aj zdaňovania v digitálnom hospodárstve, potravinového dodávateľského reťazca v EÚ, mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany či komunikácie s občanmi. Aj v roku 2019 zostane brexit jednou z dominantných tém a v prípade odchodu UK z Európskej únie bude potrebné prijať dohody o usporiadaní budúcich vzťahov medzi členskými štátmi, EÚ a Spojeným kráľovstvom.

Nadchádzajúce voľby do EP sa uskutočnia 23.–26. mája 2019 (v SR boli vyhlásené na 25. mája 2019) a budú špecifické oproti tým predošlým – v kontexte brexitu príde k zníženiu počtu poslancov EP zo 751 na 705 a zo 73 uvoľnených kresiel Spojeného kráľovstva bude 27 rozdelených medzi 14 ČŠ v zmysle princípov regresívnej proporcionality – SR získa o jeden mandát navyše a bude mať 14 poslancov. Výzvou pre SR bude zvýšenie volebnej účasti vo voľbách do EP, ktorá patrí dlhodobo k najnižším v rámci EÚ.